

11 AN TÍRDHREACH

11.1 RÉAMHRÁ

- 1 Déantar cur síos agus anailís sa chaibidil seo ar na saintréithe tírdhreacha atá ann cheana feadh bhealach na forbartha a bheartaítear i Limistéar Staidéir na Mí (MSA) agus déantar measúnú ar an dóchúlacht atá ann go dtiocfaidh tionchar tírdhreacha agus amhairc chun cinn de bharr na forbartha a bheartaítear sa limistéar staidéir sin.
- 2 Dá réir sin, sainithnítear agus cuirtear síos sa chaibidil seo den Ráiteas Tionchair Timpeallachta (EIS) ar an tionchar tírdhreacha a réamh-mheastar a thiocfaidh chun cinn san MSA.
- 3 Tá cur síos ar an bhforbairt a bheartaítear leagtha amach i gCaibidil 6, **Imleabhar 3B** den EIS. Déantar cur síos sa chaibidil sin ar shaghas agus ar réim iomlán na forbartha a bheartaítear, lena n-áirítear gnéithe de dhearadh na líne lasnairde agus na túir. Ina theannta sin, soláthraítear cur síos fíorasach, de réir coda, ar an línebhealach ar fad i gCaibidil 6, **Imleabhar 3B** den EIS. Cuirtear síos ar an ailíniú a bheartaítear sa chaibidil sin trí bhailte fearainn agus uimhreacha túir a úsáid mar threoir. Leagtar amach i gCaibidil 7, **Imleabhar 3B** den EIS na príomhoibreacha tógála a bheartaítear mar chuid den fhorbairt.
- 4 Rinneadh breithniú cúramach ar ailíniú na forbartha a bheartaítear chun go ndéanfaí an tionchar amhairc agus tírdhreacha a sheachaint agus a laghdú an oiread agus is féidir, cé nach mbeifí in ann an tionchar sin ar fad a bhaint. Is é atá sa tionchar sin atá fágtha ná an tionchar dosheachanta iarmharach a thiocfaidh chun cinn má thugtar cead pleanála don forbairt a bheartaítear. Dá réir sin, níl sé beartaithe a dhéanamh amach sa chaibidil seo nach ann d'aon drochthionchar ar chuma ná ar shaintréithe an tírdhreacha feadh ailíniú na forbartha tarchuir leictreachais a bheartaítear san MSA.
- 5 Rinneadh breithmheas ginearálta ar an tionchar dosheachanta iarmharach a bheidh ag an bhforbairt a bheartaítear ar an tírdhreach san MSA, mar atá cuí i gcás forbairtí líneacha. Le haghaidh tuilleadh sonraí faoin measúnú ar an tionchar amhairc ar réadmhaoine cónaithe, feic *Forbairt Idirnasctha Thuaidh-Theas 400 kV – Measúnú ar an Tionchar Amhairc i gcás Réadmhaoine Cónaithe* atá san áireamh mar **Aguisín 11.2, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS.
- 6 Mar achoimre, áirítear leis an gcaibidil seo an fhaisnéis seo a leanas:
  - Modheolaíocht don Mheasúnú ar Thionchar Tírdhreacha agus Amhairc;
  - Cur Síos ar Shaintréithe na Forbartha a Bheartaítear;

- Cur Síos ar an Staid faoi Láthair;
- Cur Síos ar an Tionchar Féideartha Tírdhreacha agus Amhairc;
- Cur Síos ar na Bearta Maolaithe;
- Cur síos ar an Tionchar Iarmharach Tírdhreacha agus Amhairc;
- Cur Síos ar an Idirchaidreamh idir Tosca Comhshaoil; agus
- Conclúidí.

7 De bharr an ábhair atá inti, gabhann an léarscáiliú i bh**Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS lena bhfuil sa chaibidil seo, mar seo a leanas:

- Fíor 11.1 MSA Tírdhreach Character Areas;
- Fíor 11.2 Cineálacha Saintréithe Tírdhreacha i Limistéar Staidéir na Mí;
- Fíor 11.3 – Fíor 11.7 Srianata Tírdhreacha agus Láithreacha Fótamontáise i Limistéar Staidéir na Mí; agus
- Fíor 11.8 – Fíor 11.12 Crios Infheictheachta Teoiriciúla agus Láithreacha Fótamontáise i Limistéar Staidéir na Mí.

8 Tá sraith fótamontáisí agus sreangfhrámaí lánscála le fáil i bh**Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS freisin.

9 De réir an dea-chleachtais, ba iad beirt ailtirí tírdhreacha a rinne na measúnuithe súimh.

11.2 MODHEOLAÍOCHT

11.2.1 Scóip an Mheasúnaithe

10 Ullmhaíodh an chuid seo den EIS de réir reachtaíocht agus threoir ábhartha an Aontais Eorpaigh agus na hÉireann, lena n-áirítear ceanglais larscríbhinn VI de Threoir an EIA agus de réir Sceideal 6 de *na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt, 2001* (arna leasú) agus comhlíontar ann na riachtanais ábhartha a shonraítear iontu. Tá scóip an mheasúnaithe bunaithe ar athbhreithniú ar an reachtaíocht, ar threoircháipéisí, ar EISanna eile, ar aiseolas ó chomhairliúchán poiblí, ó chomhairliúchán le húdarais fhorordaithe, lena n-áirítear an Bord Pleanála, agus ar bhreithniú maidir leis an dóchúlacht go dtiocfaidh tionchar suntasach aníos, ag féachaint don saghas comhshaoil ina mbeidh an fhorbairt le déanamh agus do shaghas agus réim na forbartha a bheartaítear.

- 11 Measadh gur bhain na saincheistean seo a leanas le hábhar sa chaibidil seo den EIS de thoradh na tuairime scópála ón mBord (feic Aguisín 1.3, **Aguisíní Imleabhar 3B** den EIS). Pléitear le gach ceann díobh laistigh den chaibidil seo nó in áiteanna eile san EIS, mar a luaitear thíos:
- Fótamontáisí lánscálaithe a chur san áireamh (cuirtear san áireamh iad i bh**Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS);
  - Forbhreathnú a chur ar fáil ar shaintréithe tírdhreacha, agus aird á tabhairt ar Mheasúnuithe Shaintréithe Tírdhreacha ina dtugtar eolas do phleananna forbartha reachtúla;
  - Ceantar an tionchair amhairc a shainnithint;
  - Measúnú a dhéanamh ar an tionchar ar shaintréithe tírdhreacha agus ar thaitneamhachtaí amhairc, agus aird ar leith á tabhairt ar thírdhreacha sainithe, ar radhairc lena mbaineann luach taitneamhachta, radhairc chosanta san áireamh, agus ar shuíomh na bpríomhshócmhainní turasoíreachta;
  - Breithmheas a dhéanamh ar an tionchar féideartha ar shaintréithe agus ar shuíomh na láithreacha lena mbaineann spéis chultúrtha agus stairiúil agus ar thírdhreacha stairiúla, lena n-áirítear, mar shampla, Mainistir Bheighthí, Domhnach Phádraig agus Tailtin;
  - An tionchar féideartha ar thírdhreacha diméine stairiúla a shainnithint agus breithmheas a dhéanamh ar an tionchar sin;
  - Breithmheas a dhéanamh ar an bhféidearthacht go gcuirfí rogha eile treoraithe nó go ndéanfaí páirtleagan faoin talamh i limistéir ina bhfuil an tírdhreach íogair (cuirtear san áireamh é sin i gCaibidil 4, **Imleabhar 3B** den EIS); agus
  - Breithmheas a dhéanamh ar an tionchar carnach amhairc agus tírdhreacha a bheidh ann leis an ngréasán líne lasnairde 110 kV agus 220 kV agus le forbairt eile atá ann cheana agus atá ceadaithe (áirítear é sin i gCaibidil 10, **Imleabhar 3B** den EIS).
- 12 Fuarthas aighneachtaí scóipe ó na comhlachtaí seo a leanas – Comhairle Chontae na Mí, Comhairle Chontae an Chabháin, Fáilte Éireann, an Taisce agus an Roinn Comhshaoil (Tuaisceart Éireann) – agus cuireadh na haighneachtaí sin san áireamh sa bhreithmheas seo.
- 13 Déantar cur síos mionsonraithe i gCaibidil 5, **Imleabhar 3B** den EIS ar an modheolaíocht um roghnú bealaigh líne lasnairde, lena n-áirítear maolú trí sheachaint. Tugtar lánsonraí sa *Final Re-Evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)* (Aibreán 2013) (feic Aguisín 1.1,

Aguisíní Imleabhar 3B den EIS) faoi conas a roghnaíodh an rogha conaire bealaigh agus an línebhealach táscach, agus déantar tagairt don tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc.

- 14 Leagtar amach sa *Preferred Project Solution Report (Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe)* (Iúil 2013) (feic Aguisín 1.2, **Aguisíní Imleabhar 3B** den EIS) an próiseas a bhain le bogadh ó línebhealach táscach, faoi mar a sainithníodh sa *Final Re-evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)* (Aibreán 2013), i dtreo dearadh líne roghnaithe níos mionsonraithe.

11.2.2 Treoirínte

- 15 Is iad na príomh-theoirínte a úsáideadh sa bhreithmheas seo *Advice Notes on Current Practice in the preparation of EIS (Nótaí Faisnéise faoin gCleachtas Reatha maidir le EIS a ullmhú)* ón nGníomhaireacht um Chosaint Comhshaoil (Meán Fómhair 2003) agus *Guidelines for Landscape and Visual Impact Assessment (Treoirínte maidir le Tionchar Tírdhreacha agus Amhairc a Mheasúnú)*, an 3ú heagrán, ón Landscape Institute (an Institiúid Tírdhreacha sa Ríocht Aontaithe) agus an Institiúid um Bainistíocht agus Measúnú Comhshaoil (2013). Tá liosta iomlán tagartha de na treoirínte agus de na cáipéisí le fáil sa **Leabharliosta** san imleabhar seo den EIS agus i dTábla 11.1, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS.

11.2.3 Limistéar Measúnaithe don EIS

- 16 Tá méid an limistéir mheasúnaithe bunaithe ar na conclúidí atá sa *Final Re-Evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)* (Aibreán 2013) agus ar bhreith ghairmiúil ar nádúr na hinfheictheachta ó achair fhada. Is é seo a leanas an cur chuige a nglactar leis i leith mhéid an limistéir staidéir a shainithint chun críocha an EIS:
- 5 km ar cheachtar taobh den ailíniú le haghaidh measúnú ginearálta; agus
  - Síneadh 10 km ar cheachtar thaobh den ailíniú do radhairc shainithe lánléargais áilleachta atá níos airde ná an t-ailíniú.

11.2.4 Staidéar ar Fhoinsí agus Suirbhé Láithreán

- 17 Rinneadh staidéar ar fhoinsí ar dtús chun íogaireacht an tírdhreacha a shainithint laistigh den MSA, faoi mar a thuiriscítear iad sna pleananna forbartha contae cuí agus sna measúnuithe ar shainréithe tírdhreacha contae.
- 18 Cuireadh san áireamh sonraí a bhí ar fáil ó Oifig na gCosán Náisiúnta, ó Discover Ireland, ó Fháilte Éireann agus ón suirbhé gairdíní stairiúla mar a dhéantar cur síos air i bhFardal Náisiúnta na hOidhreachta Ailtireachta (NIAH). Chuir na sonraí sin faisnéis ar fáil faoi nithe is díol spéise do thurasóirí agus faoi bhealaí éagsúla tiomána, siúil agus rothaíochta.

- 19 Tugadh faoi chuartheanna suímh ar láithreacha poiblí chun saghas agus réim na bpríomhshrianta tírdhreacha a sainaithníodh sa staidéar ar fhoinsí a dheimhniú agus chun saintréithe ginearálta an tírdhreacha trína dtéann an línebhealach a bheartaítear a fháil amach. Rinneadh cinneadh tar éis cuairteanna suímh ar na láithreacha ab oiriúnaí d'fhótagraif ar a mbunófaí fótamontáisí.
- 20 Mar chuid den phróiseas comhairliúcháin, d'iarr Comhairle Chontae na Mí fótamontáisí ó láithreacha ar leith.

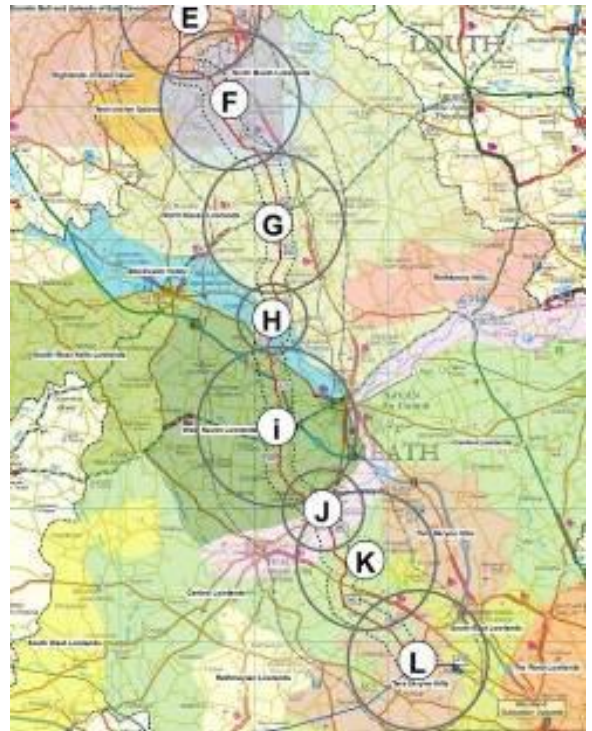
11.2.5 Sainmhínte na dTearmaí a Úsáidtear sa Chaibidil seo

- 21 Sainmhíntear tionchar tírdhreacha mar thoradh ar athruithe fisiceacha ar chreatlach an tírdhreacha a tharla de bharr na forbartha nua. Áirítear i measc athruithe fisiceacha den sórt sin tógáil, mionathrú nó baint struchtúr nó fásra. Is féidir leis an tionchar tírdhreacha bheith sealadach, agus áirítear ina measc an tionchar a bhíonn ag bealaí sealadacha rochtana, ag limistéir tógála agus ag trácht tógála. D'fhéadfadh an tionchar tírdhreacha bheith dearfach (tairbheach), diúltach (díobhálach) nó neodrach (gan aon athrú ar an iomlán nó ina chothromaíocht idir an tionchar dearfach agus an tionchar diúltach). Rinneadh an tionchar tírdhreacha a mheasúnú ar an mbonn seo a leanas:
- Cumas an tírdhreacha faoi láthair freastal ar an bhforbairt a bheartaítear;
  - An tionchar ar shaintréithe agus ar ghnéithe fisiceacha an tírdhreacha;
  - Gaireacht amharcpointí íogaire (e.g. bealaí áilleachta) agus gabhdóirí amhairc; agus
  - Airde agus láithreacha na ngnáthstruchtúr ó thaobh scála an tírdhreacha faoi láthair de.
- 22 Is beag idir tionchar amhairc agus tionchar tírdhreacha ach baineann an tionchar amhairc le hathruithe ar na radhairc. Baineann measúnú amhairc le braistintí agus le freagairt daoine i leith taitneamhachtaí amhairc. D'fhéadfadh tionchar teacht chun cinn as gnéithe nua sa tírdhreach a chruthaíonn ionsá amhairc (i.e. bac nó cur isteach ar an radharc). D'fhéadfadh an tionchar amhairc bheith dearfach (tairbheach), diúltach (díobhálach) nó neodrach (gan aon athrú ar an iomlán nó ina chothromaíocht idir an tionchar dearfach agus an tionchar diúltach). Rinneadh an tionchar amhairc a mheas ar an mbonn seo a leanas:
- Íogaireacht an chomhshaoil a bheidh ag freastal ar an bhforbairt;
  - An chodarsnacht amhairc idir an staid i láthair na huairé agus an fhorbairt a bheartaítear; agus
  - Méid na gceantar ina mbeidh an tionchar sin le tabhairt faoi deara.

- 23 Tá sraith iomlán sainmhínte agus na critéir chun measúnú a dhéanamh (lena n-áirítear luach an tírdhreacha, cumas an tírdhreacha agus íogaireacht an tírdhreacha) le fáil i d**Tábla 11.2 – Tábla 11.1, Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS.
- 24 I gcás an mheasúnaithe seo, is mar dhrochthionchar de ghnáth a fhéachfar ar thionchar tírdhreacha agus amhairc a tharlaíonn mar gheall ar líne tharchuir leictreachais lasnairde a thógáil. Déanfar measúnú sa chaibidil seo ar íogaireacht an tírdhreacha, ar mhéid an athraithe a bheartaítear agus ar an tábhacht a bhaineann leis an tionchar a thagann chun cinn.

11.2.6 Aonaid Tírdhreacha

- 25 I gcás an bhreithmheasa seo, agus chun go mbeidh sé níos éasca cur síos a dhéanamh air, tá an limistéar staidéir roinnte ina aonaid tírdhreacha, faoi mar a léirítear i bh**Fíor 11.1**.
- 26 Tá na haonaid bunaithe ar na limistéir shaintréithe tírdhreacha a gcuirtear síos orthu in *Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha na Mí* (2007) agus in *Cavan County Development Plan (Plean Forbartha Contae an Chabháin)* (2014-2020).
- 27 Athraíonn saintréithe an tírdhreacha de réir a chéile thar thíreolaíocht an limistéir staidéir. Dá bhrí sin, treoir ar na saintréithe ginearálta tírdhreacha in aon limistéar ar leith is ea na haonaid tírdhreacha.

Fíor 11.1: Aonaid Tírdhreacha

Tábla 11.1: Crostagairt idir Túir, Aonaid Tírdhreacha, Fótamontáisí agus Fíoracha

Túir	Limistéar Saintréithe Tírdhreacha	Aonad Tírdhreacha	Fótamontáisí	Fíor
Túir 212 go 239	Ardtailte Oirthear Chontae an Chabháin (I gContae an Chabháin)	E ⁴⁶	41, 42	11.3
Túir 240 go 272	Tailte Locha Thuaidh na Mí	F	43, 44, 45, 46	11.3 11.4
Túir 273 go 302	Ísealtailte Thuaidh na hUaimhe	G	47, 48, 49, 50	11.4 11.5
Túir 303 go 312	Gleann na hAbhann Duibhe	H	51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59	11.5
Túir 313 go 351	Ísealtailte Thiar na hUaimhe	I	60, 61, 62	11.5 11.6
Túir 352 go 363	Gleann na Bóinne	J	63, 64, 65, 66, 67, 69, 71	11.6
Túir 364 go 395	Ísealtailte Láir	K	70, 72, 73	11.6 11.7
Túir 396 go 402	Cnoic na Teamhrach-na Scríne	L	68, 74, 75, 76, 77	11.7
ceann ar bith	Ísealtailte Thoir Theas	M	ceann ar bith	11.7

11.2.7 Léarscáiliú ZTV (Crios Infheictheachta Teoiriciúla)

28 Tugtar cuid mhór ainmneacha ar an bpróiseas chun méid an cheantair ar dócha d'fhorbairt a bheith infheicthe uaidh a léarscáiliú, agus léiríonn sé sin cuid de na srianta a ghabhann leis. Tugadh Léarscáil Imchlúdaigh Amhairc (VEM) ar an bpróiseas ar dtús, ansin tugadh Crios Amharcthionchair (ZVI) air agus tagraítear dó anois mar Chrios Infheictheachta Teoiriciúla (ZTV). Léiríonn na hathruithe sin sa téarmaíocht na hiarrachtaí a rinneadh chun dul i ngleic leis na dúshláin a bhaineann leis an léarscáiliú. Mar mhodheolaíocht theoiriciúil, mar sin, ní chuirtear san áireamh i réamh-mheas ZTV an tionchar a bhíonn ag na séasúir, ag soilsiú, ag dálaí aimsire ná ag infheictheacht ó achair fhada. Ina theannta sin, ní chuirtear san áireamh i léarscáiliú ZTV an tionchar folaithe a imríonn fásra nó foirgnimh agus fágtar difríochtaí topagrafaíochta de suas le 10 m ar lár ann uaireanta. Dá bhrí sin, is é príomhfheidhm léarscáiliú ZTV, amharcpointí a shainnithint le haghaidh tuilleadh anailíse a dhéanamh orthu.

29 Cuireadh léarscáiliú ZTV le chéile don fhorbairt seo a bheartaítear (Fíor 11.8 – Fíor 11.12, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS). Cuireadh an léarscáiliú le chéile trí úsáid a bhaint as na

⁴⁶ Tabhair faoi deara go bpléitear Aonaid Tírdhreacha A-E a bhaineann le Limistéar Staidéir an Chabháin-Mhuineacháin (CMSA) den fhorbairt thoriomlán a bheartaítear i gCaibidil 11, **Imleabhar 3C** den EIS seo.

leaganacha is déanaí de phacáistí bogearraí KeyTERRA-FIRMA agus AutoCAD. Léirítear sa léarscáiliú ceantair óna bhféadfaí an fhorbairt a bheartaítear a fheiceáil *go teoiriciúil*. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach léirítear sa léarscáiliú ceantair óna *mbeifear* in ann an fhorbairt a bheartaítear a fheiceáil. Dá bhrí sin, ba chóir léarscáiliú ZTV a úsáid i gcomhar le fótamontáisi chun an difríocht idir infheictheacht *fhéideartha* agus infheictheacht *iarbhír* a aimsiú.

11.2.8 Láithreacha Fótamontáise

- 30 Ar an ábhar sin, luann an Landscape Institute (an Institiúid Tírdhreacha sa Ríocht Aontaithe) an méid seo a leanas in *Advice Note 01/11 Photography and Photomontage in Landscape and Visual Impact Assessment (Nóta Faisnéise 01/11 Fótagrafaíocht agus Fótamontáisi i dTionchar Tírdhreacha agus Amhairc a Mheasúnú)* arna fhoilsiú sa bhliain 2011: *“Ba chóir don ghairmí tírdhreacha sraith amharcpointí fótagrafacha a roghnú, amharcpointí a mheastar a bheith léiritheach den raon tionchar, eispéiris radhairc agus amharcpointí ar dóigh dóibh a bheith ann, agus é ag cinntiú nach léirítear ceann ar bith díobh ar bhealach a dhéanann beag nó mór díobh.” [aistriúchán neamhoifigiúil]*
- 31 Is féidir íomhánna mionsonraithe an-réalaíoch a ullmhú, íomhánna a léiríonn an chuma is dócha a bheidh ar fhorbairt amach anseo ó amharcpointe ar leith. Tá íomhánna úsáideach maidir le scrúdú a dhéanamh ar an tionchar a bheidh ann ó líon teoranta amharcpointí tábhachtacha. Mar sin féin, is beag a chuireann siad le breithmheas ar an tionchar ar an tírdhreach iomlán, áit nach bhfuil teorainn, beagnach, leis an líon amharcpointí féideartha. Níl aon bhealach suntasach chun gach radharc laistigh de thírdhreach ar leith a léiriú. Ina ionad sin, tugtar sampla léiritheach de na radhairc ‘sa chás is measa’. Ina measc, tá radhairc ó cheantair ardaithe i dtírdhreach an-oscailte, áit a dtrasnaíonn an t-aillíniú talamh ard nó in aice láithreach. Ní bheidh aon tionchar tírdhreacha ná amhairc ag an bhforbairt a bheartaítear ar chuid mhór láithreacha eile laistigh den limistéar staidéir.
- 32 Roghnaítear láithreacha eile fótamontáise chun nádúr na hinfeictheachta sa tírdhreach mór a léiriú. Toisc go bhfuil na radhairc léiritheach de na dálaí radhairc a bhíonn ann, is féidir go mbeifear in ann fásra, foirgnimh nó topagrafaíocht a fholaíonn an fhorbairt a bheartaítear go páirteach a fheiceáil i roinnt de na radhairc. Gnáthdhálaí léiritheacha is ea na dálaí sin.
- 33 Teorannú suntasach a bhaineann le léirshamhluithe is ea go ndéanann dálaí soilsithe agus an aimsir an-difear do shuntasacht amhairc ghnéithe an tírdhreacha. Dá bhrí sin, beidh cuma éagsúil ar gach radharc le linn dálaí éagsúla soilsithe, le linn smúiteáin, le linn dálaí éagsúla aimsire agus le linn séasúir éagsúla, mar shampla. Is léiritheach, agus ní cuimsitheach, atá na radhairc a chuirtear ar fáil i bhFíoracha Imleabhar 3D den EIS, agus a léirítear ag scála níos ísle sa chaibidil seo den EIS – tá sé sin amhlaidh ní amháin mar gheall ar an líon amharcpointí atá gan teorainn, beagnach, ach freisin mar gheall go bhfuil líon an-mhór teaglaim agus

- iomalartuithe dálaí soilsithe a d'fhéadfadh a bheith ann i gcás gach radhairc. Ar an ábhar sin, luann an Landscape Institute (an Institiúid Tírdhreacha sa Ríocht Aontaithe) an méid seo a leanas ina Treoirínte (2011) in *Advice Note 01/11: Photography and Photomontage in Landscape and Visual Impact Assessment (Nóta Faisnéise 01/11: Fótagrafaíocht agus Fótamontáis i dTionchar Tírdhreacha agus Amhairc a Mheasúnú)*; “*tá siad (fótamontáisí) faoi réir na dteorannuithe céanna atá mar ghné dhílis d'fhótagraif, mar shampla, ní léirítear iontu ach an radharc mar a bheadh sé sna dálaí céanna a bhí i réim nuair a glacadh an chéad fhótagraf.*” [aistriúchán neamhoifigiúil]
- 34 Ar an gcuid is fearr de, mar sin, is ionann léirshamhluithe agus radharc ó láthair ar leith ag am ar leith i ndálaí aimsire ar leith. Ní ann do thionchar seasta ná do thionchar aonair ar chuma ná ar shaintréithe an tírdhreacha.
- 35 Ní léirítear sna fótamontáisí an tionchar a bhaineann le baint shealadach fálta sceach le linn chéim na tógála, ós rud é go n-athbhunófar í sin. Ina theannta sin, ní léirítear an bearradh áitiúil nó baint an fhásra aird níos buaine laistigh d'fhad aon choda den tacaíocht líne lasnaide nó aon seoltóra ach oiread.
- 36 Is é an bealach is éifeachtaí chun fótamontáisí a úsáid ná féachaint orthu ar an láthair. In *Advice Note 01/11 Photography and Photomontage in Landscape and Visual Impact Assessment (Nóta Faisnéise 01/11 Fótagrafaíocht agus Fótamontáis i dTionchar Tírdhreacha agus Amhairc a Mheasúnú)* arna fhoilsiú sa bhliain 2011, luann an Landscape Institute (an Institiúid Tírdhreacha sa Ríocht Aontaithe), “*Tá sé ríthábhachtach a aithint nach féidir le híomhánna déthoiseacha fótagrafacha ná le fótamontáisí déthoiseacha an chastacht atá taobh thiar den eispéireas amhairc a ghabháil ná a léiriú leo féin agus, dá bhrí sin, ba chóir féachaint orthu mar léargas garbh ar na heispéiris thríthoiseacha amhairc a gheobhadh breathnóir agus é ar an láthair.*” [aistriúchán neamhoifigiúil]
- 37 Tá sraith fótamontáisí lánsála, mar aon le sonraí teicniúla, le fáil i bhFíoracha Imleabhar 3D den EIS. Léirítear láthair mhionsonraithe agus comhthéacs na radharc fótamontáise ar an léarscáiliú i bhFíoracha 11.3 – 11.7, Fíoracha Imleabhar 3D den EIS. Tá rochtain ag an bpobal ar na láithreacha fótamontáise uile.

Tábla 11.2: Sraith Iomlán Fótamontáisí

Uimhir na fótamontáise	Treo an radhairc
41 ⁴⁷	Radharc soir ó láthair picnicí atá suite in aice le bóthar áitiúil an L7567, i ngar d'amharcphointe áilleachta (SV8) Bhearna Lochán Leagha
42	Radharc soir ó bhóthar áitiúil an L3533 i mbaile fearainn Drumbar (Toghroinn Inis Caoin), soir ó Dhroichead Mhaothla
43	Radharc siar ó dheas ó bhóthar áitiúil an L68012 i mbaile fearainn na hOirbhe
44	Radharc soir ó thuaidh ón R164 i mbaile fearainn Corrananagh
45	Radharc siar ón gcarrchlós ag Loch na Coille Báine – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 257 agus Túr 268)</i>
45A	Radharc ó thuaidh siar ó thuaidh ó Radharc agus Amharc Cosanta 18 suite ag an t-acomhal idir na bóithre áitiúla an L6806 / an L28021 i mbaile fearainn Ard Mhacha Bréige
46	Radharc soir ó thuaidh ó bhóthar áitiúil an L7404 trasna gheata an phríomhbhealaigh isteach ag Eastát Brittas
47	Radharc ó thuaidh soir ó thuaidh i gcóngarach Radharc agus Amharc Cosanta 17 suite ar bhóthar áitiúil an L7405 i mbaile fearainn Bhaile Chrúis
47A	Radharc ó thuaidh soir ó thuaidh ó Mhóta ag Baile Chrúis
48	Radharc soir ó thuaidh ón N52 thart ar 1 km siar ó Chrois Raffin – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 279 agus Túr 283)</i>
48A	Radharc ó dheas soir ó dheas ón N52 thart ar 1 km siar ó Chrois Raffin – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 279 agus Túr 283) agus na tuirbíní gaoithe i bhFeirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear</i>
48B	Radharc soir soir ó dheas ó bhóthar áitiúil an L74116 i gcóngarach bhaile fearainn Bhaile an Drácaigh / Clooney – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 279 agus Túr 283) agus na tuirbíní gaoithe i bhFeirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear</i>
48C	Radharc soir i gcóngarach Radharc agus Amharc Cosanta 15 suite ar bhóthar áitiúil an L2811 thart ar 1.5 km ó thuaidh ó Dhroichead Chearbhalláin – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 279 agus Túr 283) agus na tuirbíní gaoithe i bhFeirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear</i>
49	Radharc soir ó dheas ó bhóthar áitiúil an L74112 (Cul de Sac) i mbaile fearainn Ráth Naomh Eoin – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo na tuirbíní gaoithe i bhFeirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear</i>

⁴⁷ Tabhair faoi deara go bpléitear Fótamontáisí 1-42 a bhaineann le Limistéar Staidéir an Chabháin-Mhuineacháin (CMSA) den fhorbairt fhoriomlán a bheartaítear i gCaibidil 11, Imleabhar 3C den EIS seo.

50	Radharc siar ó thuaidh ó bhóthar áitiúil an L74115 i mbaile fearainn an Oileáin Rua – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 291 agus Túr 295) agus na tuirbíní gaoithe i bhFeirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear</i>
50A	Radharc siar, air ó thuaidh ó bhóthar áitiúil an L74113 i gcóngarachd theorainn Dhiméin Mountainstown – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 291 agus Túr 295) agus na tuirbíní gaoithe i bhFeirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear</i>
51	Radharc siar trasna reilige ó bhóthar áitiúil an L7414 ag Crosaire Chrois Ultáin (R163), ó gheataí shean-Diméin Bhaile Ghib
52	Radharc siar ó dheas ón R163 siar ó Chrosaire Chrois Ultáin.
53	Radharc soir ó dheas ó bhóthar áitiúil an L34097 (Cul de Sac) trasna bhaile fearainn Thailtean
53A	Radharc soir ó dheas i gcóngarachd Radharc agus Amharc Cosanta 80 suite ar an R147 ag féachaint trasna Ghleann na hAbhann Duibhe – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 307 agus Túr 312)</i>
54	Radharc soir ón gcnoc ag Teach Solais Pháirc an Phobail / Túr Lloyd (Radharc agus Amharc Cosanta 13) atá suite thart ar 1.8 km siar ó Cheanannas – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo na tuirbíní gaoithe i bhFeirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear</i>
55	Radharc soir ó thuaidh ón R147 (Slí Thiomána Ghleann na Bóinne) trasna ón stáisiún peitрил amach thar Ghleann na hAbhann Duibhe – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 307 agus Túr 312)</i>
56	Radharc siar ó thuaidh ó bhóthar áitiúil an L7413 ag Droichead Dhomhnach Phádraig – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 307 agus Túr 312)</i>
57	Radharc siar ón teorainn thoir theas d'Eaglais agus reilig Dhomhnach Pádraig – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 307 agus Túr 312)</i>
58	Radharc siar ó dheas ó bhóthar áitiúil an L3409 in aice leis an T-acomhal le bóthar áitiúil an L34091 i mbaile fearainn Dhomhnach Phádraig – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 307 agus Túr 312)</i>
59	Radharc soir ó dheas thar Ghleann na hAbhann Duibhe ó Eaglais Thailtean – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo claontaí eiltle éan atá ceangailte den dá shreang talmhaithe (an chuid idir Túr 307 agus Túr 312)</i>
60	Radharc siar ó dheas ón droichead ar bhóthar áitiúil an L8009, ag trasnú mhótarbhealach an M3 i mbaile fearainn Ard Breacáin
61	Radharc soir ó bhóthar áitiúil an L4024 os cionn reilige ag Dún Doire – <i>Tabhair faoi deara gur doiléiríodh ainmneacha ar leaca uaigne d'fhonn an uaigne a choinneáil gan ainm.</i>
62	Radharc ó bhóthar áitiúil an L4008 soir ó Dhún Doire i mbaile fearainn Philpotstown
63	Radharc soir ó thuaidh ón R161 ag geataí ionad CLG na Mí

64	Radharc ó dheas, soir ó dheas ón gceann staighre uachtarach ag Mainistir Bheighthí trasna Ghleann na Bóinne
65	Radharc siar, siar ó dheas ón gceann staighre uachtarach ag Mainistir Bheighthí trasna Ghleann na Bóinne – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo sféir mharcála eitlíochta atá ceangailte de shreang talmhaithe amháin (an chuid idir Túr 355 agus 357)</i>
66	Radharc siar ó dheas trasna na Bóinne ó bhóthar áitiúil an L4010 (Bealach Tiomána Ghleann na Bóinne) ag Droichead Bheighthí (Radharc agus Amharc Cosanta 86) – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo sféir mharcála eitlíochta atá ceangailte de shreang talmhaithe amháin (an chuid idir Túr 355 agus 357)</i>
67	Radharc siar ó dheas ó bhóthar áitiúil an L2203 (Bealach Tiomána Ghleann na Bóinne) atá thart ar 500 m siar ó dheas ó Bheighthigh
67A	Radharc soir ó thuaidh ó bhóthar áitiúil an L2203 (Slí Tiomána Ghleann na Bóinne) thar bhaile fearainn Trublely i dtreo Mhainistir Bheighthí – <i>tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáis seo sféir mharcála eitlíochta atá ceangailte de shreang talmhaithe amháin (an chuid idir Túr 355 agus 357)</i>
68	Radharc siar siar ó dheas ó Chnoc na Teamhrach (Radharc agus Amharc Cosanta 44) ag an Lia Fáil
69	Radharc soir, soir ó dheas ó bhóthar áitiúil an L22051 trasna bhaile fearainn Creroge
70	Radharc soir ó bhóthar áitiúil an L2205 trasna bhaile fearainn Crumpstown nó Marshallstown
71	Radharc soir ó bharr Chaisleán Bhaile Átha Troim
72	Radharc soir ó thuaidh ó bhóthar áitiúil an L6202 i mbaile fearainn Foxtown
73	Radharc soir ó dheas ó bhóthar áitiúil an L2207 i mbaile fearainn Derrypatrick
74	Radharc siar ó dheas ón R125 ag geata isteach Shéipéal Pharóiste Chúil Mhaoilín ag an T-acomhal le bóthar áitiúil an L6206
75	Radharc soir soir ó thuaidh ón R125 ag geata feirme trasna bhaile fearainn Bogganstown
76	Radharc soir ó thuaidh ón R125 i mbaile fearainn Leonardstown
77	Radharc soir ó thuaidh ón R156 trasna bhaile fearainn Leonardstown atá thart ar 500 m soir ó dheas ó Chroisre an Mhullaigh

11.3 SAINTRÉITHE NA FORBARTHA A BHEARTAÍTEAR

38 Beartaítear struchtúir mhóra a thabhairt isteach sa tírdhreach tuaithe feadh fhad an línebhealaigh. Ó thaobh dearaidh de, tá na struchtúir sin cosúil le bonneagar leictreachais ardvoltais eile atá ann cheana in Éirinn. Is féidir leis na túir agus leis an mbonneagar gaolmhar tionchar a bheith acu ar nádúr an tírdhreacha agus ar thaitneamhacht amhairc, go háirithe mar a bhfuil na tosca seo le sonrú:

- Is féidir líon mór túr a fheiceáil ó amharcpoinnte amháin;

- Trasnaíonn an líne lasnairde bealach áilleachta nó tá sí i ndlúthghaireacht do bhealach áilleachta;
- Trasnaíonn an líne lasnairde bóthar náisiúnta nó bóthar réigiúnach;
- Is féidir súil a bhaint den líne lasnairde feadh tírdhreach leathan tuaithe oscailte atá de chineál nádúrtha den chuid is mó;
- Trasnaíonn an líne lasnairde droim spéirlíne;
- Ceantair ina bhfuil an líne lasnairde i ndlúthghaireacht d'abhainn nó do loch ag pointe ar a bhfuil radharc ó bhóithre poiblí; nó
- Trasnaíonn an líne lasnairde ceantar ardtalún atá feiceálach ó thaobh amhairc de.

11.4 AN STAID FAOI LÁTHAIR

11.4.1 Comhthéacs agus Saintréithe an Tírdhreacha

39 Tá an limistéar staidéir don bhreithmheas seo mar chuid d'ísealtailte torthúla talmhaíochta Chontae na Mí, atá á dhraenáil ag an mBóinn agus ag an Abhainn Dubh agus atá á áitriú agus á athrú ag an duine le fada an lá. Cuimsíonn sé an chuid is faide ó dheas den chrios fairsing droimníní a théann soir siar trasna oileán na hÉireann, mar aon le roinnt ceantair an-réidh a bhíonn faoi líon beag daoine de ghnáth agus inar cuireadh foraoiseacht tráchtála in áiteanna áirithe. Tá stair fhada áitreabh an duine agus na talmhaíochta le feiceáil i raon gnéithe agus tírdhreacha infheicthe oidhreachta tógtha, chomh maith le bhforbairt fhorleathan tithíochta tuaithe, foirgnimh feirme agus thráchtála, páirceanna spóirt, dlúthghréasán bóithre agus fála sceaigh agus an bonneagar reatha fiontas. Is minic a thaistealaíonn na príomhbhóithre, an M3, an N2, an R162 agus an R147 san áireamh, i dtreo an iarthuaiscirt agus an oirdheiscirt. Tá an N51, an N52 an R161 mar chuid den ghréasán iompair a nascann na príomhbhailte seo a leanas le chéile – an Uaimh, Baile Átha Troim agus Ceanannas. Gné thábhachtach den tírdhreach seo atá íseal den chuid is mó ná an t-idirléargas atá ann idir na cnoic bheaga agus an tábhacht atá ag baint leis an idirléargas sin le blianta fada.

11.4.1.1 Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha na Mí (MLCA)

40 Cuireadh an MLCA i gcrích sa bhliain 2007. Is é atá san MLCA ná cur síos ar ghnéithe fisiceacha agus amhairc an tírdhreacha agus rangáítear codanna ar leith den Chontae ó thaobh *luacha, íogaireachta, tábhachta agus cumais* de ann freisin. Luaitear in *Plean Forbartha Chontae na Mí* (CDP) (Rannán 8.4.3), áfach, gur féidir Cumas an Tírdhreacha a shainmhíniú go cruinn ar bhonn cás ar chás amháin de bharr go mbraithfidh sé ar chineál agus ar fhoirm na

forbartha, ar láthair na forbartha i ndáil leis an Limistéar Saintréithe Tírdhreacha (LCA) agus ar a infheicthe atá an fhorbairt ó láithreacha laistigh den LCA.

- 41 Sa mheasúnú contae a rinne Comhairle Chontae na Mí, mar sin, tugtar treoir maidir leis an measúnú tírdhreacha atá níos sainiúla don tionscadal a leagtar amach sa chaibidil seo. D'éisigh an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta *Dréachtstraitéis Náisiúnta Tírdhreacha d'Éirinn 2014-2024* le haghaidh comhairliúcháin i mí Iúil 2014. D'áireofaí le cur i bhfeidhm na dréachtstraitéise reatha Léarscáil Náisiúnta Saintréithe Tírdhreacha nua agus treoirlínte reachtúla nua maidir le Measúnú ar Shaintréithe Tírdhreacha áitiúil.
- 42 Déantar achoimre i dTábla 11.11 agus i dTábla 11.12, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS ar na moltaí ábhartha ginearálta a rinneadh i Measúnú ar Shaintréithe Tírdhreacha Chontae na Mí (MLCA).
- 43 Léirítear i bhFíor 11.1 agus Fíor 11.2, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS láthair na forbartha a bheartaítear i ndáil le Limistéir Shaintréithe Tírdhreacha agus le Cineálacha Saintréithe Tírdhreacha mar a leagtar amach iad i Measúnú ar Shaintréithe Tírdhreacha Chontae na Mí (MLCA).

11.4.2 Luach an Tírdhreacha

- 44 Tá na critéir chun measúnú a dhéanamh ar luach an tírdhreacha san EIS seo leagtha amach i dTábla 11.2, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS. Na tosca a chuirtear san áireamh i gcinneadh ar luach tírdhreacha, leagtar amach iad thíos agus i **Rannán 11.4.3** freisin, ina ndéantar cur síos ar luach tírdhreacha gach aonaid tírdhreacha.
- 45 Aithníodh i Measúnú ar Shaintréithe Tírdhreacha Contae na Mí (MLCA) codanna ar leith den tírdhreach mar cheantair lena mbaineann luach suntasach – go háirithe Ghleann na Bóinne agus Ghleann na hAbhann Duibhe agus an ceantar a dtugtar Cnoic na Teamhrach-na Scríne air, mar aon le mullaí droimníní agus suíomh na ngnéithe oidhreachtacha. Trasnaíonn an línebhealach a bheartaítear an dá abhainn agus cuid den tírghné fairsing ardaithe laisteach de Chnoic na Teamhrach-na Scríne. Aithníodh i bpleananna forbartha contae na Mí agus an Chabháin, atá ann agus a bhí ann, radhairc ar fiú iad a chosaint, mar aon le sainchomharthaí tíre, bealaí siúil agus limistéir fhéideartha thurasóireachta. Tá bealaí eile áineasa á gcur chun cinn ag Oifig na gCosán Náisiúnta agus ag Fáilte Éireann freisin agus tá sraith tírdhreacha deartha stairiúla taifeadta ag Fardal Náisiúnta na hOidhreachtacha Ailtireachta.

11.4.2.1 Plean Forbartha Chontae na Mí 2013-2019

- 46 Tá roinnt beartas agus cuspóirí le fáil in bPlean Forbartha Chontae (CDP) na Mí a dhíríonn ar thírdhreach an Chontae. Tá na cinn is ábhartha díobh liostaithe thíos.

- Beartas Straitéiseach LC SP 1, arb é is aidhm dó *“Saintréithe, cáilíocht agus sainiúlacht áitiúil tírdhreacha Chontae na Mí a chosaint i gcomhréir le beartas agus le treoirlínte ábhartha rialtais agus leis na moltaí atá i Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha na Mí (2007).” [aistriúchán neamhoifigiúil]*
- Cuspóir LC OBJ 1 *“Féachaint lena chinntiú go gcaomhnófar sainiúlacht gach ceann de na cineálacha saintréithe tírdhreacha, agus iomláine amhairc na gceantar lena mbaineann sárлуach agus ardíogaireacht a chothú.” [aistriúchán neamhoifigiúil]*

47 Moltar in CDP na Mí freisin *Dréacht-Limistéar Caomhantais Tírdhreacha* a dhéanamh de Chnoc na Teamhrach. Léirítear méid an limistéir sin i bhFíor 11.6, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.

11.4.2.2 Bealaí agus Gnéithe Sainithe Tírdhreacha

48 Sainiúnnítear sa chuid seo a leanas amharcpointí, bealaí agus gnéithe sainithe ábhartha laistigh den limistéar staidéir a bhaineann leis an mbreithmheas seo. Léirítear láthair na mbealaí tiomána sin i bhFíor 11.3 – Fíor 11.7, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.

11.4.2.3 Radhairc agus Amhairc Chosanta

49 Aithníodh sraith radhairc agus amhairc áilleachta chosanta in CDP na Mí. Tá sé mar chuspóir ag Comhairle Chontae na Mí, de réir LC OBJ 5: *“Caomhnú ar radhairc agus amhairc agus ar thaitneamhacht áiteanna agus gnéithe áilleachta nádúrtha nó spéisiúlachta ó thaobh an nádúir de atá liostaithe ó fhorbairt a dhéanamh orthu a chuirfeadh isteach ar shaintréithe agus ar thaitneamhacht amhairc an tírdhreacha.” [aistriúchán neamhoifigiúil]*

50 Tá radhairc i gContae na Mí atá leathan, íocónacha nó lánléargais agus is minic a léiríonn na radhairc sin príomhghné nó gné luachmhar den tírdhreach. Gabhann catagóir tábhachta leis an liosta de ‘Radhairc agus Amhairc Chosanta’ – is iad na catagóirí sin, *tábhacht áitiúil, tábhacht réigiúnach agus tábhacht náisiúnta*. Liostaítear i dTábla 11.13, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS agus i bhFíor 11.3 – Fíor 11.7, **Fíoracha Imleabhar 3D den EIS** láithreacha na radharc agus na n-amharc cosanta i gcoibhneas leis an línebhealach.

51 Is iad na radhairc chosanta is gaire don línebhealach ná VP19, *Loch na Coille Báine* (0.5 km), VP86, *Droichead Bheighthí* (0.9 km), VP16 agus VP17 i mBaile Chrúis (1.1 km agus 1 km faoi seach) agus VP21 ag *Aghalaoghan* (1 km). Meastar go mbaineann tábhacht áitiúil le VP19, VP86 agus VP21 agus meastar go mbaineann tábhacht réigiúnach le VP17.

11.4.2.4 Sainchomharthaí Tíre

- 52 Liostaítear i dTábla 11.14, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS sainchomharthaí tíre, faoi mar a shainmhínítear iad i Measúnú ar Shaintréithe Tírdhreacha Chontae na Mí (MLCA). Is minic is struchtúir thábhachtacha sa tírdhreach nó i measc na gcrann sa spéirlíne iad agus léirítear láithreacha na sainchomharthaí tíre sin i bhFíor 11.3 – Fíor 11.7, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.
- 53 Is iad na sainchomharthaí sainithe tíre is gaire don línebhealach ná garrán Feánna atá suite thart ar 0.8 km ar shiúl uaidh agus Mainistir Bheighthí atá suite 0.9 km ar shiúl uaidh.

11.4.2.5 Bealaí Tiomána do Thurasóirí

- 54 Liostaítear i dTábla 11.15 agus i dTábla 11.16, **Aguisín 11.1 Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS Slite Tiomána ábhartha, faoi mar a shainmhínítear iad i Measúnú ar Shaintréithe Tírdhreacha Chontae na Mí (MLCA) agus, níos déanaí, mar chuid de Shlí Thiomána Ghleann na Bóinne (2013) de chuid Fháilte Éireann. Léirítear láthair na mbealaí tiomána sin i bhFíor 11.3 – Fíor 11.7, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.
- 55 Is iad na bealaí sainithe tiomána is gaire don línebhealach ná iad siúd atá suite feadh na mbóithre contae a nascann Baile Shiurdáin, Teamhair, Beighthigh, Baile Átha Troim, an R147 idir Ceanannas agus an Uaimh, an R161 idir Baile Átha Troim agus Cnoc na Teamhrach le Slí Thiomána Ghleann na Bóinne de chuid Fháilte Éireann.

11.4.2.6 Príomhchosáin Shlímharcáilte agus Príomhbhealaí Rothar atá ann agus a Bheartaítear

- 56 Léirítear Cosáin shlímharcáilte agus Bealaí Rothar ar an léarscáiliú atá in MLCA. Chomh maith leis sin, léirítear na bealaí ag a bhfuil comharthaí ar shuíomh gréasáin Oifig na gCosán Náisiúnta, www.irishtrails.ie. Liostaítear na bealaí sin i dTábla 11.17 agus Tábla 11.18, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS agus léirítear iad i bhFíor 11.3 – Fíor 11.7, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.
- 57 Trasnaíonn an t-ailíniú bealach rothaíochta ar an mbóthar, a nascann Teamhair agus Baile Átha Troim, bealach rothaíochta Bhealach na Tána ar an mbóthar agus bealach rothaíochta a bheartaítear feadh na hAbhann Duibhe.
- 58 D'fhéadfaí bealach an iarnróid ón Uaimh go dtí Dún an Rí atá as feidhm a úsáid mar Ghlasbhealach do shiúlóirí agus do rothaithe araon. Ag an bpointe is gaire don fhorbairt a bheartaítear, téann an bealach sin thart ag Cill Mheasáin, atá achar 2 km uaithe.

11.4.2.7 Ceantair a d'Fhéadfadh a Bheith ina gCeantair Thurasóireachta

- 59 Feic **Fíor 11.3 – Fíor 11.7, Fíoracha Imleabhar 3D** le haghaidh láithreacha *Príomhnithe is Díol Spéise do Thurasóirí, Nithe Tánaisteacha is Díol Spéise do Thurasóirí, Ceantair/Gnéithe a d'fhéadfaí a fhorbairt ina Nithe is Díol Spéise do Thurasóirí*, faoi mar a liostaítear iad sa Mheasúnú ar Charachtar Tírdhreacha na Mí (MLCA).
- 60 Téann an t-ailíniú trí '*Cheantar a d'fhéadfaí a fhorbairt ina ní is díol spéise do thurasóirí*' i nDomhnach Phádraig mar atá liostaithe ar Léarscáil 18 den MLCA.

11.4.2.8 Cavan County Development Plan 2014-2020 (Plean Forbartha Contae an Chabháin 2014-2020)

- 61 Rinneadh Catagóiríú ar tírdhreach an Chabháin in *Cavan County Development Plan 2014-2020 (Plean Forbartha Contae an Chabháin 2014-2020)* (CDP an Chabháin). Níl sé beartaithe go mbeadh an catagóiríú sin ina Mheasúnú ar Shaintréithe Tírdhreacha, ach d'fhéadfaí go mbeadh na catagóirí atá aitheanta ann ina gcuid de mheasúnú ar shaintréithe tírdhreacha a dhéanfar amach anseo. Roghnaíodh na catagóirí mar gheall ar a saintréithe fisiceacha agus a ngnéithe geomoirfeolaíocha a fhágann gur nithe sainiúla iad sa chontae. Roinntear tírdhreacha an Chabháin ina 5 Limistéar Saintréithe leis na catagóirí sin. Téann an línebhealach trí Limistéar 5 – *Ardtailte Oirthear Chontae an Chabháin*.
- 62 Liostaítear i dTábla 11.19, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS na gnéithe tábhachtacha tírdhreacha a aithníodh in CDP an Chabháin, agus léirítear láthair na ngnéithe sin i bhFíor 11.3, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.
- 63 Is iad na gnéithe tábhachtacha tírdhreacha is gaire don línebhealach Bearna Lochán Leagha atá suite achar thart ar 1.5 km uaidh agus Páirc Foraoise Dhún an Rí atá suite achar 2.8 km uaidh.

11.4.2.9 Tírdhreacha Deartha Stairiúla

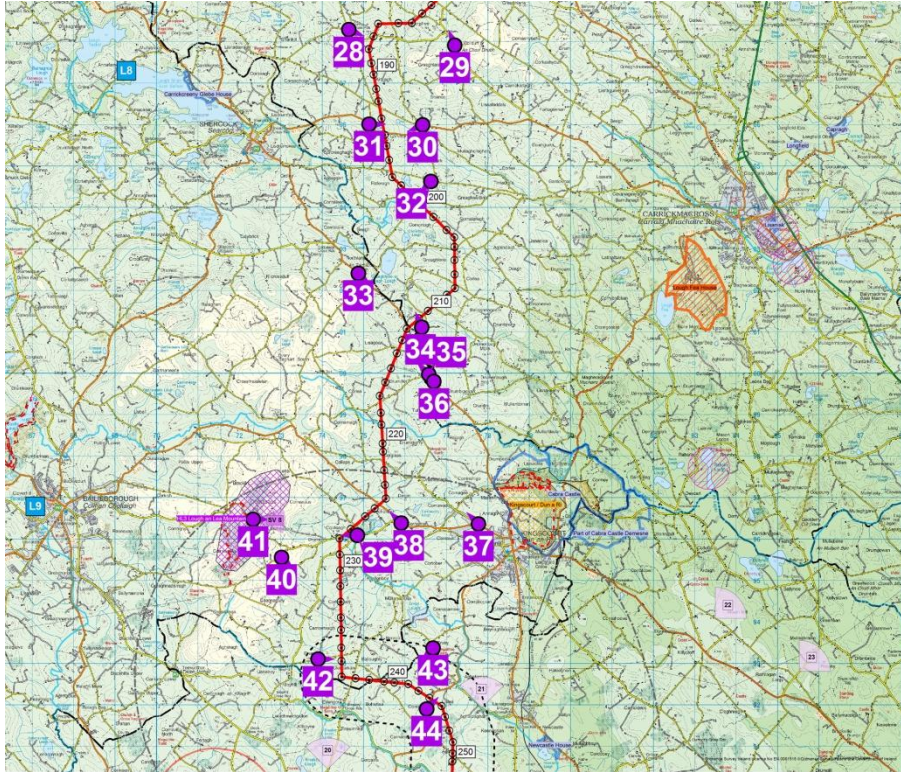
- 64 Is suite laistigh de 1 km ón línebhealach a bheartaítear atá roinnt Tírdhreacha Deartha Stairiúla a liostaítear i bhFardal Náisiúnta na hOidhreachta Ailtireachta agus a gcuirtear síos orthu mar tírdhreacha "a bhfuil a bpríomhghnéithe i láthair den chuid is mó". Is iad na tírdhreacha deartha stairiúla sin: Brittas, Mountainstown, Philpotstown, Galltroim, Ard Breacáin, Baile an Teampaill, an Choill Bhán, Dústún agus Cúil Mhaoilín. Trasnáíonn an línebhealach Eastát Brittas, Philpotstown agus Mountainstown. I dTábla 11.20, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS, leagtar amach na tírdhreacha deartha stairiúla sin agus cinn eile sa limistéar staidéir agus cuirtear síos ar riocht na dtírdhreach céanna. Léirítear láthair na dtírdhreach deartha stairiúil sin i bhFíor 11.3 – Fíor 11.7, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.

11.4.2.10 Limistéir Chaomhantais Speisialta agus Limistéir Oidhreachta Nádúrtha

- 65 Cé go mbaineann sainiúcháin Limistéar Caomhantais Speisialta (SAC) agus sainiúcháin Limistéar Oidhreachta Nádurtha (NHA) le tábhacht éiceolaíochta, cuirtear an chaoi a bhféadfaidís a bheith ina n-áiseanna taitneamhachta san áireamh agus measúnú á údarú i dtaobh tionchar amhairc agus tírdhreacha (feic **Caibidil 6** san imleabhar seo den EIS freisin). Liostaítear i dTábla 11.21, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS na Sainiúcháin Éiceolaíochta atá suite laistigh de 5 km den línebhealach a bheartaítear. Léirítear láthair na dtírdhreach deartha stairiúil sin i bhFíoracha 11.3-11.6, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS. Trasnaíonn an t-ailíniú an Bhóinn agus an Abhainn Dubh, atá ina Limistéir Chaomhantais Speisialta is iarrthóirí (cSACanna).

11.4.3 Cur Síos Mionsonraithe ar na hAonaid Tírdhreacha

11.4.3.1 Cur Síos Mionsonraithe ar Aonad Tírdhreacha E – Ardtaile Oirthear Chontae an Chabháin

Radharc 41 ó láthair picnicí Bearna Lochán Leagha

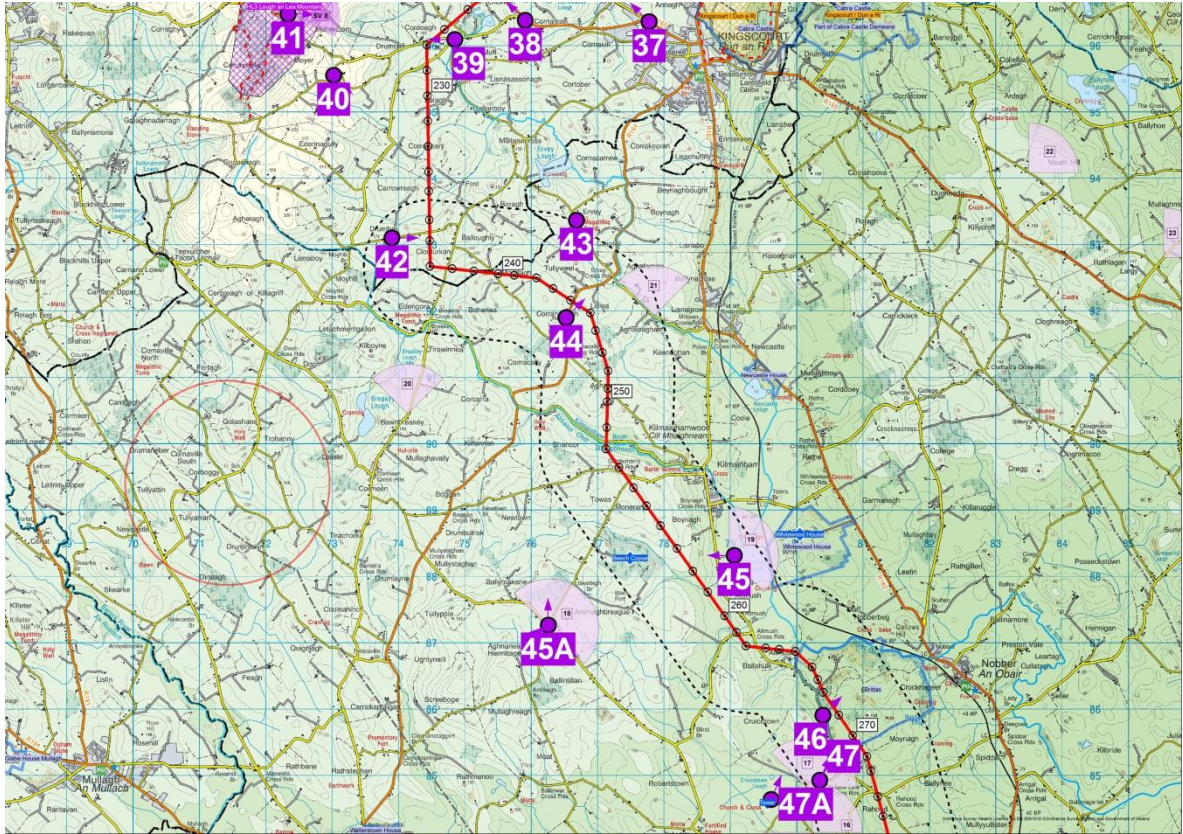

Radharc 42 ón L3533 ag Drumbar

Cur	Síos	
<p>Tá dhá chineál tírdhreacha ar leith san aonad seo – is iad sin, na droimníní ísle sa chuid is faide soir i gContae an Chabháin agus ardtailte Lochán Leagha. Is minic a bhíonn radhairc iata i dtírdhreach na ndroimníní, ach is féidir radhairc lánléargais a fháil in áiteanna ardaithe. Tá na hÍsealchríocha agus an sliabh araon athraithe ag an duine. Is é atá iontu patrúin talmhaíochta, gréasán bóithre, tithe agus bonneagar teileachumarsáide agus leictreachais.</p>		
Luach – Luach Measartha / Ardluach	Cumas – Cumas Measartha	Íogaireacht – Íogaireacht Ard / Mheasartha
<p>Tá amharcphointe cosanta, SV8, suite ag Bearna Lochán Leagha, atá sainithe freisin mar <i>Cheantar lena mbaineann Ardluach Tírdhreacha</i>. Tá láthair picnicí in aice leis an mbóthar áitiúil agus imíonn bealach lúbtha siúil ón áit seo agus téann sé thar na túir theileachumarsáide atá suite cheana ar an sliabh. Is é a thagann faoin radharc lánléargais ó bharr an tsléibhe ná trí fheirm ghaoithe san iarthar, clampaí foraoiseachta agus tírdhreach na n-Ísealchríoch atá athraithe ag an duine.</p> <p>Tá Páirc Foraoise Dún an Rí suite lastoir de Dhún an Rí, fad 2.5 km ón línebhealach.</p>	<p>Tá cumas measartha ag an gcuid seo de Chontae an Chabháin freastal ar an tionchar tírdhreacha agus amhairc a imríonn líne tharchuir.</p> <p>Tá spás níos fairsinge idir na droimníní anseo ná iad siúd níos faide ó thuaidh i gContae an Chabháin. Níl an oiread sin fánaí géara ar na droimníní sin ach oiread. Cruthaítear ceantair níos mó imfhálaithe radhairc dá bharr. Ar an taobh eile den phingin, tá áiteanna ann ina bhfaightear fásra níos airde san aonad seo; tá an fásra lánaibí seo ina ábhar le níos mó baic amhairc dá thoradh.</p>	<p>Is iad na radhairc is íogaire ná iad siúd a fhaightear ó na codanna is airde san aonad tírdhreacha ag Sliabh Lochán Leagha, cé go n-áirítear leis na radhairc atá ann faoi láthair crios fairsing tírdhreacha tuaithe atá ag athrú agus tírdhreach ina bhfuil bonneagar cumhachta agus teileachumarsáide ar bun cheana.</p> <p>Baineann íogaireacht mheasartha leis na ceantair ísle mar gheall ar an gcumhdach a thugann fásra agus topagrafaíocht. Tá na codanna arda de na droimníní níos íogaire, áfach.</p>

11.4.3.2 Cur Síos Mionsonraithe ar Aonad F – Tailte Locha Thuaidh na Mí

Radharc 43 ón L68012 ag an Oirbhe ina léirítear an líne tharchuir 220 kV atá ann cheana

Radharc 44 ón R164 ag Corrananagh

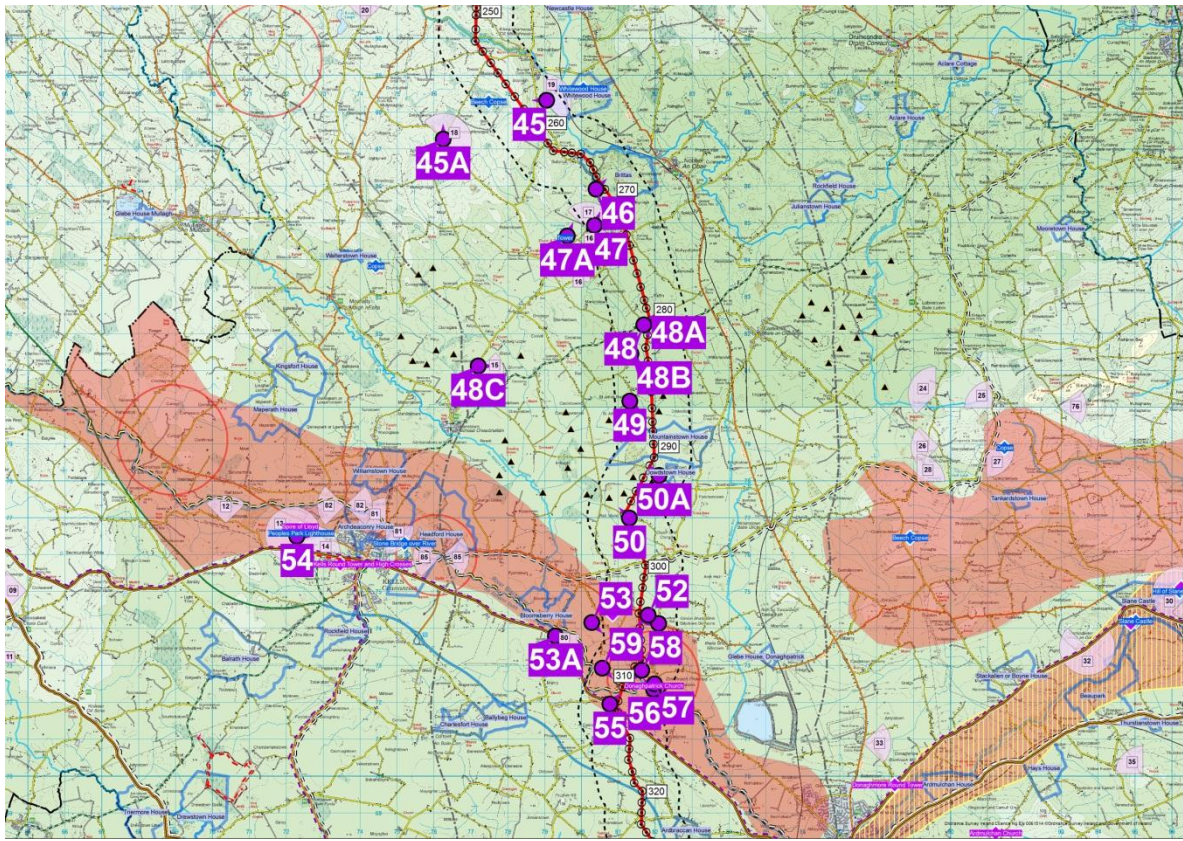

Radharc 47 ón L7405 ag Baile Chrúis

Cur		Síos
<p>Tírdhreach fada atá áirithe agus athraithe ag an duine atá san aonad seo. Cuimsíonn sé an Obair agus Cill Mhaighneann agus ísealtailte droimneacha talmhaíochta, gleann abhann Chill Mhaighneann, loch na Coille Báine, Eastát Brittas, líne lasnairde 220 kV atá ann cheana, mar aon le méideanna droimníní a éiríonn níos flúirsí de réir mar a théitear ó thuaidh.</p>		
Luach – Luach Measartha	Cumas – Cumas Íseal / Measartha	Íogaireacht – Íogaireacht Mheasartha
<p>Tá roinnt amharcpointí cosanta laistigh den limistéar staidéir: Tá VP19 suite thart ar 0.9 km ón línebhealach, tá VP21 agus VP17 suite 1 km uaidh, agus tá VP18 agus VP20 araon suite 2.3 km ón línebhealach.</p> <p>Sainchomharthaí sainithe tíre san MLCA iad <i>garrán feánna</i> laistiar de Loch na Coille Báine agus <i>Teach Eastáit</i> (an Choill Bhán) díreach lastoir den Loch.</p>	<p>Luaitear san MLCA gurb ann d'ísealchumas féideartha ag an aonad tírdhreacha seo freastal ar líne tharchuir nó ar thúir de dheasca go bhfuil radharc an-mhaith ar bharr na ndroimníní agus go bhfuil radhairc lánléargais amach ar an tírdhreach mór ina saintréithe tábhachtacha a n-imreodh a leithéid forbartha drochthionchar orthu. Bheadh cumas ní ba mhó ann freastal ar líne tharchuir dá lonnófaí an líne sna ceantair ísle laistigh den tírdhreach.</p>	<p>Sanntar Aonad Tírdhreacha Thailte Locha Thuaidh na Mí san MLCA mar cheantar lena mbaineann ísealíogaireacht. Agus breithniú á dhéanamh ar luach an cheantair i ngarchomharsanacht an línebhealaigh, áfach, meastar go mbaineann íogaireacht mheasartha leis an tírdhreach.</p> <p>Is féidir le radhairc inrochtana ó bharr na ndroimníní bheith íogair de dheasca go bhfuil radhairc fhairsinge lánléargais uathu ar an tírdhreach máguaird. Is gnách go mbíonn na codanna ísle den tírdhreach níos iata.</p> <p>Trasnaíonn an línebhealach an R164 go hingearach ag Lislea.</p>

11.4.3.2.1 Cur Síos Mionsonraithe ar Aonad Tírdhreacha G – Ísealtailte Thuaidh na hUaimhe

Radharc 48 ón N52, atá thart ar 1 km siar ó Chrois Raffin

Radharc 49 ón L74112 ag Ráth Naomh Eoin

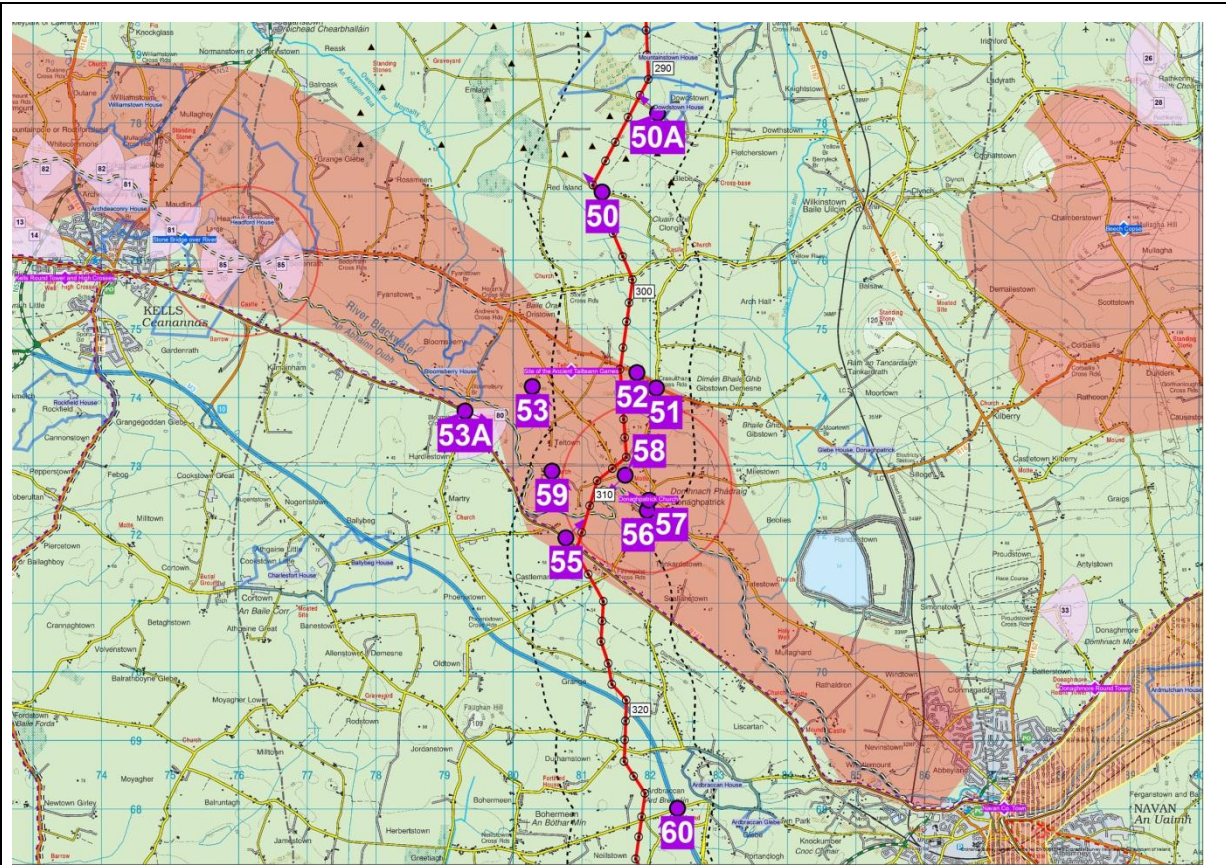

Radharc 50 ón L74115 ag an Oileán Rua

Cur		Síos
<p>Is é atá san aonad seo roinnt de na codanna is réidhe agus is iargúlta i gContae na Mí. Is minic a bhíonn fáлта sceach níos ísle san aonad seo ná mar a bhíonn siad in áiteanna eile. Tá roinnt cnoic bheaga sa chuid thuaidh den aonad seo, ach téann an línebhealach den chuid is mó trí tírdhreach atá réidh agus athraithe ag an duine, mar aon le ceantair phortaigh, páirceanna móra, foraoiseacht, tithe agus bóithre.</p>		
Luach – Luach Measartha	Cumas – Cumas Measartha	Íogaireacht – Íogaireacht Mheasartha
<p>Is ann do bhealach siúlóide agus rothaíochta feadh an bhóthair idir Ceanannas agus Baile Uilcín (Bealach na Tána), rachadh an línebhealach thar an mbóthar sin.</p> <p>Tá amharcpointí cosanta VP15 agus VP16 suite thart ar 4.7 km agus thart ar 1.1 km faoi seach ón ailíniú.</p>	<p>Luaitear san MLCA go bhfuil ísealchumas agus ardchumas araon ag Talamh Feirme Thuaidh na hUaimhe freastal ar líne tharchuir, ag brath ar an láthair ar leith. Tugann na ceantair fáлта sceach agus choillearnaí atá suite ann deiseanna folaithe feadh an ailínithe a bheartaítear. Dá bhrí sin, is measartha atá cumas an tírdhreacha feadh an ailínithe.</p>	<p>Sanntar Talamh Feirme Thuaidh na hUaimhe mar cheantar lena mbaineann íogaireacht mheasartha san MLCA. Oscailte agus réidh i gceantair áirithe atá an tírdhreach agus d'fhéadfadh infheictheacht leathan ar na struchtúir a bheith ann. Cuireann ceantair ina bhfuil foraoiseacht agus fáлта sceach suite foinse fhéideartha folaithe ar fáil, áfach.</p> <p>Téann an línebhealach thar an N52 go hingearach laistigh de chuid oscailte den tírdhreach.</p>

11.4.3.3 Cur Síos Mionsonraithe ar Aonad Tírdhreacha H – Gleann na hAbhann Duibhe

Radharc 55 feadh an R147 (Slí Thiomána Ghleann na Bóinne) os comhair an stáisiúin pheitрил a fhéachann amach i dtreo Ghleann na hAbhann Duibhe

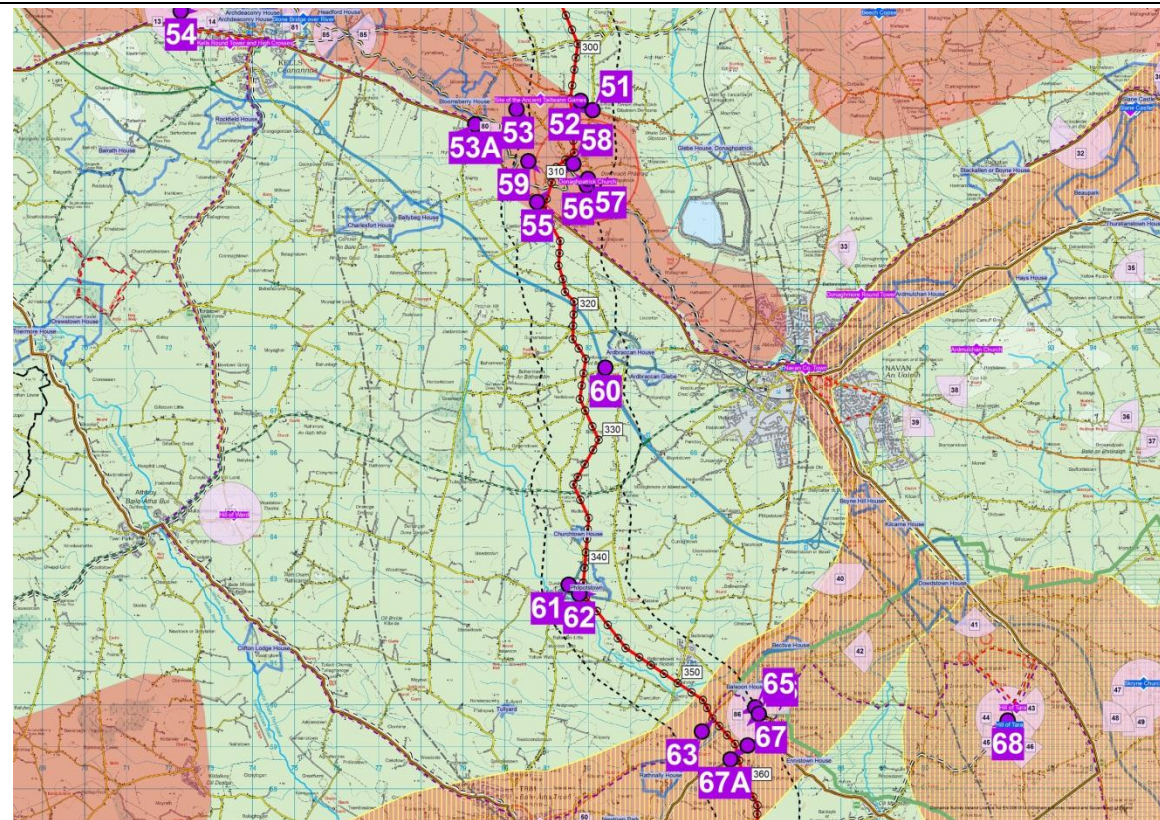

Radharc 56 ón L7413 ag Droichead Dhomhnach Phádraig

Cur Síos		
<p>Is a bheag nó a mhór réidh atá an tírdhreach gleanna abhann atá athraithe ag an duine. Titeann an talamh le fána i dtreo na habhann agus tá líon mór gnéithe d'oidhreacht infheicthe – séipéil, droichid chloiche agus créfoirt, mar aon le struchtúir nua-aimseartha thuaithe ar nós bóithre, tithe, scoileanna agus fóntas. Tá tírdhreach tábhachtach seandálaíochta Thailtean suite idir Domhnach Phádraig, Baile Ghib agus Baile Órthaí. Tá fála scean ar imeall fhormhór na mbóithre ach, in áiteanna ina bhfuil bearnaí, is féidir amharc amach ar na tailte droimneacha nó réidhe talmhaíochta.</p>		
Luach – Ardluach	Cumas – Cumas Íseal / Measartha	Íogaireacht – Íogaireacht Mheasartha / Ard
<p>Rangaítear Gleann na hAbhann Duibhe san MLCA mar cheantar lena mbaineann luach an-ard mar aon le tábhacht réigiúnach. Cuirtear síos air freisin mar cheantar a d'fhéadfadh a bheith ina Ní is Díol Spéise do Thurasóirí. Baineann ardtábhacht leis an gcuid ar leith seo den Abhainn Dubh, nuair a chuirtear an caidreamh atá aici leis an oidhreacht chultúrtha a bhaineann le Domhnach Phádraig agus le Tailtin san áireamh.</p> <p>Tá an R147 mar chuid de Shlí Thiomána Ghleann na Bóinne.</p> <p>Tá amharcpointe áilleachta soir ó Cheanannas (VP85), atá suite beagán lasmuigh den limistéar staidéir 5 km ag Droichead Headford. Tá VP80 suite 2.5 km siar ón línebhealach ag crosaire Bloomsbury.</p> <p>Tá láthair Chluichí ársa Thailtean, a liostaítear mar ní is díol spéise feadh Bhealach Tiomána Ghleann na Bóinne, suite thart ar 600 m siar ón línebhealach.</p> <p>Beartaítear bealach siúil agus rothar a chur ar bun feadh na hAbhann Duibhe.</p>	<p>Luaitear san MLCA gurb ann do chumas measartha ag Gleann na hAbhann Duibhe freastal ar an tionchar tírdhreacha agus amhairc a bheadh ag líne tharchuir a fhad agus a bhíonn bearta laghdaithe i bhfeidhm i leith díobhála a d'fhéadfaí a dhéanamh do bhallaí teorann, do chur agus do ghnéithe stairiúla mar aon lena suíomh.</p> <p>Eascraíonn an cumas sin as an gcumas folaithe atá ag na fála agus ag na crainn agus as saintréithe níos láidre an tírdhreacha de réir mar a théitear ar shiúl ón abhainn. Bheadh suíomh láithreach na ngnéithe oidhreachta ní b'íogaire i leith forbairt nua, go háirithe i gcodanna den tírdhreach atá an-réidh agus oscailte.</p> <p>Trasnaíonn líne tharchuir 110 kV atá ann cheana an gleann i dtreo an oirthir-an iarthair.</p>	<p>Sanntar Gleann na hAbhann Duibhe mar cheantar lena mbaineann ardíogaireacht san MLCA. Tá sé sin iomchuí sa mhéid is go bhfuil pointe trasnaithe na habhann suite in aice lámhe, ach laghdaíonn an tionchar a imríonn an abhainn ar shaintréithe an tírdhreacha thart ar 500 m ar shiúl uaithi.</p> <p>Trasnaíonn an línebhealach an abhainn laistiar de Dhomhnach Phádraig, agus is íogair atá suíomh na struchtúr oidhreachta.</p> <p>Trasnaíonn an línebhealach an R147 thart ar 600 m siar ó thuaidh ó chrosaire Uí Fhionnagáin agus trasnaíonn sé freisin an R163 thart ar 580 m laistiar de chrosaire Chrois Ultáin.</p> <p>Tá an talamh feirme sách oscailte agus is ann do pháirceanna móra agus is íogair atá na limistéir seo i leith forbairt nua, ach tá gréasán maith fála scean fós ann in go leor áiteanna, mar aon le clampaí crann fásta.</p>

11.4.3.4 Cur Síos Mionsonraithe ar Aonad Tírdhreacha I – Ísealtailte Thiar na hUaimhe

Radharc 60 ó uasbhealach an L8009 ar an M3

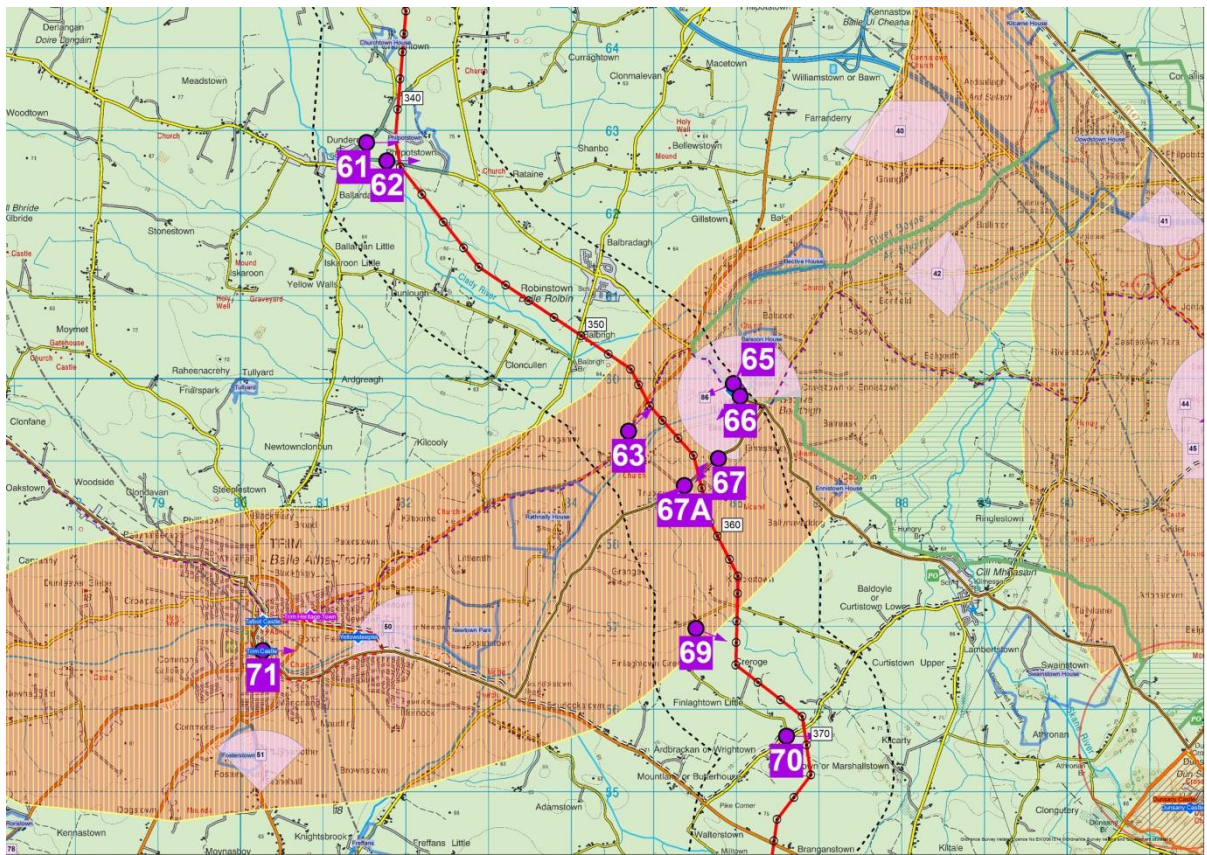

Radharc 62 ón L4008 soir ó Dhún Doire

Cur Síos		
<p>Is é atá sa tírdhreach atá athraithe ag an duine talamh feirme atá réidh agus íseal agus gréasán fáлта sceach agus bóithre, lena n-áirítear an M3 agus an N51 agus tithíocht tuaithe feadh mórán codanna den ghréasán bóithre áitiúla. Bíonn fásra ard le feiceáil feadh fhormhór na mbóithre agus sna fáлта sceach. Tá lonnaíochtaí Dhún Doire agus Bhaile Roibín suite thart ar 400 m ón línebhealach. Tá Abhainn Claudy suite san aonad seo freisin.</p>		
Luach – Luach Measartha	Cumas – Cumas Measartha	Íogaireacht – Íogaireacht Mheasartha
<p>Déantar cur síos ar an aonad tírdhreacha seo san MLCA mar cheantar lena mbaineann luach measartha chomh maith le tábhacht áitiúil mheasartha.</p> <p>Bheadh an ceantar seo le feiceáil i gcéin ón amharcpointe ar Chnoc na Teamhrach ó níos mó ná 6km ar shiúl.</p> <p>Tá Teach agus diméin Ard Breacáin suite thart ar 0.6 km ón línebhealach.</p>	<p>Luaitear san MLCA gurb ann do chumas féideartha measartha líne tharchuir a lonnú i gcodanna den aonad tírdhreacha seo ag a bhfuil tréanstruchtúr tírdhreacha a fhad agus nach mbeadh forbairt den chineál sin lonnaithe i gceantair a mbeadh radharc suntasach orthu.</p>	<p>Sainmhínítear san MLCA gur ceantar lena mbaineann íogaireacht mheasartha é seo.</p> <p>Cé go bhfuil an topagrafaíocht sách réidh, tá an gréasán fairsing fáлта sceach agus tithe ar thaobh an bhóthair ina mbac ar radhairc amach ar an tírdhreach níos fairsinge i mórán ceantar.</p> <p>I láithreacha ina bhfuil an fásra íseal, nó i láithreacha ina bhfuil an t-amharcpointe ábhairín ard fiú, is féidir radharc a fháil ar réimse sách fairsing radhairc.</p> <p>Baineann íogaireacht le purláin na lonnaíochtaí agus le suíomh Abhainn Claudy.</p>

11.4.3.5 Cur Síos Mionsonraithe ar Aonad Tírdhreacha J – Gleann na Bóinne

Radharc 63 feadh an R161 lastuaidh den Bhóinn

Radharc 64 ó chéimeanna Mhainistir Bheighthí

Radharc 66 ó Dhroichead Bheighthí

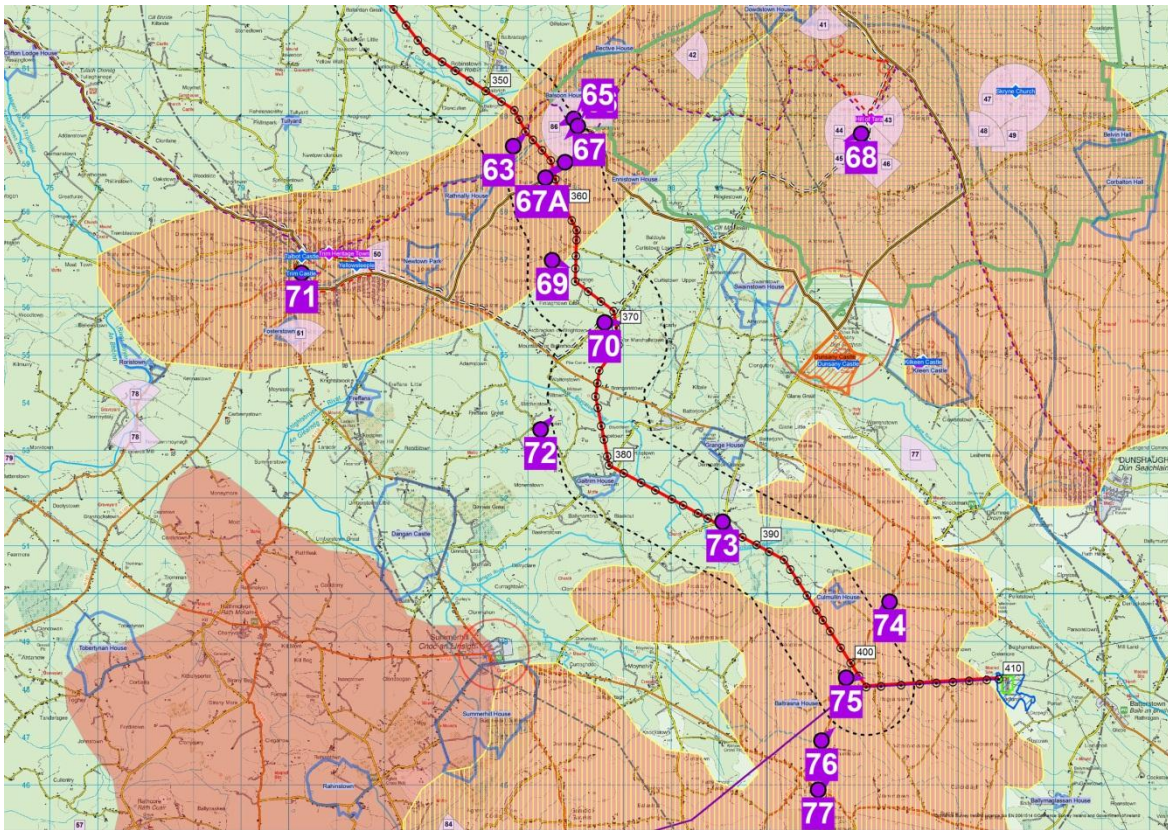
Radharc 67 feadh an L2203 (Slí Thiomána
Ghleann na Bóinne)

Cur Síos		
<p>Gné thábhachtach tírdhreacha agus cuid de tírdhreach lena mbaineann naisc chultúrtha láidre is ea an Bhóinn. Tá an tionchar díreach a imríonn sí ar shaintréithe an tírdhreacha teoranta do phurláin an tsruthchúrsa. Taobh amuigh de sin, is iad bóithre, tithíocht agus bonneagar eile a dhéanann an difear is mó do shaintréithe an tírdhreacha. Tá caidreamh tábhachtach idir Mainistir Bheighthí agus an abhainn.</p>		
Luach – Luach Measartha / Ardluach	Cumas – Cumas Íseal / Measartha	Íogaireacht – Íogaireacht Mheasartha / Ard
<p>Is é an ghné is suntasaí den chuid seo de Ghleann na Bóinne ná garchomharsanacht na hAbhann agus suíomh Mhainistir Bheighthí.</p> <p>Ní imríonn an abhainn tionchar ar shaintréithe an tírdhreacha ach amháin feadh stráice cúng a ritheann thart ar 400 m ar an dá thaobh den sruthchúrsa. Lasmuigh den stráice sin, bíonn tionchar níos mó ag tosca eile ar shaintréithe an tírdhreacha. Is iad na tosca sin, bóithre, tithíocht agus an gréasán fáлта sceach.</p> <p>Rangaítear Gleann na Bóinne san MLCA mar cheantar lena mbaineann Sárluach agus Tábhacht Idirnáisiúnta. Is é atá suite sa limistéar saintréithe tírdhreacha seo ná ionad Bhrú na Bóinne a aithnítear go hidirnáisiúnta. Baineann mórtábhacht chultúrtha leis an abhainn ar fad, áfach.</p> <p>Baineann tábhacht leis na radhairc amach ón droichead ag Beighthigh agus ó Mhainistir Bheighthí, agus sainítear an radharc cosanta ón droichead (VP86) mar radharc lena mbaineann tábhacht áitiúil i bPlean Forbartha Chontae na Mí.</p> <p>Ritheann Bealach Tiomána na Bóinne, a bhí forbartha ag Fáilte Éireann, feadh bóthar áitiúil atá beagán laisteas den Bhóinn. Is</p>	<p>Luaitear san MLCA go bhfuil ísealchumas ag ceantar Ghleann na Bóinne freastal ar fhorbairt ar nós líne tharchuir, de dheasca suntasacht fhéideartha amhairc laistigh den ghleann agus i dtaca le suíomh chonair na habhann.</p> <p>Is amhlaidh a bheadh an cás dá mbeadh an líne le feiceáil i gcomhthéacs ghleann na habhann nó dá mbeadh sí le sonrú i measc na radharc ó Mhainistir Bheighthí. Níos faide i gcéin ón abhainn tá cumas ábhairín níos mó ann freastal ar thionchar amhairc na dtúr ach, mar gheall ar chineál réidh an tírdhreacha, bheadh struchtúir arda an-infheicthe, go háirithe laisteas den abhainn.</p>	<p>Rangaítear Gleann na Bóinne san MLCA mar cheantar lena mbaineann ardíogaireacht, agus tá sé sin amhlaidh i gcás na gceantar atá díreach in aice leis an mBóinn. Ach de réir mar a ghluaistear ó gharchóngaracht ghleann na habhann i dtreo an tírdhreacha níos forbartha, ní bhíonn an tírdhreach chomh híogair céanna. Is ó thrasrian an droichid agus ó laistigh de thailte Mhainistir Bheighthí a fhaightear an radharc poiblí is soiléire ar an abhainn féin.</p> <p>Déantar íogaireacht an tírdhreacha a chatagóiriú amhail ardíogaireacht i gcomharsanacht ghleann na habhann agus Mhainistir Bheighthí agus amhail íogaireacht mheasartha i gcodanna eile den cheantar saintréithe, go háirithe i gcomharsanacht an R161.</p> <p>Is é atá sa tírdhreach den chuid is mó ná meascán de mhórpháirceanna féaraigh / curaíochta, mar aon le gréasán láidir fáлта sceach a chuireann bac ar radhairc. Díreach laisteas den abhainn, áfach, tá tírdhreach an-oscailte agus an-réidh nach bhfuil ach beagán fáлта sceach nó ísealfálta sceach agus dornán foirgnimh mhóra feirme ann. Tá</p>

<p>bealach sainithe tiomána é an R161 freisin. Trasnaíonn an t-ailíniú an dá bhealach. Ní féidir an abhainn a fheiceáil go hoscailte ó na bealaí sa láthair seo.</p> <p>Tá trí shainchomhartha shainithe tíre i mBaile Átha Troim: Caisleán an Talbóidigh, Caisleán Bhaile Átha Troim agus an Cloigtheach Buí.</p> <p>Moladh <i>Limistéar Caomhantais Tírdhreacha</i> a dhéanamh den cheantar atá timpeall ar Chnoc na Teamhrach, Beigthigh san áireamh. Tarraingíodh dréacht-implíniúocht suas ach níor glacadh léi.</p>		<p>tírdhreacha oscailte agus réidhe níos íogaire i leith forbairt nua.</p> <p>Déantar cur síos ar Bheigthigh san MLCA amhail áit “ina bhfuil fothrach suntasach i suíomh mealltach tírdhreacha” [<i>aistriúchán neamhoifigiúil</i>]. Tá radhairc lánléargais amach ar chéimeanna tosaigh Mhainistir Bheigthí anseo trasna an tírdhreacha ó dheas agus siar. Nuair atáthar i dtailte na Mainistreach, is é an phríomhghné thírdhreacha ná an abhainn san oirthear.</p> <p>Tagann an chuid sin den tírdhreach faoi na radhairc lánléargais ó Chnoc na Teamhrach, ach ó achar de níos mó ná 6 km.</p>
---	--	--

11.4.3.6 Cur Síos Mionsonraithe ar Aonad Tírdhreacha K – Ísealtailte Láir

Radharc 69 ón L22051 ag Creroge

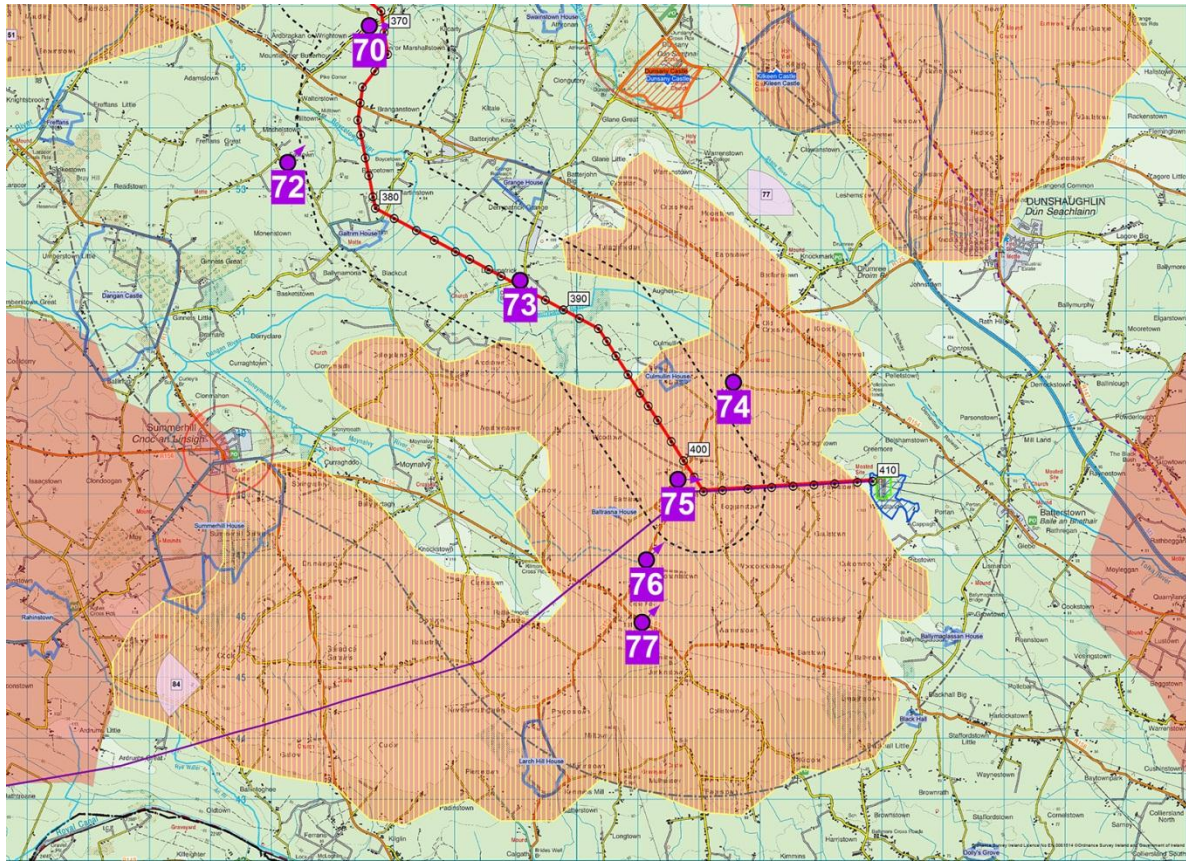

Radharc 73 ón L2207 ag Derrypatrick

Cur Síos		
<p>Is réidh nó beagán droimneach atá an tírdhreach atá athraithe ag an duine san aonad seo. Is é atá ann ná páirceanna meánmhéide agus mórmhéide agus roinnt aibhneacha beaga. Baineann an talamh ardchlár amach timpeall ar Collegeland agus Baile Aróid, áit ar féidir radhairc lánléargais a fháil ar thírdhreach áirithe saothraithe. Téann líne lasnaide 220 kV atá ann cheana tríd an aonad seo ó thuaidh ó dheas.</p>		
Luach – Luach Measartha	Cumas – Cumas Measartha	Íogaireacht – Íogaireacht Mheasartha
<p>Féachann Amharcphointe Áilleachta VP77, é suite níos mó ná 3 km as bealach, ar shiúl ón línebhealach ó choláiste Bhaile an Bhairínigh san oirdheisceart i dtreo Chaisleán an Chillín / Ghleann Scéine.</p> <p>Léirítear bealach siúil agus rothar san MLCA a ghabhann ar bhóithre ó Bhaile Átha Troim go Cill Mheasáin agus ar aghaidh go Teamhair ansin. Thrasnódh an fhorbairt a bheartaítear an bealach siúil agus rothar seo ar an mbóthar go hingearach ag Crumpstown.</p> <p>Níos faide soir ó thuaidh, cuimsíonn réimse an radhairc ó Chnoc na Teamhrach láthair an línebhealaigh ach é suite níos mó ná 6 km ar shiúl uaithe.</p>	<p>Tá cumas measartha ag an gceantar seo freastal ar an tionchar tírdhreacha agus amhairc a imríonn líne tharchuir mar go mbaintear úsáid éagsúil as an talamh agus mar gheall ar struchtúr daingean tírdhreacha. Baineann an-éifeacht leis sin go háirithe sna háiteanna a mbíonn fála sceaigh ina mbac ar radhairc amach ar an tírdhreach fairsing.</p> <p>Moltar san MLCA gur cheart caighdeán amhairc an tírdhreacha a chothú trí fhorbairt a sheachaint ag a mbeadh drochthionchar ar radhairc ghearr-raoin idir ceantair ardaithe agus gur cheart aird faoi leith a bheith ar thírdhreacha ardchaighdeáin a choinneáil ar bharr na gcnoc atá fite fuaite i gCnoc na Teamhrach agus na Scríne.</p>	<p>Rangaítear na hísealtailte Láir san MLCA mar cheantar lena mbaineann íogaireacht mheasartha. Meastar go bhfuil an rangú sin cuí i gcás na gceantar atá i ngarchomharsanacht an línebhealaigh.</p> <p>Mar gheall ar nádúr réasúnta réidh an tírdhreacha, tá infheictheacht oscailte ó roinnt mionbhóithre agus is féidir radhairc leathana a fháil ar an tírdhreach máguaird, fiú amháin ó cheantair atá beagáinín ardaithe. Gabhann fála sceaigh feadh go leor de na bóithre agus cuireann siad teorainn lena bhfuiltear in ann a fheiceáil sa tírdhreach.</p> <p>Is ann do chuibhrinn ag baile fearainn Finlaghstown a mbeadh radhairc fairsing acu ar an línebhealach.</p> <p>Trasnaíonn an línebhealach an R154 ag Baile Uí Bhragáin.</p>

11.4.3.7 Cur Síos Mionsonraithe ar Aonad Tírdhreacha L – Cnoic na Teamhrach-na Scríne

Radharc 75 ón R125 ag Bogganstown ina léirítear an líne leictreachais 400 kV atá ann cheana

Cur Síos		
<p>Tá an tírdhreach san aonad seo mar chuid de dhornán ísealchnoic réidhe a chuimsíonn Cnoc na Teamhrach. A bhúil le nádúr réidh an tírdhreacha máguaird, is féidir radhairc lánléargais a fháil, fiú amháin ó cheantair atá beagáinín ardaithe. Tá an tírdhreach athraithe ag an duine agus tá sé comhdhéanta de pháirceanna meánmhéide agus mórmhéide laistigh de ghréasán bóithre, lena n-áirítear trí bhóthar réigiúnacha agus fála sceach a chuireann bac ar radhairc amach ar an tírdhreach i mórán áiteanna. Téann an R156 tríd an aonad seo, cé nach dtrasnaíonn an línebhealach an bóthar sin. Trasnaíonn an línebhealach an R125. Tá líne leictreachais 220 kV agus 400 kV san aonad tírdhreacha seo cheana.</p>		
Luach – Luach Measartha	Cumas – Cumas Measartha	Íogaireacht – Íogaireacht Mheasartha
<p>Tá Ceantar na Teamhrach-na Scríne rangaithe san MLCA amhail ceantar lena mbaineann Sárluach agus Tábhacht Náisiúnta agus rangáitear é mar cheantar lena mbaineann Tábhacht Idirnáisiúnta i bPlean Forbartha Chontae na Mí.</p> <p>Déantar sainmhíniú ar shárluach san MLCA amhail <i>“ceantair lena mbaineann luach den chéad scoth de bharr chineál a n-áilleachta, a n-áilleachta gan mhilleadh, agus a leasa caomhnaithe, chomh maith lena mbaint stairiúil, chultúrtha nó eile a chruthaíonn luach tírdhreacha”</i> [aistriúchán neamhoifigiúil]. Cé go mbaineann an cur síos sin le mullach Chnoc na Teamhrach, rud a bhfuil fáil ag an bpobal air, ceaptar go bhfuil sé níos cuí é a rangú mar cheantar lena mbaineann luach Measartha i gcás na gcodanna sin den aonad tírdhreacha ina bhfuil an línebhealach suite.</p>	<p>Cé go meastar san MLCA go mbeadh ísealíogaireacht ag an aonad tírdhreacha seo i leith líne tharchuir, táthar den tuairim go mbeadh cumas ní b’fhéarr ag na ceantair ísle freastal ar thograí den chineál sin. Dá bharr sin, meastar gur measartha atá cumas tírdhreacha na láithreach seo, de dheasca go gcuireann fála sceach ar thaobh an bhóthair bac ar go leor de na radhairc fhéideartha amach ar an tírdhreach. Sna háiteanna ar féidir radhairc a fháil ar an tírdhreach, áfach, bheadh radhairc lánléargais i gceist.</p>	<p>Cé go rangáitear Ceantar Chnoic na Teamhrach-na Scríne mar cheantar lena mbaineann ardíogaireacht sa Measúnú ar Charachtar Tírdhreacha na Mí (MLCA), tá an láthair a bheartaítear don línebhealach sách difriúil ó thaobh saintréithe agus úsáide de leis na chnoic a bhfuil rochtain ag an bpobal orthu soir ó thuaidh uaidh seo.</p> <p>Déantar ardíogaireacht a shainmhíniú san MLCA amhail <i>“tírdhreach íogair ar dóigh dó bheith leochaileach agus i mbaol athraithe. Is dóchúil go mbeidh ardmhinicíocht agus ardíogaireacht i gceist i measc úsáideoirí. Maidir le tabhairt isteach athraithe, is dócha go mbeidh an oiread sin mórathruithe i gceist ar shaintréithe go mbeadh sé deacair nó dodhéanta na hathruithe sin a réiteach”</i> [aistriúchán neamhoifigiúil]. Cé go mbaineann sé sin leis na ceantair a bhfuil rochtain ag an bpobal orthu ar Chnoic na Teamhrach agus na Scríne, baineann íogaireacht mheasartha leis na ceantair sin trína dtéann an línebhealach. Tagann an íogaireacht sin as nádúr ardaithe an tírdhreacha agus</p>

		as a oscailte atá cuid de na radhairc. Cuireann fáлта sceach bac ar chuid mhór de na radhairc.
--	--	--

11.4.4 Achoimre – Luach an Tírdhreacha

66 Tá critéir chun cinneadh a dhéanamh ar an luach tírdhreacha leagtha amach i dTábla 11.2, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS. Cinntear Luach an Tírdhreacha de réir na nithe seo: cáilíocht / staid an tírdhreacha, cáilíocht scéimhe, a neamhchoitianta atá sé, a léirithí atá sé, spéis chaomhantais, luach áineasa, gnéithe agus comhcheangail aireachtála. Is iad na haonaid lena mbaineann an luach tírdhreacha is airde ná E (Ardtailte Oirthear Chontae an Chabháin), H (Gleann na hAbhann Duibhe) agus J (Gleann na Bóinne). Na gnéithe tírdhreacha lena mbaineann an luach is mó laistigh de gach aonad tírdhreacha mar a shainítear san EIS seo, déantar cur síos orthu i **Rannán 11.4.3**.

11.4.5 Achoimre – Cumas an Tírdhreacha

67 Tá critéir chun cinneadh a dhéanamh ar Chumas an Tírdhreacha leagtha amach i dTábla 11.3, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS.

68 Tugtar an sainmhíniú seo a leanas ar chumas sa Mheasúnú ar Charachtar Tírdhreacha na Mí: *“inniúlacht an tírdhreacha chun glacadh le cineálacha sonracha forbartha.”*

69 Rinneadh measúnú sa *Final Re-evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)* (Aibreán 2013) ar chumas ginearálta an tírdhreacha, i gcomhthéacs leathan, d’fhonn na ceantair sin a bhfuil an cumas is lú acu freastal ar líne tharchuir a sheachaint. Trasnáíonn an línebhealach roghnaithe a tháinig chun cinn ón staidéar sin agus atá faoi réir an mheasúnaithe seo ceantair a bhfuil cumas tírdhreacha níos airde acu, go ginearálta, freastal ar an líne tharchuir laistigh de Chontae na Mí. Is treise don chumas amhairc maidir le freastal ar líne tharchuir i gCodanna E, G, H, I agus K, áiteanna a sainmhínítear go bhfuil cumas measartha acu. Tá sé sin amhlaidh de bharr an dlúthghréasáin fáлта sceach a chuireann bac ar radhairc ar an bhforbairt a bheartaítear agus de bharr shaintréithe láidre an tírdhreacha a fhágann go bhfuil sé in ann freastal ar an athrú. Tá cumas níos lú ag Codanna J (Gleann na Bóinne), H (Gleann na hAbhann Duibhe) agus F (Tailte Locha Thuaidh na Mí) freastal ar líne tharchuir. I gcás Chodanna J agus H, tá sé sin amhlaidh mar gheall ar phointí trasnaithe Ghleann na Bóinne agus Ghleann na hAbhann Duibhe agus, i gcás Chuid F, tá sé amhlaidh mar gheall ar phointe trasnaithe na gcodanna uachtair de na droimníní.

11.4.6 Achoimre – Íogaireacht an Tírdhreacha

- 70 Tá na critéir chun cinneadh a dhéanamh ar íogaireacht an tírdhreacha agus ar íogaireacht amhairc leagtha amach i dTábla 11.4 agus i dTábla 11.5, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS.
- 71 Déantar íogaireacht tírdhreacha a shainmhíniú sa Mheasúnú ar Charachtar Tírdhreacha na Mí (MLCA) amhail *“a chumas iomlán a shaintréithe a choimeád le linn athruithe, mar aon lena chumas dul i ngleic le cailleadh nó le díobháil dá ghnéithe”* [aistriúchán neamhoifigiúil]. Déantar meastóireacht ar íogaireacht agus leas á bhaint as critéir idir Ísealíogaireacht agus Ardíogaireacht agus bunaítear íogaireacht ar idirghníomhaíocht chomhábhair ar nós tírghné, mhéid na ngnéithe stairiúla (cultúr atá forbartha le himeacht ama) atá le feiceáil agus fhairsinge na radharc. Is dócha go mbeidh tírdhreach lena mbaineann ardíogaireacht leochaileach agus so-ghabhálach i leith athraithe, cé gur dócha go mbeidh tírdhreach lena mbaineann íogaireacht íseal níos láidre agus in ann freastal ar athrú.
- 72 Is a bheag nó a mhór láidir atá tírdhreach talmhaíochta Chontae na Mí agus Oirthear Chontae an Chabháin agus tá sé faoi réir athrú leanúnach, lena n-áirítear tógáil bóithre agus tithe agus tabhairt isteach an bhonneagair fóntas, ach d'éirigh leis a shaintréithe bunúsacha agus a chultúr soiléir atá forbartha le himeacht ama a chothú ag an am céanna. De bharr scála na forbartha a bheartaítear, áfach, d'fhéadfadh sí athrú suntasach a dhéanamh ar shaintréithe tírdhreacha na gceantar atá suite i ngarchomharsanacht an ailínithe – thiocfadh an t-athrú ba shoiléire chun cinn laistigh de suas le 600-800 m ón ailíniú. Tá na gnéithe tírdhreacha is íogaire suite in Aonad J (Gleann na Bóinne) agus in Aonad H (Gleann na hAbhann Duibhe) agus in ardtailte Aonad E (Ardtailte Oirthear Chontae an Chabháin). Baineann íogaireacht mheasartha tírdhreacha le hAonaid F, G, I, K agus L.
- 73 Tá an íogaireacht amhairc is airde le sonrú in áiteanna ina bhfuil an tírdhreach athraithe ina ghné thábhachtach sa radharc. De ghnáth, bíonn sé sin le sonrú i radhairc ó réadmhaoine cónaithe, ó cheantair lonnaithe agus ó amharcpointí laistigh de thírdhreacha lena mbaineann luach nó laistigh de thírdhreacha íogaire.
- 74 Go ginearálta, tá na codanna arda den tírdhreach (droimlínte agus droimníní) níos íogaire i leith athrú ná na ceantair ísle agus tá codanna den tírdhreach atá an-réidh agus nach bhfuil ach beagán fásra nó fásra íseal iontu níos íogaire i leith cur isteach túr ná iad siúd a bhfuil gréasán dea-shaothraithe fála scean agus talamh droimneach iontu.

Tábla 11.3: Achoimre ar Luach an Tírdhreacha, ar Chumas an Tírdhreacha agus ar Íogaireacht an Tírdhreacha

Aonad Tírdhreacha		Túir	Luach an Tírdhreacha	Cumas an Tírdhreacha freastal ar an bhforbairt a bheartaítear	Íogaireacht an Tírdhreacha i leith na forbartha a bheartaítear
E	Ardtailte Oirthear Chontae an Chabháin	Túir 212 go 239 san áireamh	Luach Measartha / Ardluach	Measartha	Luach Measartha / Ardluach
F	Tailte Locha Thuaidh na Mí	Túir 240 go 272 san áireamh	Measartha	Íseal / Measartha	Measartha
G	Ísealtailte Thuaidh na hUaimhe	Túir 273 go 302 san áireamh	Measartha	Cumas Measartha	Measartha
H	Gleann na hAbhann Duibhe	Túir 303 go 312 san áireamh	Mór	Íseal / Measartha	Luach Measartha / Ardluach
I	Ísealtailte Thiar na hUaimhe	Túir 313 go 351 san áireamh	Measartha	Cumas Measartha	Measartha
J	Gleann na Bóinne	Túir 352 go 363 san áireamh	Luach Measartha / Ardluach	Íseal / Measartha	Luach Measartha / Ardluach
K	Ísealtailte Láir	Túir 364 go 395 san áireamh	Measartha	Cumas Measartha	Measartha
L	Cnoic na Teamhrach-na Scríne	Túir 396 go 402 san áireamh	Measartha	Cumas Measartha	Measartha

11.5 TIONCHAR FÉIDEARTHA

11.5.1 Déan Faic

75 Sa chás seo, ní bheidh aon athruithe ar an tírdhreach. Leanfaidh sé de bheith ag athrú agus ag forbairt de bharr toisca eile.

11.5.2 Céim na Tógála

- 76 Mionsonraítear i gCaibidil 7, **Imleabhar 3B** den EIS an cur chuige a nglactar leis i leith tógála agus na hamscálaí a bhaineann leis na céimeanna éagsúla.
- 77 Is as baint an fhásra, as an innealra infheicthe tógála, as na bealaí rochtana tógála, as na hionaid ghardála (ina mbeidh an seoltóir leagtha os cionn bóithre agus aibhneacha agus línte dáileacháin atá ann cheana) agus as na méaduithe i líon na bhfeithiclí feadh na mbóithre a thioctfaidh an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc chun cinn le linn na céime tógála. Beidh tionchar amhairc thógáil na dtúr sealadach agus beidh sé le sonrú sa cheantar áitiúil. Déantar an tógáil ar láthair fhada líneach ina mbíonn gníomhaíochtaí ar siúl in áiteanna ar leithlis atá de mhéid theoranta. Beidh éifeacht níos forleithne ag tionchar tírdhreacha agus amhairc na ngluaiseachtaí tráchta.
- 78 Cuirtear síos go mion ar nádúr sealadach na mbealaí rochtana i gCaibidil 7, **Imleabhar 3B** den EIS. Cruthóidh sé sin athruithe tírdhreacha a bheidh áitiúil agus sealadach den chuid is mó ar dhromchla na bpáirceanna agus ar bhaint fásra fálda sceaigh agus crann ach ní dhéanfaidh sé an oiread sin difir don tírdhreach mór.
- 79 Is le linn na céime tógála a bheidh an tionchar fisiceach is mó ar an tírdhreach. Déantar cur síos ar bhaint an fhásra i **Rannán 11.5.4.9** den chaibidil seo agus déantar mionchur síos uirthi i **gCaibidil 6**. Déantar mionchur síos ar an tionchar féideartha ar an ithir i **gCaibidil 7** (ar fad san imleabhar seo den EIS). Mar gheall ar fhásra agus, go háirithe, ar chrainn fhásta a bhaint in áiteanna a bhfuil gá leis, beidh tionchar fisiceach suntasach tírdhreacha sa cheantar áitiúil. Ar mhaithe le glanspásanna sábháilteachta a chinntiú, déanfar na crainn sin atá suite in aice leis na túir nó leis na seoltóirí agus a d'fhéadfadh titim ar na túir agus ar na seoltóirí sin a ghearradh siar. Beidh cineál an tionchair fhadtéarmaigh ag brath ar rath athbhunú an fhásra. Áirítear le tionchar féideartha tírdhreacha a bhaineann le balcadh ithreach teip ar athbhunú an fhásra agus sclaiqeanna fadtéarmacha.

11.5.2.1 Athruithe ar Bhonneagar na Líne Lasnairde 110 kV reatha

Idir Túr 307 agus Túr 308

- 80 Déanfar cuailí 110 kV reatha atá 14.7 m agus 15.7 m os cionn leibhéal na talún a athsholáthar le cuailí níos ísle a mbeidh an dá cheann acu 13.7 m os cionn leibhéal na talún. I rith na tógála, déanfar tochailtí thart ar 2.3 m ar doimhneacht agus thart ar 0.5 m ar leithead ag gach cuaille.
- 81 Tá nádúr an tírdhreacha ina mbeidh sé seo íogair mar gheall ar chomh gar is atá sé do roinnt gnéithe oidhreachta agus do Ghleann na hAbhann Duibhe, agus saináithníodh san EIS an baol atá ann go mbeidh tionchar carnach aige ag eascairt ó bhonneagar leictreachais reatha agus

beartaithe. Beidh tionchar amhairc gearrthéarmach le brath go háitiúil le linn thréimhse na tógála mar gheall ar thochailt agus ar ghluaiseachtaí daoine, ábhar agus innealra. Tá an cuaille atá ó dheas den bhóthar áitiúil le feiceáil toisc go bhfuil bearna i bhfásra ar thaobh an bhóthar, ach tá cumhdach ag an gceann ó thuaidh ó fhásra reatha ar thaobh an bhóthair agus i ngairdíní. Tar éis na thréimhse tógála fágfaidh an laghdú a dhéanfar ar airde na gcuailí tionchar an-bheag ach dearfach, agus do-airithe tríd is tríd, ar nádúr an tírdhreacha go háitiúil.

11.5.3 An Chéim Oibríoch

11.5.3.1 Réamhrá

82 Déantar cur síos sa rannán seo ar thionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc na forbartha a bheartaítear san MSA. Mar a leagadh amach sa chuid roimhe den chaibidil seo, tá an tírdhreach laistigh den limistéar staidéir a bheag nó a mhór láidir agus tá fianaise ann gur féidir é a athrú gan chur isteach ar a shaintréithe bunúsacha tírdhreacha. Sainithníodh sa chuid roimhe freisin na láithreacha agus na gnéithe is íogaire laistigh den limistéar staidéir, rud a thabharfadh le fios go dtiocfadh an tionchar tírdhreacha agus amhairc is mó chun cinn sna háiteanna seo a leanas:

- In áiteanna inar féidir na túir a fheiceáil i ndlúthghaireacht agus nach bhfuil aon ábhar folaithe san idirspás iontu;
- In áiteanna ina bhfuil na túir suite ar bharr droimníní;
- In áiteanna ina bhfuil na túir suite i ngar d'aibhneacha; agus
- In áiteanna ina bhfuil na túir suite i ngar d'amharcphointí áilleachta nó in amharcphointí lánléargais.

83 Baintear úsáid as fótamontáisí sa chuid seo chun cabhrú le cur síos a dhéanamh ar an tionchar féideartha. D'fhonn forbheathnú a thabhairt ar nádúr na hinfheictheachta ó achair éagsúla, tá rogha fótamontáisí léiritheacha i **Rannán 11.5.3**. Léirítear sna fótamontáisí sin nádúr na hinfheictheachta sna gnáthchineálacha tírdhreacha a dtrasnaíonn an t-ailíniú iad. Léirítear nádúr na hinfheictheachta ó na hachair seo a leanas: suas le 500 m, 500 m-1 km, 1-1.5 km, agus níos faide ná 1.5 km. Léirítear freisin an tionchar ar amharcphointí áilleachta atá suite laistigh de 2 km den ailíniú.

84 Ina dhiaidh sin, déantar cur síos mionsonraithe i **gCuid 11.5.3** ar an tionchar tírdhreacha agus amhairc laistigh de gach aonad tírdhreacha agus úsáidtear sraith fótamontáisí de scála laghdaithe mar fhianaise ar an tionchar sin chun críocha léiriúcháin.

- 85 Tá sraith fótamontáisí lánscála le fáil i bhFíoracha Imleabhar 3D den EIS agus léirítear láthair mhionsonraithe agus comhthéacs na radharc fótamontáise ar an léarscáiliú i bhFíor 11.3 – Fíor 11.7, Fíoracha Imleabhar 3D den EIS. Tá rochtain ag an bpobal ar na láithreacha fótamontáise uile.

11.5.3.2 Príomh-Fhótamontáisí Léiritheacha

- 86 Is áitrithe go mór atá an ceantar trína dtéann an línebhealach a bheartaítear, agus tá a lán tithe agus feirmeacha suite feadh dlúthghréasán bóithre agus fáлта sceach. Folaíonn fáлта sceach agus an tírghné na línte leictreachais i mórán ceantar laistigh den limistéar staidéir 5 km. De bharr shaintréithe áitrithe an tírdhreacha, tá gabhdóirí amhairc suite ar fud an limistéir staidéir. Mar sin féin, ní féidir, agus ní gá, beagnach gach amharcpointe féideartha a mheasúnú ná a léiriú agus, dá bhrí sin, léirítear nádúr na hinfheictheachta ó na hachair seo a leanas sa chuid seo: suas le 500 m, 500 m-1 km, 1-1.5 km, agus níos faide ná 1.5 km. Léirítear freisin an tionchar ar amharcpointí áilleachta atá suite laistigh de 2 km ón ailíniú. Is ionann iad agus na radhairc is oscailte agus na radhairc ‘sa chás is measa’ ar an bhforbairt a bheartaítear ó na cineálacha sin achar.
- 87 Ní féidir cuid mhór de na radhairc sin a fheiceáil ach amháin ó amharcpointí atá thar a bheith áitiúil, ach cuirtear ar fáil iad d’fhonn an t-uastionchar féideartha a chur in iúl. Beidh tionchar níos lú, i bhformhór na gcásanna, ar chuma agus ar shaintréithe an tírdhreacha agus radharc á fháil air ó cheantair eile laistigh den limistéar staidéir.
- 88 Is ar scála laghdaithe agus chun críocha léiriúcháin a léirítear na fótamontáisí sa rannán seo. Tá fótamontáisí agus sreangfhrámaí lánscála le fáil i bhFíoracha Imleabhar 3D den EIS agus léirítear láthair na bhfótamontáisí agus na sreangfhrámaí sin ar Fhíor 11.3 – Fíor 11.7, Fíoracha Imleabhar 3D den EIS. Is é an bealach is fearr chun fótamontáisí a úsáid mar uirlis ná féachaint orthu ar an láthair, san áit ar glacadh an fótagraf.

11.5.3.3 Achair Amhairc de suas le 500 m

- 89 Léirítear sna fótamontáisí seo a leanas de scála laghdaithe raon de na heispéiris radhairc oscailte ‘sa chás is measa’ laistigh de 500 m ón bhforbairt a bheartaítear. Le haghaidh leaganacha lánscála de na fótamontáisí seo agus na sreangfhrámaí agus sonraí teicniúla a ghabhann leo a fháil, feic ar Fhíoracha Imleabhar 3D den EIS.
- 90 In áiteanna nach bhfuil aon fhásra ná topagrafaíocht san idirspás iontu, nó ina bhfuil bearnaí san fhásra ar thaobh an bhóthair nó ina bhfuil an fásra ar thaobh an bhóthair níos ísle ná an meán, is féidir na túir a fheiceáil go soiléir nuair atáthar i ndlúthghaireacht dóibh. Fiú amháin ó achar gearr, is féidir leis an bhfásra agus le topagrafaíocht laghdú a dhéanamh ar a infheicthe atá na túir ó láithreacha amhairc ar leith. Athraíonn nádúr na hinfheictheachta nuair a

amharctar ar na túir i gcodarsnacht leis an spéir nó leis an talamh. I dtéarmaí ginearálta, bíonn an tionchar amhairc is mó ann nuair a leagann gile na spéire béim ar an líne tharchuir agus bíonn an tionchar amhairc is lú ann nuair a bhíonn cúlra dorcha taobh thiar den líne tharchuir – ar nós crann nó cnoic fhásmhara.

Fótamontáís 55 ó bhearna san fhál sceach feadh an R147 (Slí Thiomána Ghleann na Bóinne), atá achar 246 m ón togra. Is ionann é seo agus an difríocht infheictheachta a bhíonn ann nuair a fheictear na túir i gcodarsnacht leis an talamh nó leis an spéir agus an tionchar a thagann chun cinn laistigh de ghleann éadomhain abhann.

Fótamontáís 58 ó chuid oscailte den L3409 laistiar de Dhomhnach Phádraig, atá achar 222 m ón togra agus a fhéachann amach i dtreo thírdhreach ghleann na hAbhann Duibhe. Tá túr suite taobh thiar de na crainn san amharcpointe seo. Is ionann é seo agus an tionchar folaithe a imríonn na crainn atá suite i ndlúthghaireacht don amharcóir, fiú amháin sa gheimhreadh, agus an tionchar a bhíonn ann nuair is féidir roinnt túr a fheiceáil ó amharcpointe amháin. Sa chás seo, is féidir gearrchodanna de chúig thúr a fheiceáil.

Fótamontáís 62 ó chuid oscailte den L4008 soir ó Dhún Doire, atá achar 179 m ón togra. Is ionann é seo agus tionchar sa chás is measa, áit a bhfuil túr suite go díreach in aice le bóthar.

Fótamontáís 63 ó chuid oscailte den R161, atá achar 407 m ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte inar féidir gearrchodanna de thrí thúr a fheiceáil in aghaidh na spéirlíne ó bhóthar réigiúnach i dtírdhreach réidh gleanna abhann.

Fótamontáís 67 ón L2203 (Slí Thiomána Ghleann na Bóinne), atá achar 401 m ón togra. Is ionann é seo agus radharc i gcuid an-réidh den tírdhreach, áit a bhfuil fálta sceach réasúnta íseal ar thaobh an bhóthair.

Fótamontáís 73 ón L2207, atá achar 136 m ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte ó achar gearr, áit a bhfuil bearna san fhásra ar thaobh an bhóthair.

11.5.3.4 Achair Amhairc 500 m-1 km

91 Léirítear sna fótamontáisí laghdaithe seo a leanas raon de na heispéiris radhairc oscailte ‘sa chás is measa’ idir 500 m agus 1 km ón bhforbairt a bheartaítear. Le haghaidh leaganacha lánsála de na fótamontáisí seo agus na sreangfhrámaí agus sonraí teicniúla a ghabhann leo a fháil, feic ar **Fhíoracha Imleabhar 3D** den EIS.

- 92 Is féidir na túir a fheiceáil go fóill i gcomhthéacs an tírdhreacha mhóir. Is níos soiléire a bhíonn an tionchar folaithe a imríonn fásra, foirgnimh agus topagrafaíocht. Bíonn radhairc níos soiléire ar na túir agus iad suite ar thalamh ard, nó má bhítear ag amharc orthu ó amharcphointe ardaithe.

Fótamontáis 45 ón gcarrchlós ag Loch na Coille Báine, atá achar 658 m ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte inar féidir gearrchodanna de dhá thúr a fheiceáil nuair a bhítear ag trasnú droimlíne ó láithreán conláiste phoiblí. Tá dhá thúr eile folaithe ag an bhfásra.

Fótamontáis 47 ón L7405 (i ngarchomharsanacht Amharcphointe Áilleachta 17) i mbaile fearainn Bhaile Chrúis, atá achar 782 m ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte ó chuid ard den tírdhreach droimníní, áit ar féidir ceithre thúr a fheiceáil agus an talamh agus cuid den spéirlíne timpeall orthu.

Fótamontáís 49 ón L74112 ag Ráth Naomh Eoin, atá achar 636 m ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte inar féidir gearrchodanna de cheithre thúr a fheiceáil i measc fásra agus foirgnimh feirme agus in aghaidh na spéirlíne i dtírdhreach an-réidh. Tá dhá thúr eile folaithe ag an bhfásra (tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáís seo na tuirbíní gaoithe i bhFeirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear).

Fótamontáís 51 ón L7414 ag Crosaire Chrois Ultáin, Baile Ghib, atá achar 514 m ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte inar féidir gearrchuid de thúr amháin agus túr eile atá folaithe ag an bhfásra a fheiceáil ó chrosaire i dtírdhreach réidh, agus fásra, reilig, páirc peile agus an spéirlíne timpeall orthu.

Fótamontáís 56 ón L7413 ag Droichead Dhomhnach Phádraig, atá achar 800 m ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte inar féidir gearrchodanna de dhá thúr atá suite ar thalamh ard a fheiceáil ó láthair íogair, agus fásra agus an spéirlíne timpeall orthu. Tá roinnt túr i bhfad i gcéin folaithe ag an bhfásra agus ag an topagrafaíocht.

Fótamontáís 60 ón L8009, uasbhealach ar an M3, atá achar 529 m ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte inar féidir gearrchodanna de dhá thúr a fheiceáil ó láthair ardaithe sa tírdhreach, agus fásra agus an spéirlíne timpeall orthu.

11.5.3.5 Achair Amhairc 1-1.5 km

- 93 Léirítear sna fótamontáísí seo a leanas de scála laghdaithe raon de na heispéiris radhairc oscailte 'sa chás is measa' idir 1-1.5 km ón bhforbairt a bheartaítear. Le haghaidh leaganacha lánskála de na fótamontáísí seo agus na sreangfhrámaí agus sonraí teicniúla a ghabhann leo a fháil, feic ar **Fhíoracha Imleabhar 3D** den EIS.
- 94 Bíonn sé deacair na túir a shonrú sa tírdhreach agus, i bhformhór na gcásanna, ní féidir na túir a fheiceáil ón achar seo. Is féidir na túir a fheiceáil i bhfad uathu in áiteanna a dtrasnaíonn siad talamh ard nó talamh an-réidh ina bhfuil bearna san fhásra san idirspás.

Fótamontáís 72 ón L6202 ag baile fearainn Foxtown, atá achar 1.34 km ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte inar féidir gearrchodanna d'ocht dtúr a fheiceáil ar fud tírdhreach réidh ina bhfuil páirceanna móra, agus fásra agus an spéirlíne timpeall orthu. Tá sé thúr eile folaithe ag an bhfásra.

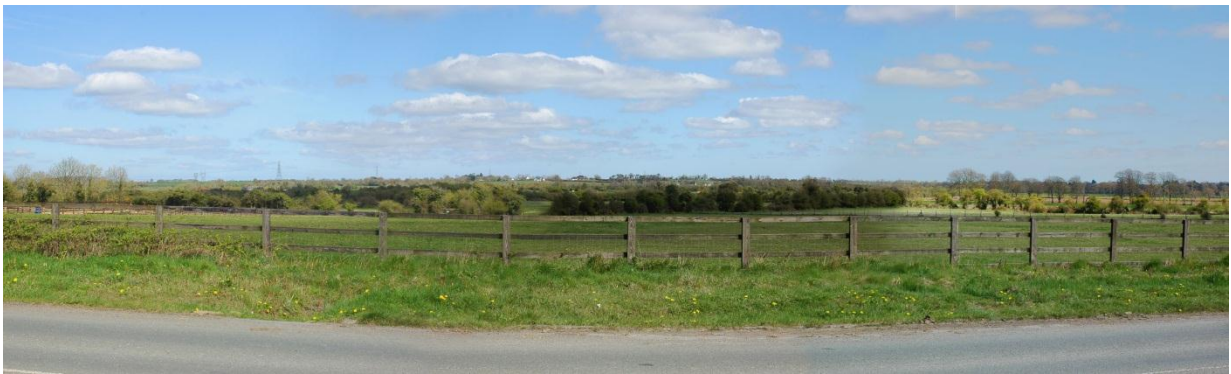
Fótamontáís 74 ón R125 ag geataí Shéipéal Pharóiste Chúil Mhaoilín, atá achar 1.39 km ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte trí bhearna san fhásra ar thaobh an bhóthair, áit ar féidir gearrchodanna de dhá thúr a fheiceáil ar fud tírdhreach réidh.

11.5.3.6 Achair Amhairc atá níos faide ná 1.5 km

- 95 Léirítear sna fótamontáísí seo a leanas de scála laghdaithe raon de na heispéiris radhairc oscailte 'sa chás is measa' atá níos faide ná 1.5 km ón bhforbairt a bheartaítear.
- 96 Is annamh is féidir idirdhealú a dhéanamh idir na túir agus an tírdhreach máguaird ón achar seo, ach amháin nuair a fheictear iad i measc na spéire i ndálaí geala aimsire.

Fótamontáís 68 ó Chnoc na Teamhrach (Amharcphointe Áilleachta 44), atá achar 6.29 km ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte ina bhféadfaí gearrchodanna de thrí thúr is tríocha a fheiceáil ó amharcphointe ardaithe íogair ar fud tírdhreach réidh, agus líne tarchuir 220 kV atá ann cheana, tithe agus fásra agus talamh timpeall orthu.

Fótamontáís 77 ón R156 soir ó dheas ó Chrosaire an Mhullaigh, atá achar 2.38 km ón togra. Is ionann é seo agus radharc oscailte inar féidir dhá thúr a bheartaítear a fheiceáil ar thalamh ard ar fud tírdhreach réidh, agus línte tarchuir 400 kV agus 220 kV atá ann cheana, tithe, fásra agus an spéir timpeall orthu. Tá dhá thúr eile a bheartaítear folaithe ag an bhfásra.

11.5.3.7 Amharcphointí Áilleachta Sainitheanta atá suite laistigh de 2 km den Línebhealach

Fótamontáís 47 (radharc lánléargais) ó Radharc agus Amharc Cosanta 17 lonnaithe ar an L7405 i mbaile fearainn Bhaile Chrúis, atá achar 782 m ón togra. Is féidir ceithre thúr a fheiceáil, os comhair na gcnoc sa chúlra go príomha, ach tá barr dhá thúr le feiceáil ar an spéirlíne. Is deacair na codanna túir os comhair na talún a dhéanamh amach ag an achar seo.

Fótamontáís 66 (radharc lánléargais) siar ó dheas thar Abhainn na Bóinne ó Radharc agus Amharc Cosanta 86 ag Droichead Bheighthí atá achar 905 m ón togra. Tá aon túr amháin le feiceáil amach thar an uisce – tá sé thúr eile folaithe ag an bhfásra.

11.5.4 Cur Síos ar an Tionchar Féideartha Tírdhreacha agus Amhairc ar Aonaid Tírdhreacha

- 97 Tá cur síos sa rannán seo a leanas ar an tionchar is dócha a bheidh ar chuma agus ar shaintréithe gach coda den tírdhreacha a sainiú níodh sna rannáin roimhe mar ‘Aonaid Tírdhreacha’ – ceantair atá cosúil le chéile ó thaobh saintréithe de.
- 98 Déantar cur síos ar an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc laistigh de gach aonad tírdhreacha agus ar an tionchar féideartha ar ghnéithe sainitheanta íogaire tírdhreacha nó ar ghabhdóirí amhairc. Déantar achoimre ar an bhfaisnéis sin i dtábla, d’fhonn cúnamh a thabhairt do na léitheoirí léargas iomlán a fháil ar gach tionchar tírdhreacha agus amhairc a thiocfaidh as an bhforbairt seo. Léirítear an tionchar sin sa chuid seo a leanas ansin trí thagairt a dhéanamh

d'fhótamontáisi de scála laghdaithe. Tá fótamontáisi agus sreangfhrámaí lánscála le fáil i bhFíoracha Imleabhar 3D den EIS. Is é an bealach is fearr chun fótamontáisi a úsáid mar uirlis ná féachaint orthu ar an láthair, san áit ar glacadh an fótagraf.

11.5.4.1 Aonad Tírdhreacha E – Cur síos ar an Tionchar Féideartha Tírdhreacha agus Amhairc

Aonad Tírdhreacha E – Ardtailte Oirthear Chontae an Chabháin

<p>An tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc</p>	<p>Cuimsíonn an t-aonad seo purláin Shliabh Lochán Leagha. Téann an línebhealach soir ó cheantar lena mbaineann íogaireacht shainithe tírdhreacha in CDP an Chabháin. Tá an chuid eile den aonad suite ar ísealtalamh nó ar thalamh droimneach den chuid is mó agus cuimsíonn sí ardfhásra i mórán ceantar.</p>	<p>AN TIONCHAR FÉIDEARtha TÍRDHREACHA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beidh athruithe ar shaintréithe an tírdhreacha i ngarchomharsanacht na forbartha a bheartaítear (suas le 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe), ach ní bheidh ach athrú beag ar shaintréithe an tírdhreacha mhóir. • Ní bheidh aon tionchar suntasach tírdhreacha ar Shliabh Lochán Leagha mar gheall ar an achar idir iad agus an t-aillíniú. <p>AN TIONCHAR FÉIDEARtha AMHAIRC</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beifear in ann gearrchuid den líne tharchuir a fheiceáil ó thithe agus ó bhóithre atá suite laistigh de suas le 1-1.5 km ón líne, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra ná topagrafaíocht san idirspás iontu, agus ó cheantair atá réasúnta ard ar nós Cornmagh. Laghdaíonn an tionchar amhairc de réir mar a théitear níos faide ar shiúl, agus tagann an tionchar is suntasaí chun cinn laistigh de 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu.
<p>Lonnaíocht aí</p>	<p>Tá tithe aonair lonnaithe ar fud na tuaithe agus feadh na mbóithre.</p>	<p>Is féidir go mbeifear in ann an fhorbairt a bheartaítear a fheiceáil ó thithe atá lonnaithe idir 1 km agus 1.5 km ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu. Thiocfadh an tionchar</p>

		radhairc ba shuntasáí chun cinn suas le 600-800 m ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra san idirspás iontu. Léirítear nádúr na hinfheictheachta ó achair fhada i Rannán 11.5.3 . Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu.
Amharcphointí Áilleachta	SV8 ag Sliabh Lochán Leagha	Ní bheidh aon tionchar suntasach ar an amharcphointe seo mar gheall ar an achar idir é agus an fhorbairt a bheartaítear.
Príomhghnéithe Tírdhreacha	Páirc Foraoise Dhún an Rí Sliabh Lochán Leagha	Ní bheidh aon tionchar ar na príomhghnéithe sainaitheanta tírdhreacha seo mar gheall ar an achar idir iad agus an fhorbairt a bheartaítear.
Bealaí Siúil	Lochán Leagha Páirc Foraoise Dhún an Rí Bealach Siúil an Chaisleáin, Coill an Chollaigh	Ní bheidh aon tionchar suntasach ar na bealaí sainaitheanta siúil seo mar gheall ar an achar idir iad agus an fhorbairt a bheartaítear.

Fótamontáis 41 ina bhféachtar soir ó láithreán conláiste Bhearna Lochán Leagha, atá achar 2.15 km ón túr is gaire

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Aithnítear an radharc seo mar radharc tábhachtach in CDP an Chabháin. Is láthair picnicí ina bhfuil bord faisnéise í seo. Tosaítear siúlóid anseo chuig mullach an tsléibhe. Tá sé seo ina radharc ardaithe annamh lánléargais sa cheantar seo. Tá na túr is féidir a fheiceáil lonnaithe i gContae an Chabháin.

Tionchar tírdhreacha – Níl aon tionchar soiléir ar shaintréithe ardaithe an tírdhreacha seo ná ar nádúr fairsing na hinfheictheachta.

Tionchar amhairc – Ní bheifí in ann an líne tharchuir a fheiceáil ón achar seo 2.15 km, ná ó láthair níos faide suas an sliabh, go háirithe toisc go bhfeictear na túr in aghaidh chúlra na talún, rud a laghdaíonn infheictheacht na dtúr arís eile.

- 99 Léirítear sna fótamontáisi seo a leanas an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc atá ag an líne tharchuir a bheartaítear laistigh d'Aonad Tírdhreacha E – Ardtailte Oirthear an Chabháin. Tá fótamontáisi agus sreangfhrámaí lánsála le fáil i bhFíoracha Imleabhar 3D den EIS.

Fótamontáis 42 ón L3533 in Drumbar, atá achar 629 m ón túr is gaire

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fíoracha 3D.

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo an líne tharchuir i ndlúthghaireacht, agus í ag trasnú bóthar áitiúil i gceantar droimníní isle. Is i gContae an Chabháin atá na túr is féidir a fheiceáil, ach léiríonn siad radhairc chomhchosúla i dtírdhreach droimníní Chontae na Mí.

Tionchar tírdhreacha – Cé gur féidir túr a fheiceáil agus é ag briseadh na spéirlíne, níl aon tionchar suntasach ar nádúr na ndroimníní ná ar an mbóthar áitiúil a ritheann fál sceach leanúnach thart air.

Tionchar amhairc – Bheifí in ann an líne tharchuir a fheiceáil, agus gréasán fálda sceach agus tírdhreach ina bhfuil líne chumhachta atá ann cheana timpeall uirthi. Cuireann an fásra agus an topagrafaíocht bac ar radhairc shuntasacha amach ar cheantair neamhfholaithe i ngarchomharsanacht na dtúr (suas le 400 m), agus laghdaíonn an tionchar amhairc go tapa de réir mar a théitear níos faide ar shiúl.

11.5.4.2 Aonad Tírdhreacha F – Cur síos ar an Tionchar Féideartha Tírdhreacha agus Amhairc

Aonad Tírdhreacha F – Tailte Locha Thuaidh na Mí

<p>An tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc</p>	<p>Tá an Obair agus Cill Mhaighneann suite san aonad seo agus is é atá ann gleann géar abhann, Loch na Coille Báine, Eastát Brittas agus méideanna droimníní a éiríonn níos flúirsí de réir mar a théitear ó thuaidh. Tá líne chumhachta 220 kV ag rith tríd an aonad tírdhreacha seo cheana.</p>	<p>AN TIONCHAR FÉIDEARTHA TÍRDHREACHA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beidh athruithe ar shaintréithe an tírdhreacha i ngarchomharsanacht na líne (suas le 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithé), ach ní bheidh ach athrú beag ar shaintréithe an tírdhreacha mhóir. • Trasnaíonn túir 254-257 droimlíne in aice le ceantar íseal agus bíonn tionchar tírdhreacha níos mó ar spéirlíne oscailte na droimlíne dá bharr. • Beidh gá le ceantair choillearnaí fásta a bhaint mar thoradh ar an línebhealach trí Eastát Brittas agus bheadh tionchar fisiceach suntasach áitiúil ar an tírdhreach (feic freisin Caibidil 6 agus Caibidil 14 den imleabhar seo den EIS). • Trasnóidh an línebhealach Gleann Abhainn Chill Mhaighneann, ach tá teorainn le fad an tionchair ar nádúr an tírdhreacha mar gheall ar chineál iata an ghleanna • D'fhéadfadh tionchair charnacha ar an tírdhreach teacht chun cinn de bharr an idirghníomhaithe le Feirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear. Tá cur síos ar na tionchair sin le fáil i gCaibidil 10, Imleabhar 3B den EIS. <p>AN TIONCHAR FÉIDEARTHA AMHAIRC</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beifear in ann gearrchuid den líne tharchuir a fheiceáil ó thithe agus ó bhóithre atá suite laistigh de suas le 1-1.5 km ón líne, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra ná topagrafaíocht san idirspás iontu. Laghdaíonn an tionchar amhairc de réir mar a théitear níos faide ar shiúl, agus tagann an tionchar is suntasaí chun cinn laistigh de 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithé. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu • Bíonn túir níos infheicthe thar achair fhada nuair a bhítear ar
---	---	---

		<p>thalamh ard. Dá bhrí sin, bheadh radhairc threallacha fhada (1 km) ar na túir le fáil ó chodanna de Shráidbhaile Chill Mhaighneann. Ní suntasach a bheadh an tionchar amhairc sa láthair seo. Téann an línebhealach níos gaire don bhóthar agus do thithe atá suite laistea de Chill Mhaighneann agus, i láithreacha neamhfholaite, méadóidh suntasacht an tionchair amhairc de réir mar a théitear níos gaire don togra.</p> <ul style="list-style-type: none"> D'fhéadfadh tionchair channacha amhairc teacht chun cinn de bharr an idirghníomhaithe le Feirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear. Tá cur síor ar na tionchair sin le fáil i gCaibidil 10, Imleabhar 3B den EIS.
Lonnaíochtaí	An Obair, Cill Mhaighneann agus tithe aonair ar fud na tuaithe agus feadh na mbóithre.	<ul style="list-style-type: none"> Ní bheadh aon tionchar suntasach amhairc ar cheachtar den dá lonnaíocht mar gheall ar an achar idir iad agus an fhorbairt agus mar gheall ar an tionchar folaithe a imríonn an fásra agus an topagrafaíocht. Is féidir go mbeifear in ann an fhorbairt a bheartaítear a fheiceáil ó thithe atá lonnaithe idir 1 km agus 1.5 km ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra folaithe ná topagrafaíocht fholaite san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra folaithe ná topagrafaíocht fholaite san idirspás iontu. Thioctadh an tionchar radhairc ba shuntasá chun cinn suas le 600-800 m ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra san idirspás iontu. Léirítear nádúr na hinfheictheachta ó achair fhada i Rannán 11.5.3, bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu.
Radhairc agus Amhairc Chosanta	<p>VP16 Bóthar poiblí lastuaidh de Moydorragh</p> <p>VP17 Bóthar poiblí idir Crosaire Mullagheven agus Crosaire Gorrys</p> <p>VP18 Bóthar poiblí idir Mullach Steacháin agus Baile Riobaird</p> <p>VP19 Carrchlós ag Loch na Coille Báine</p> <p>VP20 Bóthar poiblí idir an Chorr Mhín agus Droichead Bhréachmaí</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bheifí in ann roinnt túr a fheiceáil i ngarchomharsanacht VP17, rud a gcuirtear síos air mar <i>“radhairc fhairsinge ar láithreacha i bhfad siar sa tuaisceart agus radhairc ar Chairlín agus ar Bheanna Boirche san oirthuaisceart. Topagrafaíocht an-éagsúil. Coillearnach sna hisealtailte” [aistriúchán neamhoifigiúil]</i> agus mar áit lena mbaineann tábhacht réigiúnach. Léirítear i bhFótamontáis 47 nádúr infheictheachta na forbartha a bheartaítear. Cé go mbeifear in ann dhá thúr agus gearrchodanna de cheithre thúr eile a fheiceáil sa spéirlíne, léirítear san fhótamontáis seo go bhfeictear iad i measc tírdhreach casta tuaithe agus go bhfolaíonn topagrafaíocht agus fásra codanna díobh. Ní bheidh tionchar suntasach ag an bhforbairt a bheartaítear ar an radharc fairsing atá ar fáil ón láthair ar leith seo.

	<p>VP21 Bóthar poiblí idir Crosaire Bhaile an Mhuilinn agus Crosaire na hOirbhe</p> <p>VP22 Bóthar poiblí idir Droichead Chorr an Tobair agus Rathlagan</p> <p>VP23 Bóthar poiblí idir an R165 agus Mullaghmore</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beifear in ann an línebhealach a fheiceáil ó VP19 ag Loch na Coille Báine, é suite os comhair an radhairc chosanta a fhéachann i dtreo an locha agus Theach na Coille Báine, feic Fótamontáis 45, Fíoracha Imleabhar 3D den EIS. • Ní bheidh aon tionchar suntasach ar cheann ar bith de na hamharcphointí aitheanta seo mar gheall ar an achar idir iad agus an fhorbairt a bheartaítear agus mar gheall ar an tionchar folaithe a imríonn an fásra agus an topagrafaíocht. Feic Fótamontáis 45A, Fíoracha Imleabhar 3D den EIS.
Príomhghnéithe Tírdhreacha	Teach an Eastáit, Garrán Feánna	<ul style="list-style-type: none"> • Ní bheadh aon tionchar suntasach ar shaintréithe fisiceacha ná ar shuíomh ceachtar den dá ghné shainaitheanta tírdhreacha seo mar gheall ar an achar idir iad agus an fhorbairt a bheartaítear. Beifear in ann an t-ailíniú a fheiceáil ón Teach Eastáit ag an gCoill Bhán i measc tírdhreach áitrithe tuaithe.
Tírdhreacha Deartha Stairiúla a bhfuil a bpríomhghnéithe i láthair den chuid is mó	Eastát Brittas, Teach na Coille Báine	<ul style="list-style-type: none"> • Téann Túr 266 – Túr 270 trí Eastát Brittas, ar Tírdhreach Deartha Stairiúil sainaitheanta é agus tá <i>“na príomhghnéithe i láthair den chuid is mó”</i>. Seachnaíonn an línebhealach lárghnéithe deartha na diméine agus téann sé trí cheantair ina bhfuil coillearnach fhásta agus coillearnach nuachurtha araon. D’fhéadfadh sé bheith riachtanach thart ar 1.1 ha de choillearnach aibí a bhaint chun conair 74 m ar leithead ar a mhéad a éascú. Beidh tionchar suntasach ar an tírdhreach toisc gur sampla de thírdhreach deartha na tréimhse atá réasúnta slán go fóill is ea Eastát Brittas. Ritheann an línebhealach go comhthreomhar leis an mbóthar poiblí sa láthair seo. Cé go bhfuil méid mór fásra ar thaobh an bhóthair, is féidir radhairc threallacha a fháil ar an eastát. Bheifí in ann na seoltóirí a fheiceáil nuair atáthar ag trasnú an bhóthair isteach, faoi mar a léirítear i bhFótamontáis 46, agus bheifí in ann gearrchodanna de na túir a fheiceáil ón mbóthar áitiúil in aice leis an eastát i láithreacha ina bhfuil fásra tanaí ar an teorainn idir an t-eastát agus an bóthar. Tá méid mór fásra feadh na teorann idir an t-eastát agus an bóthar poiblí. Ní rabhthas in ann breithmheas ar an láithreán a dhéanamh ar an tionchar amhairc laistigh den eastát. Dá bhrí sin, is áitiúil ach suntasach atá an tionchar amhairc. (Feic freisin Caibidil 6 agus Caibidil 14 den imleabhar seo den EIS).

100 Léirítear sna fótamontáisi seo a leanas an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc ag an líne tharchuir a bheartaítear laistigh d'Aonad Tírdhreacha F – Tailte Locha Thuaidh na Mí. Tá fótamontáisi agus sreangfhrámaí lánsála le fáil i bhFíoracha Imleabhar 3D den EIS.

Fótamontáisi 43 ón L68012 ag an Oirbhe, atá achar 1.06 km ón túr is gaire

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo radharc ó ionad ardaithe de réir mar a thrasnaíonn an fhorbairt na codanna arda den tírdhreach droimníní. Is é seo ceann den bheagán deiseanna an líne a bheartaítear agus an líne 220 kV atá ann cheana a fheiceáil ag an am céanna. Tá formhór na radharc féideartha folaithe ag fásra ar thaobh an bhóthair nó ag topagrafaíocht.

Tionchar tírdhreacha – Dá gcuirí dara líne chumhachta ar bun sa tírdhreach seo, chuirfí le saintréithe an tírdhreacha faoi láthair mar thírdhreach droimníní saothraithe ina bhfuil línte cumhachta ardvoltais.

Tionchar amhairc – Bheifí in ann an líne tharchuir a fheiceáil, agus gréasán fáлта scean, droimníní agus tírdhreach ina bhfuil línte cumhachta atá ann cheana timpeall uirthi. Cuireann an fásra agus an topagrafaíocht bac ar radhairc shuntasacha ar cheantair neamhfholaithe i ngarchomharsanacht na dtúr (suas le 800 m) agus ar radhairc ó láithreacha ardaithe cosúil leis an radharc seo, áit ar féidir radharc a fháil ó achair fhada.

Fótamontáis 44 ón R164 ag Corrananagh, atá achar 271 m ón túr is gaire

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – Léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo an líne tharchuir i ndlúthghaireacht, agus í ag trasnú bóthar áitiúil i gceantar droimníní ísle.

Tionchar tírdhreacha – Mar gheall ar a ghaire atá sé don túr, agus mar gheall go bhfuil an túr suite i ngar don

bhóthar, tá athrú ar shaintréithe an tírdhreacha suas le 600-800 m ón togra. Is tionchar suntasach é sin toisc go bhfuil scála nua struchtúir á thabhairt isteach sa tírdhreach sa láthair ar leith seo. Tá líne chumhachta 220 kV sa tírdhreach mór cheana agus, i gcomhthéacs leathan, mar sin, tá an togra ag cur le saintréithe seanbhunaithe an tírdhreacha.

Tionchar amhairc – Bheifí in ann an líne tharchuir a fheiceáil, agus gréasán fáлта sceach agus cnoic ísle timpeall uirthi. Cuireann an fásra agus an topagrafaíocht bac ar radhairc shuntasacha amach ar cheantair neamhfholaithe i ngarchomharsanacht na dtúr (suas le 600-800 m), agus laghdaíonn an tionchar amhairc go tapa de réir mar a théitear níos faide ar shiúl.

Fótamontáis 45 ó charrchlós Loch na Coille Báine, atá achar 658 m ón túr is gaire

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo an líne tharchuir, agus í ag trasnú droimlíne i gceantar droimníní ísle.

Tionchar tírdhreacha – Tagann athrú ar nádúr oscailte na droimlíne toisc gur féidir túr a fheiceáil in aghaidh na spéirlíne. Tá na crainn atá ann cheana cosúil le chéile ó thaobh scála de agus is féidir iad a fheiceáil ón droimlíne.

Ón láthair seo, mar sin, tá an tionchar tírdhreacha níos lú ná mar a bheadh sé dá mbeadh an droimlíne go hiomlán oscailte.

Tionchar amhairc – Bheifí in ann cuid den líne tharchuir a fheiceáil go soiléir, agus spéirlíne droma ísil timpeall uirthi, ó charrchlós poiblí ag Loch na Coille Báine. Tá radharc cosanta sa láthair seo, rud a fhéachann i malairt treo thar an loch agus i dtreo Theach na Coille Báine. Níl aon tionchar ar an radharc cosanta.

11.5.4.3 Aonad Tírdhreacha G – Cur síos ar an Tionchar Féideartha Tírdhreacha agus Amhairc**Aonad Tírdhreacha G – Ísealtailte Thuaidh na hUaimhe****An tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc**

Tá roinnt cnoic bheaga sa chuid thuaidh den aonad seo, ach téann an línebhealach den chuid is mó trí thírdhreach atá réidh agus athraithe ag an duine, mar aon le ceantair phortaigh, páirceanna móra, foraoiseacht, tithe agus bóithre. Tá na ceantair phortaigh iargúlta agus faoi líon beag daoine, agus tá siad mar chuid de thírdhreach mór na Mí atá faoi líon níos mó daoine. Tabhair faoi deara go léirítear Feirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear san íomhá thuas.

AN TIONCHAR FÉIDEARtha TÍRDHREACHA

- Beidh athruithe ar shaintréithe an tírdhreacha i ngarchoimharsanacht na líne (suas le 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe), ach ní bheidh ach athrú beag ar shaintréithe an tírdhreacha mhóir.
- De bharr thabhairt isteach an mhórbhonneagair leictreachais, athrófar an nádúr iargúlta folamh atá ag na ceantair réidhe phortaigh taobh thiar de Bhaile Uilcín faoi láthair.
- D'fhéadfadh tionchair charnacha ar an tírdhreach teacht chun cinn de bharr an idirghníomhaithe le Feirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear. Tá cur síos ar na tionchair sin le fáil i gCaibidil 10, **Imleabhar 3B** den EIS.

AN TIONCHAR FÉIDEARtha AMHAIRC

- Beifear in ann gearrchuid den líne leictreachais a fheiceáil ó thithe agus ó bhóithre atá suite laistigh de suas le 1-1.5 km ón líne, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra ná topagrafaíocht san idirspás iontu. Laghdaíonn an tionchar amhairc de réir mar a théitear níos faide ar shiúl, agus tagann an tionchar is suntasaí chun cinn laistigh de 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu. Bíonn seans níos fearr ann radhairc fadraoin a fháil ó chodanna réidhe den tírdhreach.

		<ul style="list-style-type: none"> • Beifear in ann an líne tharchuir a fheiceáil go hoscailte ag pointe trasnaithe an N52. Mar sin féin, tá an pointe trasnaithe ingearach agus, dá bhrí sin, ní bhfaigheadh an tiománaí ach spléachadh ar na túir. • D'fhéadfadh tionchair charnacha amhairc teacht chun cinn de bharr an idirghníomhaithe le Feirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear. Tá cur síor ar na tionchair sin le fáil i gCaibidil 10, Imleabhar 3B den EIS.
Lonnaíochtaí	Droichead Chearbhalláin, Baile Uilcín, agus tithe aonair ar fud na tuaithe agus feadh na mbóithre.	<ul style="list-style-type: none"> • Ní bheadh aon tionchar suntasach amhairc ar Dhroichead Chearbhalláin ná ar Bhaile Uilcín mar gheall ar an achar idir iad agus an fhorbairt a bheartaítear. <p>Is féidir go mbeifear in ann an fhorbairt a bheartaítear a fheiceáil ó thithe atá lonnaithe idir 1 km agus 1.5 km ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu. Thiocfadh an tionchar radhairc ba shuntasáí chun cinn suas le 600-800 m ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra san idirspás iontu. Léirítear nádúr na hinfheictheachta ó achair fhada i Rannán 11.5.3. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu.</p>
Radhairc agus Amhairc Chosanta	VP15 Bóthar poiblí idir Droichead Chearbhalláin agus Ardlonan VP16 Bóthar poiblí lastuaidh de Moydorragh	Ní bheidh aon tionchar ar na hamharcphointí sainaitheanta áilleachta seo mar gheall ar an achar idir iad agus an fhorbairt agus mar gheall ar an tionchar folaithe a imríonn an fásra.
Príomhghnéithe Tírdhreacha	Portach, ceantair choillearnaí	De bharr túir mhóra an-infheicthe a thabhairt isteach sa tírdhreach, tiocfaidh athrú ar shaintréithe iargúlta na gceantar portaigh.
Bealaí Tiomána, Rothaíochta agus Siúil	Bealach na Tána – bealach fada rothar ar an mbóthar	Cé go mbeifí in ann an líne tharchuir a fheiceáil go hachomair agus an bealach seo á thrasnú lastoir de Bhaile Órthaí, ní bheadh aon tionchar suntasach ar shaintréithe an bhealaigh rothaíochta mar gheall ar na saintréithe éagsúla tírdhreacha atá ann feadh an bhealaigh agus mar gheall ar an bhfásra folaithe atá suite ag an bpointe trasnaithe.

Tírdhreacha Deartha Stairiúla a bhfuil a bpríomhghnéithe i láthair den chuid is mó	Teach Mountainstown, Dústún	Trasnaíonn an línebhealach Eastát Mountainstown, ach téann sé trí chuid atá faoi réir féaraigh agus foraoiseacht tráchtála faoi láthair. Cé nach rabhthas in ann an tionchar amhairc laistigh den eastát a mheas, ní dócha go mbeidh aon tionchar suntasach ar na croíchodanna deartha den tírdhreach stairiúil i ngarchomharsanacht an tí. Déanfar crainn fhásta i gcóngar an línebhealaigh a theascadh, a bharradh nó a bhaint chun réiteach riachtanach a éascú (feic Caibidil 6 agus Caibidil 14 den imleabhar seo den EIS chun tuilleadh sonraí a fháil)
---	-----------------------------	---

- 101 Léirítear sna fótamontáisi seo a leanas an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc ag an líne tharchuir a bheartaítear laistigh d’Aonad Tírdhreacha G – Ísealtailte Thuaidh na hUaimhe. Tá fótamontáisi agus sreangfhrámaí lánsála le fáil i bhFíoracha Imleabhar 3D den EIS.

Fótamontáis 48 ón N52, siar ó Chrois Raffin agus beagán ábhar folaithe feadh an bhóthair, atá achar 194 m ón túr is gaire

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – Léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo pointe trasnaithe an N52 i ndlúthghaireacht, áit nach bhfuil aon ábhar folaithe ar thaobh an bhóthair ann.

Tionchar tírdhreacha – Tá an pointe trasnaithe ingearach. Dá bhrí sin, ní bhfaigheadh an tiománaí ach spléachadh ar na túir, rud nach mbeadh as an ngnáth ar bhóthar gnóthach.

Tionchar amhairc – Bheifí in ann an líne tharchuir a fheiceáil go hoscailte, toisc go gcuimsíonn an chuid seo den tírdhreach páirceanna móra agus topagrafaíocht atá réidh nó beagán droimneach. Cuireann an fásra agus an topagrafaíocht bac ar radhairc shuntasacha amach ar cheantair neamhfholaithe i ngarchomharsanacht na dtúr (suas le 600-800 m), agus laghdaíonn an tionchar amhairc go tapa de réir mar a théitear níos faide ar shiúl.

Fótamontáís 49 ón L74112, tírdhreach réasúnta réidh ina bhfuil páirceanna móra ag Ráth Naomh Eoin, atá achar 636 m ón túr is gaire (tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáís seo na tuirbíní gaoithe i bhFeirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear).

An radharc i láthair na huairé

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáís seo radharc oscailte ar an líne tharchuir ó thart ar 600 m, agus í ag trasnú tírdhreach oscailte réidh ina bhfuil páirceanna móra.

Tionchar tírdhreacha – Tá an líne tharchuir mar chuid de thírdhreach tuaithe atá ag athrú. Is laistigh de suas le 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe a bhíonn an tionchar tírdhreacha is suntasaí i dtírdhreach réidh. Ag an achar seo 636 m, tosaíonn na crainn agus na struchtúir ag sù an togra isteach i saintréithe tuaithe tírdhreacha mhóir.

Tionchar amhairc – De bharr chineál réidh an tírdhreacha, na bearna san fhál agus na páirce móire, bheifí in ann na codanna uachtair den líne tharchuir a fheiceáil. Bheadh radhairc den sórt sin le fáil go treallach sa tírdhreach seo, cé nach bhfuil an oiread sin gabhdóirí amhairc mar gheall ar a iargúlta atá an ceantar seo.

Fótamontáís 50 ón L74115, os cionn tírdhreach oscailte réidh ag an Oileán Rua, atá achar 172 m ón túr is gaire (tabhair faoi deara go n-áirítear leis an bhfótamontáís seo na tuirbíní gaoithe i bhFeirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear)

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáís seo radharc an-oscailte i ndlúthghaireacht, áit a bhfuil an túr suite go díreach in aice le bóthar i dtírdhreach réidh ina bhfuil fálta sceach ísle ar thaobh an bhóthair.

Tionchar tírdhreacha – De bharr struchtúr ar scála nua a thabhairt isteach sa tírdhreach, bheadh athrú ar shaintréithe folmha iargúlta tírdhreacha na háite seo atá faoi thearcdhaonra agus suite soir ó Bhaile Uilcín. Ní bheidh aon athrú ar shaintréithe bunúsacha réidhe na topagrafaíochta ná ar nádúr an fhásra atá mar shainghné den cheantar áitiúil.

Tionchar amhairc – Bheifí in ann an líne tharchuir a fheiceáil go hoscailte i dtírdhreach réidh nach bhfuil ach líon réasúnta íseal de struchtúir eile le feiceáil ann. Dá bhrí sin, beifear in ann an líne a fheiceáil ó achair níos faide ná mar is féidir de ghnáth. Ní dhéanfaidh sé sin mórán difir toisc nach bhfuil an oiread sin gabhdóirí amhairc sa tírdhreach seo atá réasúnta neamháirithe.

11.5.4.4 Aonad Tírdhreacha H – Cur síos ar an Tionchar Féideartha Tírdhreacha agus Amhairc

Aonad Tírdhreacha H – Gleann na hAbhann Duibhe

An tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc

Is tírdhreach gleanna abhann atá athraithe ag an duine é seo. Tá sé réidh, go ginearálta, agus titeann an talamh le fána i dtreo na habhann agus tá líon mór gnéithe d'oidhreacht infheicthe – séipéil, droichid chloiche, créfoirt agus tírdhreacha diméine. Tá tírdhreach tábhachtach seandálaíochta Thailtean suite idir Domhnach Phádraig, Baile Ghib agus Baile Órthaí. Tá an talamh feirme sách oscailte, ach tá gréasán maith fála sceach fós ann in go leor áiteanna. Trasnaíonn líne tharchuir 110 kV atá ann cheana an gleann i dtreo an oirthir-an iarthair.

AN TIONCHAR FÉIDEARTHA TÍRDHREACHA

- Beidh athruithe ar shaintréithe an tírdhreacha i ngarchomharsanacht na líne (suas le 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe), ach ní bheidh ach athrú beag ar shaintréithe an tírdhreacha mhóir.
- Beidh athruithe ar shaintréithe Ghleann na hAbhann Duibhe suas le 600-800 m ón bpointe trasnaithe, go háirithe in áiteanna ina bhfuil an tírdhreach oscailte. Folaíonn na crainn codanna den ghleann.
- Beifear in ann an líne tharchuir a fheiceáil i gcomhar le roinnt radhairc ar leith ar na struchtúir oidhreachta os cionn talún, agus ó roinnt de na radhairc sin, agus rachaidh an líne tharchuir trí thírdhreach seandálaíochta Thailtean, a sainaitníodh mar cheantar a d'fhéadfadh a bheith ina cheantar turasóireachta (feic freisin **Caibidil 4** agus **Caibidil 14** den imleabhar seo den EIS).
- D'fhéadfadh tionchair channacha ar an tírdhreach teacht chun cinn de bharr an idirghníomhaithe le Feirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear. Tá cur síos ar na tionchair sin le fáil i gCaibidil 10, **Imleabhar 3B** den EIS.

AN TIONCHAR FÉIDEARTHA AMHAIRC

- Beifear in ann gearrchuid den líne tharchuir a fheiceáil ó thithe agus ó bhóithre atá suite laistigh

		<p>de suas le 1-1.5 km ón líne, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra ná topagrafaíocht san idirspás iontu. Laghdaíonn an tionchar amhairc de réir mar a théitear níos faide ar shiúl, agus tagann an tionchar is suntasaí chun cinn laistigh de 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithé. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu. Bíonn seans níos fearr ann radhairc fadraoin a fháil ó chodanna oscailte réidhe den tírdhreach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beifear in ann an líne tharchuir a fheiceáil go hoscailte agus go hachomair ag pointí trasnaithe an R147, atá mar chuid de Shlí Thiomána Ghleann na Bóinne, agus an R163. • D'fhéadfadh tionchair charnacha amhairc teacht chun cinn de bharr an idirghníomhaithe le Feirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear. Tá cur síor ar na tionchair sin le fáil i gCaibidil 10, Imleabhar 3B den EIS.
Lonnaíochtaí	Domhnach Phádraig agus Baile Ghib agus tithe aonair ar fud na tuaithe agus feadh na mbóithre.	<ul style="list-style-type: none"> • Ní bheifear in ann an líne tharchuir a fheiceáil ó lár Dhomhnach Phádraig mar gheall ar an gcnuasach crann agus foirgneamh atá suite sa cheantar. • Léirítear i bhFótamontáis 57 an radharc ó shéipéal agus reilig Dhomhnach Phádraig mar ar féidir radhairc oscailte a fháil. • Bheifí in ann an líne tharchuir a fheiceáil ó chodanna de Bhaile Ghib, áit a bhfuil radhairc oscailte siar (feic Fótamontáis 51). • Is féidir go mbeifear in ann an fhorbairt a bheartaítear a fheiceáil ó thithe atá lonnaithe idir 1 km agus 1.5 km ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu. Thiocfadh an tionchar radhairc ba shuntasaí chun cinn suas le 600-800 m ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra san idirspás iontu. Léirítear nádúr na hinfheictheachta ó achair fhada i Rannán 11.5.3. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu.

Radhairc agus Amhairc Chosanta	VP80 Droichead Bloomsbury VP85 Droichead Headfort	Ní bheadh aon tionchar suntasach ar radharc oscailte áilleachta VP80 (thíos) ná ar VP85 mar gheall ar an achar idir iad agus an fhorbairt a bheartaítear, feic Fótamontáis 53A, Fíoracha Imleabhar 3D den EIS.
Príomhghnéithe Tírdhreacha	Teach Solais Pháirc an Phobail, struchtúir oidhreachta, Gleann na hAbhann Duibhe	<ul style="list-style-type: none"> • Ní bheifear in ann an línebhealach a fheiceáil ó Theach Solais Pháirc an Phobail i gCeanannas. • Beifear in ann an líne tharchuir a fheiceáil i gcomhar le roinnt radhairc ar leith ar na struchtúir oidhreachta os cionn talún, agus rachaidh an líne tharchuir trí tírdhreach seandálaíochta Thailtean (feic freisin Caibidil 14 den imleabhar seo den EIS seo). • Beidh athruithe ar shaintréithe Ghleann na hAbhann Duibhe suas le 600-800 m ón bpointe trasnaithe, go háirithe in áiteanna ina bhfuil an tírdhreach oscailte. Folaíonn na crainn codanna den ghleann.
Bealaí Tiomána, Rothaíochta agus Siúil	An R147 idir Ceanannas agus an Uaimh (bealach tiomána) Slí Thiomána Ghleann na Bóinne (Fáilte Éireann 2013) An bealach a bheartaítear feadh na hAbhann Duibhe idir an Uaimh agus Ceanannas (Bealach Siúil / Rothaíochta)	<ul style="list-style-type: none"> • Trasnáíonn an línebhealach an R147, atá mar chuid de Bhealach Tiomána Ghleann na Bóinne. Beifear in ann an líne tharchuir a fheiceáil go hoscailte ag pointe trasnaithe an R147 ar feadh achar gearr, agus tírdhreach atá athraithe ag an duine timpeall uirthi (feic Fótamontáis 55). • Is feadh na hAbhann Duibhe a thrasnáíonn an línebhealach an bealach siúil a bheartaítear. D'fholódh na crainn codanna den bhealach siúil sin, cé go mbeadh tionchar suntasach fisiceach ar an tírdhreach dá mbainfeadh aon chrainn fhásta cóngarach don línebhealach.

102 Léirítear sna fótamontáisí seo a leanas an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc ag an líne tharchuir a bheartaítear laistigh d'Aonad Tírdhreacha H – Gleann na hAbhann Duibhe. Tá fótamontáisí agus sreangfhrámaí lánskála le fáil i bh**Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.

Fótamontáis 52 ón R163 siar ó Chroaire Chrois Ultáin, atá achar 252 m ón túr is gaire**An radharc i láthair na huair****An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh**

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fíora nó ag topagrafaíocht an idirnáis.

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo pointe trasnaithe an R163 idir Baile Órthaí agus Baile Ghib i ndlúthghaireacht, áit a bhfuil fála sceaigh ísle.

Tionchar tírdhreacha – Tá an pointe trasnaithe ingearach. Dá bhrí sin, ní bhfaigheadh an tiománaí ach spléachadh ar na túir. Cé go mbeidís an-suntasach i ndlúthghaireacht dóibh, ní bheidís as an ngnáth ar bhóthar gnóthach agus línte cumhachta atá ann cheana ina measc.

Tionchar amhairc – Bheifí in ann an líne tharchuir a fheiceáil go hoscailte, toisc go gcuimsíonn an chuid seo den tírdhreach páirceanna móra agus, i gceantair áirithe, fála sceaigh ísle. Tá an túr suite go díreach in aice leis an mbóthar agus, dá bhrí sin, tá sé an-soiléir ó achar gearr. Cuireann fásra sa tírdhreach mór bac ar radhairc shuntasacha amach ar cheantair neamhfholaithe i ngarchomharsanacht na dtúr (suas le 600-800 m). Laghdaíonn an tionchar amhairc go tapa de réir mar a théitear níos faide ar shiúl.

Fótamontáis 53 ón L34097 trasna bhaile fearainn Thailtean, atá achar 1.31 km ón túr is gaire

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo gnáthradharc oscailte ó níos mó ná 1 km ar an líne tharchuir laistigh de tírdhreach seandálaíochta Ghleann na hAbhann Duibhe agus Thailtean, an líne ag trasnú tírdhreach oscailte réidh ina bhfuil páirceanna móra.

Tionchar tírdhreacha – Tá an líne tharchuir mar chuid de tírdhreach tuaithe. Is laistigh de suas le 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe a bhíonn an tionchar tírdhreacha is suntasaí i dtírdhreach réidh. Ón achar seo 1.31 km, cé gur féidir gearrchuid de na túr a fheiceáil, súitear an togra isteach i saintréithe tírdhreacha mhóir tuaithe.

Tionchar amhairc – De bharr chineál réidh an tírdhreacha, na bearna san fhál agus na páirce móire, bheifí in ann na codanna uachtair den líne tharchuir a fheiceáil ó achar fada. Bheadh radhairc den sórt sin le fáil go treallach sa tírdhreach seo, cé nach bhféadfaí iad a shonrú ón achar seo.

Fótamontáis 55 ón R147 trasna Ghleann na hAbhann Duibhe, atá achar 246 m ón túr is gaire

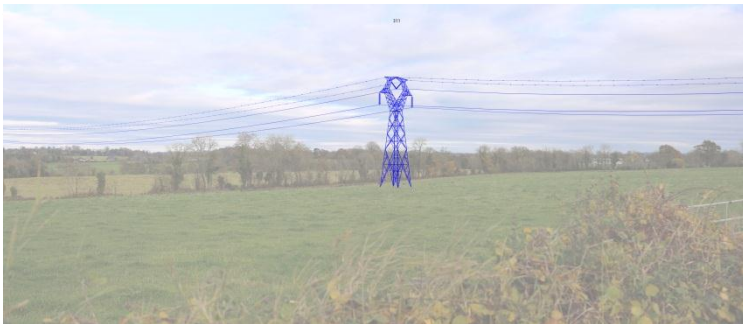
An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo an líne tharchuir i ndlúthghaireacht, agus í ag trasnú an R147 nach bhfuil aon ábhar folaithe ar thaobh an bhóthair ann. Tá an bóthar sin mar chuid de Shlí Thiomána Ghleann na Bóinne.

Tionchar tírdhreacha – Tá an pointe trasnaithe ingearach. Dá bhrí sin, ní bhfaigheadh an tiománaí ach spléachadh ar na túir, rud nach mbeadh as an ngnáth ar bhóthar gnóthach. Cé go n-íslíonn an talamh ó thuaidh i dtreo na hAbhann Duibhe, ní ionann saintréithe do phurláin láithreacha an bhóthair seo agus do ghleann abhann.

Tionchar amhairc – Bheifí in ann an líne tharchuir a fheiceáil go hoscailte, toisc go gcuimsíonn an chuid seo den tírdhreach páirceanna móra agus topagrafaíocht atá réidh nó beagán droimneach. Cuireann an fásra agus an topagrafaíocht bac ar radhairc shuntasacha amach ar cheantair neamhfholaithe i ngarchomharsanacht na dtúr (suas le 600-800 m). Laghdódh an tionchar amhairc go tapa de réir mar a théitear níos faide ar shiúl.

Fótamontáis 56 ón L7413 ag Droichead Dhomhnach Phádraig, atá achar 800 m ón túr is gaire

An radharc i láthair na huair

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo an radharc ó amharcphointe íogair ar Droichead Dhomhnach Phádraig, ag féachaint i dtreo Shéipéal Dhomhnach Phádraig agus trasna Ghleann na hAbhann Duibhe.

Tionchar tírdhreacha – Tá an fhorbairt a bheartaítear ina struchtúr nua sa tírdhreach seo, arb iad is príomhthréithe ann Gleann claonta na hAbhann Duibhe, foirgnimh oidhreachta Dhomhnach Phádraig agus crainn fhásta. Tá an chuid is mó den líne folaithe ag fásra, ach is féidir cuid bheag den líne a fheiceáil i measc na spéirlíne. Dhéanfaidh an togra athrú beag ar shaintréithe an tírdhreacha sa láthair seo mar gheall ar a infheicthe a bheadh sé sa spéirlíne. Bheadh infheictheacht an túir ag brath go mór ar na dálaí aimsire atá i réim nuair a fhéachtar air ón láthair ar leith seo.

Tionchar amhairc – Is féidir gearrchuid de thúr amháin a fheiceáil os cionn na crannlíne ar léaslíne an ghleanna abhann. Tá an láthair amhairc íogair, agus cuimsíonn sí radharc mór ar thírdhreach talmhaíochta ina bhfuil tithe, bóithre agus foirgnimh oidhreachta. Cé go bhféadfaí é a fheiceáil, ní gá go mbeadh amharcóir in ann an túr a

shonrú láithreach sa láthair seo.

Fótamontáis 59 ó Shéipéal Thailtean, atá achar 670 m ón túr is gaire

An radharc i láthair na huairé

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo an radharc ó Shéipéal Thailtean i nGleann na hAbhann Duibhe.

Tionchar tírdhreacha – Tá suíomh an struchtúir oidhreachta seo an-oscailte i dtreo na habhann. Tá an tírdhreach réidh agus tá roinnt fásra ard i gcéin. Tabharfaidh an líne chumhachta a bheartaítear gné ard nua isteach sa tírdhreach seo, tírdhreach nach féidir aon ghnéithe tógtha a fheiceáil ar an léaslíne ann faoi láthair. Beidh drochthionchar aige sin ar shaintréithe oscailte an tírdhreacha gleanna sa láthair seo, ach ní bheidh scála na dtúr a bheartaítear an-suntasach i measc na saintréithe tírdhreacha mar gheall ar an achar idir iad agus an fhorbairt a bheartaítear agus mar gheall ar scála mór an tírdhreacha.

Tionchar amhairc – Beifear in ann gearrchodanna d’ocht dtúr a fheiceáil ón láthair seo, agus iad os cionn an fhásra i gcéin. Is féidir iad a fheiceáil in aghaidh na spéirlíne ó amharcpointe nach bhfuil aon struchtúir thógtha eile le feiceáil ann. Bheadh infheictheacht ag brath ar dhálaí aimsire mar gheall ar a infheicthe a bheadh na túir in aghaidh na spéire.

11.5.4.5 Aonad Tírdhreacha I – Cur síos ar an Tionchar Féideartha Tírdhreacha agus Amhairc

Aonad Tírdhreacha I – Ísealtailte Thiar na hUaimhe

An tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc

Is é atá sa tírdhreach seo atá athraithe ag an duine talamh feirme atá réidh agus íseal agus gréasán fála sceach, mar aon leis an M3 agus an N51.

AN TIONCHAR FÉIDEARTHA TÍRDHREACHA

- Beidh athruithe ar shaintréithe an tírdhreacha i ngarchomharsanacht na líne (suas le 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithé), ach ní bheidh ach athrú beag ar shaintréithe an tírdhreacha mhóir.
- Taistealaíonn an líne tharchuir trí Ghleann Abhainn Claudy agus beidh tionchar tírdhreacha aici ar scála agus ar shaintréithe na ngnéithe seo tírdhreacha.
- Beidh athrú ar shaintréithe oscailte na léaslíne i láithreacha atá suite thart ar 800 m ón líne, ina bhfuil radhairc fhairsinge neamhfholaithé oscailte ar an tírdhreach.
- D’fhéadfadh tionchair charnacha ar an tírdhreach

		<p>teacht chun cinn de bharr an idirghníomhaithe le Feirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear. Tá cur síor ar na tionchair sin le fáil i gCaibidil 10, Imleabhar 3B den EIS.</p> <p>AN TIONCHAR FÉIDEARTHA AMHAIRC</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beifear in ann gearrchuid den líne tharchuir a fheiceáil ó thithe agus ó bhóithre atá suite laistigh de suas le 1-1.5 km ón líne, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra ná topagrafaíocht san idirspás iontu. Laghdaíonn an tionchar amhairc de réir mar a théitear níos faide ar shiúl, agus tagann an tionchar is suntasaí chun cinn laistigh de 600-800 m ó struchtúir neamhfholaith. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu. Bíonn seans níos fearr ann radhairc fadraoin a fháil ó chodanna réidhe den tírdhreach nó in áiteanna inar féidir radhairc ardaithe a fháil. • D'fhéadfadh tionchair charnacha amhairc teacht chun cinn de bharr an idirghníomhaithe le Feirm Ghaoithe Imleach Bheagáin a bheartaítear. Tá cur síor ar na tionchair sin le fáil i gCaibidil 10, Imleabhar 3B den EIS.
Lonnaíochtaí	Dún Doire agus Baile Roibín agus tithe aonair ar fud na tuaithe agus feadh na mbóithre.	<ul style="list-style-type: none"> • Bheifí in ann gearrchuid den líne tharchuir (suas go dtí 500 m) a fheiceáil ó gharfhad ó chodanna de Dhún Doire agus de Bhaile Roibín in áiteanna nach bhfuil aon ábhar folaithe san idirspás iontu. Bheifí in ann an líne a fheiceáil freisin ó na codanna den bhóthar a nascann na lonnaíochtaí sin le chéile ina bhfuil radhairc oscailte ó dheas agus ina dtrasnaíonn an líne an bóthar beagán lastoir de Dhún Doire. • Sa tírdhreach mór, is féidir go mbeifear in ann an fhorbairt a bheartaítear a fheiceáil ó thithe atá lonnaithe idir 1 km agus 1.5 km ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu. Thiocfadh an tionchar radhairc ba shuntasaí chun cinn suas le 600-800 m ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra san idirspás iontu. Léirítear nádúr na hinfheictheachta ó achair fhada i Rannán 11.5.3. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800

		m ar shiúl uathu. Bíonn seans níos fearr ann radhairc fadraoin a fháil ó chodanna réidhe den tírdhreach nó in áiteanna inar féidir radhairc ardaithe a fháil.
Radhairc agus Amhairc Chosanta	VP52 Tlachta.	<ul style="list-style-type: none"> Ní bheidh aon tionchar suntasach ar an radharc áilleachta sin mar gheall ar an achar idir é agus an fhorbairt a bheartaítear.

103 Léirítear sna fótamontáisi seo a leanas an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc ag an líne tharchuir a bheartaítear laistigh d’Aonad Tírdhreacha I – Ísealtailte Thiar na hUaimhe. Tá fótamontáisi agus sreangfhrámaí lánskála le fáil i bh**Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.

Fótamontáis 60 ina léirítear an radharc ó uasbhealach an M3 agus an tionchar amhairc a bheidh ag túir ó ardphointe sa tírdhreach, atá achar 529 m ón túr is gaire

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Is gnáthradharc é seo ó ionad ardaithe atá suite thart ar 500 m ón togra.

Tionchar tírdhreacha – Tá an líne tharchuir mar chuid de thírdhreach tuaithe atá ag athrú, áit ar tógadh an M3 le déanaí. Tagann an tionchar tírdhreacha chun cinn as scála na dtúr i gcoibhneas le saintréithe reatha an tírdhreacha lena mbaineann crainn fhásta agus fáлта sceach. Is neamhchoitianta atá an t-ionad ardaithe seo toisc gur tírdhreach íseal é seo den chuid is mó.

Tionchar amhairc – De bharr nádúr ardaithe an amharcpointe, is féidir na codanna uachtair de na túir a fheiceáil in aghaidh na spéire agus tá na codanna ísle díobh folaithe. Toisc go mbeidh an t-amharcóir ag bogadh go gasta sa láthair seo, beidh na túir soiléir sa spéirlíne, ach ní bhfaighfear ach spléachadh orthu.

Fótamontáis 62 ina léirítear an línebhealach agus é ag trasnú an L4008 soir ó Dhún Doire, atá achar 179 m ón túr is gaire

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo an líne tharchuir i ndlúthghaireacht, agus í ag trasnú an bhóthair áitiúil idir Dún Doire agus Baile Roibín.

Tionchar tírdhreacha – Mar gheall ar ghaireacht an túir, tá an túr an-suntasach agus tiocfaidh athrú ar shaintréithe an tírdhreacha áitiúil i ngarchomharsanacht an amharcpointe seo. Tagann an tionchar tírdhreacha sin chun cinn as scála na forbartha a bheartaítear agus as a ghaire atá an struchtúr do bhóthar áitiúil.

Tionchar amhairc – Beifear in ann túr a fheiceáil go hoscailte toisc go bhfuil sé suite go díreach in aice leis an mbóthar agus, dá bhrí sin, tá sé an-soiléir ó achar gearr. Cuireann fásra sa tírdhreach mór bac ar radhairc shuntasacha amach ar cheantair neamhfholaithe i ngarchomharsanacht na dtúr (suas le 600-800 m). Laghdaíonn an tionchar amhairc go tapa de réir mar a théitear níos faide ar shiúl.

11.5.4.6 Aonad Tírdhreacha J – Cur síos ar an Tionchar Féideartha Tírdhreacha agus Amhairc

Aonad Tírdhreacha J – Gleann na Bóinne

<p>An tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc</p>	<p>Is é atá i dtírdhreach an ghleanna abhann den chuid is mó ná meascán de mhórpháirceanna féaraigh / curaíochta, mar aon le gréasán láidir fáлта sceach a chuireann bac ar radhairc. Díreach laisteach den abhainn, áfach, tá tírdhreach an-oscailte agus an-réidh nach bhfuil ach beagán fáлта sceach nó ísealfháлта sceach agus dornán foirgnimh mhóra feirme ann.</p> <p>Tá tírdhreach Ghleann na Bóinne íogair i leith athrú. Ach de réir mar a ghluaistear ó gharchóngarachta ghleann na habhann i dtreo an tírdhreacha níos forbartha, ní bhíonn an tírdhreach chomh híogair céanna.</p>	<p>AN TIONCHAR FÉIDEARtha TÍRDHREACHA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beidh athruithe suntasacha ar shaintréithe an tírdhreacha i ngarchomharsanacht na líne (suas le 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithé), ach ní bheidh ach athrú beag ar shaintréithe an tírdhreacha mhóir. • Tíocfaidh an tionchar tírdhreacha is suntasaí chun cinn i ngarchomharsanacht phointe trasnaithe na habhann, áit a bhfuil an tionchar is mó ag an abhainn ar shaintréithe an tírdhreacha. Cuirfidh an líne tharchuir leis an méid forbartha nua-aimseartha sa tírdhreach gleanna, áit a bhfuil bóithre, tithe, línte cumhachta níos lú agus foirgnimh feirme cheana féin. • Cuireann gnéithe oidhreachta agus tírdhreacha ar leith le saintréithe tírdhreacha sa cheantar seo. Is iad na gnéithe is suntasaí díobh sin ná Mainistir Bheighthí agus Droichead Bheighthí. Ní bheidh aon tionchar suntasach ar chumas na ngnéithe sin leanúint de bheith ag cur le saintréithe an tírdhreacha tuaithe seo. (feic freisin Caibidil 14 den imleabhar seo den EIS seo). <p>AN TIONCHAR FÉIDEARtha AMHAIRC</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beifear in ann gearrchuid den líne tharchuir a fheiceáil ó thithe agus ó bhóithre atá suite laistigh de suas le 1-1.5 km ón líne, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra ná topagrafaíocht san idirspás iontu. Laghdaíonn an tionchar amhairc de réir mar a théitear níos faide ar shiúl, agus tagann an tionchar is suntasaí chun cinn laistigh de 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithé. Bheadh sé
---	---	---

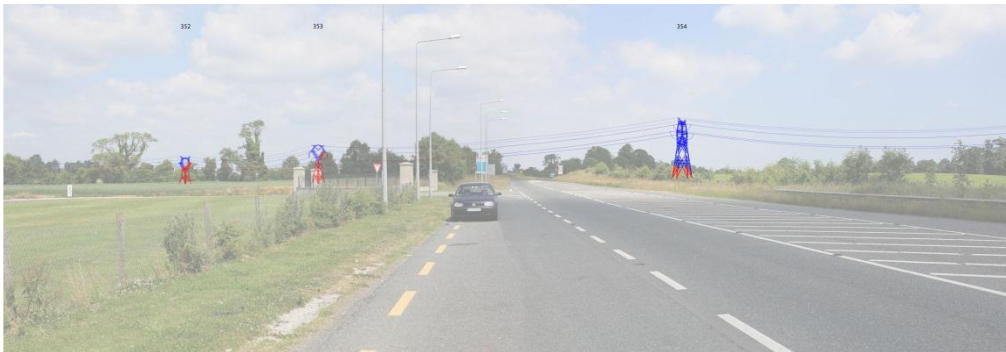
		<p>deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu de ghnáth.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mar sin féin, cuimsíonn an t-amharcphointe cosanta íogair ar Dhroichead Bheighthí radharc ar Thúr 357, atá le feiceáil feadh na habhann ó 905 m. Is féidir an radharc sin a fháil mar gheall ar an easpa fála sceaigh sa cheantar díreach laisteas den abhainn agus mar go dtarraingítear aird na súl ar áiteanna feadh bhealach na habhann. I gcás túir eile a d'fhéadfaí a fheiceáil sa cheantar seo, tá siad folaithe go páirteach nó go hiomlán ag fásra san idirspás (feic Radhairc agus Amhairc Chosanta le haghaidh tuilleadh sonraí). • Bíonn seans níos fearr ann radhairc eile fadraoin a fháil ó áiteanna ina dtrasnaíonn an líne talamh atá réasúnta níos airde nó in áiteanna ina bhfuil an t-amharcphointe ardaithe, mar shampla, ar chéimeanna Mhainistir Bheighthí. Léirítear i bhfótamontáisi 64 agus 65 na radhairc is oscailte ón láthair seo, ar ionad ardaithe ar na céimeanna isteach é a fhéachann amach thar thírdhreach áirithe. Nuair atáthar laistigh de Mhainistir Bheighthí, is iata nó dírithe i dtreo na habhann agus ar shiúl ón línebhealach atá na radhairc. (feic freisin Caibidil 14 den imleabhar seo den EIS) • Tagann Mainistir Bheighthí agus Droichead Bheighthí araon faoi <i>Dhréacht-Limistéar Caomhantais Tírdhreacha Chnoc na Teamhrach</i> • Feic freisin Rannán 11.5.3.11 ina ndéantar cur síos ar thionchar na marcóirí eitlíochta sa láthair seo.
Lonnaíochtaí	Beighthigh agus tithe aonair ar fud na tuaithe agus feadh na mbóithre.	<ul style="list-style-type: none"> • Ní bheidh aon tionchar suntasach ar an lonnaíocht seo mar gheall ar an tionchar folaithe a bheidh ag foirgnimh agus ag fásra. • Sa tírdhreach mór, beifear in ann gearrchuid den líne tharchuir a fheiceáil ó thithe agus ó bhóithre atá suite laistigh de suas le 1-1.5 km ón líne, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra ná topagrafaíocht san idirspás iontu. Laghdaíonn an tionchar amhairc de réir mar a théitear níos faide ar shiúl, agus tagann an tionchar is suntasaí chun cinn laistigh de 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu. Bíonn seans níos fearr ann radhairc fadraoin a fháil ó chodanna réidhe den tírdhreach nó in áiteanna inar féidir radhairc ardaithe a

		fháil.
Radhairc agus Amhairc Chosanta	VP86 Droichead Bheighthí	<ul style="list-style-type: none"> Cuirtear síos i bPlean Forbartha Chontae na Mí ar an radharc seo mar radharc lena mbaineann <i>tábhacht áitiúil</i> agus sainmhínítear an radharc mar seo a leanas sa Phlean “<i>radharc a fhéachann ó thuaidh ó Dhroichead Bheighthí i dtreo Mhainistir Bheighthí agus feadh na Bóinne sa dá threo</i>” [aistriúchán neamhoifigiúil]. Ní bheidh aon tionchar ag an bhforbairt a bheartaítear ar an radharc cosanta ó thuaidh ón droichead i dtreo Mhainistir Bheighthí. Cuimsíonn an radharc cosanta ó dheas ón droichead radharc ar Thúr 357, atá le feiceáil feadh na habhann ó 905 m. Is féidir an radharc sin a fháil mar gheall ar an easpa fála sceach sa cheantar díreach laisteanas den abhainn. I gcás túir eile a d’fhéadfaí a fheiceáil sa cheantar seo, tá siad folaithe go páirteach nó go hiomlán ag an bhfásra san idirspás, faoi mar a léirítear i bhFótamontáis 66.
Príomhghnéithe Tírdhreacha	Caisleán an Talbóidigh, Caisleán Bhaile Átha Troim, An Cloigtheach Buí	<ul style="list-style-type: none"> Ní bheidh aon tionchar ar cheann ar bith de na háiteanna seo mar gheall ar an achar idir iad agus an fhorbairt a bheartaítear.
Bealaí Tiomána, Rothaíochta agus Siúil	Bealach Tiomána Ghleann na Bóinne	<ul style="list-style-type: none"> Bhí Bealach Tiomána Ghleann na Bóinne forbartha ag Fáilte Éireann agus nascann sé suíomhanna Ghleann na Bóinne le chéile, mar shampla, suíomh Chluichí ársa Tailteann, Séipéal Dhomhnach Phádraig, Mainistir Bheighthí, Cnoc na Teamhrach agus Baile Oidhreachta Bhaile Átha Troim. Tá an tírdhreach an-réidh agus an-oscailte san áit a dtrasnaíonn an fhorbairt a bheartaítear an bealach tiomána agus cuimsíonn sé fála sceach ísle. Beidh an fhorbairt a bheartaítear ina gné nua mhórsála i dtírdhreach tuaithe ina bhfuil tithe agus bonneagar fónas atá ann cheana. De bharr nádúr an-oscailte an tírdhreacha sa láthair seo, beidh pointe trasnaithe na forbartha a bheartaítear infheicthe agus ceannasach feadh cuid den bhóthar seo. Trasnáíonn an líne go hingearach agus, dá bhrí sin, tá an tionchar amhairc is suntasaí teoranta do chuid bheag den bhóthar. Ní chuireann pointe trasnaithe na líne isteach ar radhairc an-tábhachtach ó Bhealach Tiomána Ghleann na Bóinne, feic Fótamontáis 67A, Fíoracha Imleabhar 3D den EIS.

- 104 Léirítear sna fótamontáisi seo a leanas an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc ag an líne tharchuir a bheartaítear laistigh d'Aonad Tírdhreacha J – Gleann na Bóinne. Tá fótamontáisi agus sreangfhrámaí lánsála le fáil i bh**Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.

Fótamontáís 63 ón R161, atá achar 407 m ón túr is gaire**An radharc i láthair na huaire****An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh**

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáís seo pointe trasnaithe an R147 i ndlúthghaireacht.

Tionchar tírdhreacha – Tá an líne tharchuir mar chuid de thírdhreach tuaithe ina bhfuil bonneagar eile, lena n-áirítear bóithre, soilse agus saoráid spóirt. Cé go bhfuil sé suite laistigh de 300 m ón mBóinn, níl aon saintréithe tírdhreacha gleanna abhann le feiceáil feadh an bhóthair seo.

Tionchar amhairc – Mar gheall ar nádúr oscailte an amharcpointe seo, is féidir an túr is gaire don bhóthar a fheiceáil. Tá na túir eile folaithe go páirteach nó go hiomlán ag fásra sa tírdhreach mór. Toisc go mbeidh an t-amharcóir ag bogadh go gasta sa láthair seo, beidh na túir soiléir sa spéirlíne, ach ní bhfaighfear ach spléachadh orthu.

Fótamontáís 64 ó chéimeanna Mhainistir Bheighthí, atá achar 1.33 km ón túr is gaire**An radharc i láthair na huaire****An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh**

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Tá an radharc seo ar fáil ó bharr na gcéimeanna ag Mainistir Bheighthí. Tá sé ar an radharc is oscailte ar fáil laistigh de shuíomh na Mainistreach.

Tionchar tírdhreacha – Beifear in ann na dtúr a fheiceáil i measc na spéirlíne, ach tá scála na dtúr ar aon dul le scála an tírdhreacha sa láthair seo. Mar sin féin, déanfaidh an fhorbairt a bheartaítear difear beag do na saintréithe oidhreachta ar leith sa láthair seo. Ba chóir a thabhairt faoi deara nach bhfuil an radharc ardaithe seo ar an tírdhreach ar fáil ach amháin i láthair amháin ar leith laistigh d'ionad na Mainistreach agus nach bhfuil aon tionchar ar an gcaidreamh tábhachtach tírdhreacha idir an Gleann agus an Bhóinn.

Tionchar amhairc – Is féidir gearrchuid de na dtúr a fheiceáil sa spéirlíne, rud a cuireann gné nua-aimseartha de dhéantús an duine leis na radhairc fhada atá ann ar thírdhreach a bhfuil cuma oidhreachta air ón uillinn radhairc seo. Ón achar seo, bheadh infheictheacht na dtúr ag brath ar dhálaí aimsire.

Fótamontáís 65 ó chéimeanna Mhainistir Bheighí, atá achar 948 m ón túr is gaire**An radharc i láthair na huaire****An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh**

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Tá an radharc seo ar fáil ó bharr na gcéimeanna ag Mainistir Bheighí.

Tionchar tírdhreacha – Tá an líne tharchuir mar chuid de thírdhreach tuaithe atá ag athrú. Cé go bhfuil scála na dtúr ar aon dul le saintréithe an tírdhreacha, tagann an drochthionchar tírdhreacha chun cinn as suíomh na dtúr sa spéirlíne. Níl an radharc ardaithe seo ar an tírdhreach le fáil ach amháin i láthair amháin ar leith laistigh d'ionad na Mainistreach. Níl aon tionchar ar an gcaidreamh tábhachtach tírdhreacha idir an Mhainistir agus an Bhóinn.

Tionchar amhairc – Is féidir gearrchuid de na túir a fheiceáil sa spéirlíne, rud a cuireann gné nua-aimseartha de dhéantús an duine leis na radhairc fhada atá ann ar thírdhreach ina bhfuil tithe, bóithre agus línte cumhachta atá ann cheana. Ón achar seo, bheadh infheictheacht na dtúr ag brath ar dhálaí aimsire.

Fótamontáís 66 ón L4010 (Bealach Tiomána Ghleann na Bóinne) ag Droichead Bheighthí (Amharcphointe Áilleachta 86), ina bhféachtar amach trasna na Bóinne, atá achar 905 m ón túr is gaire

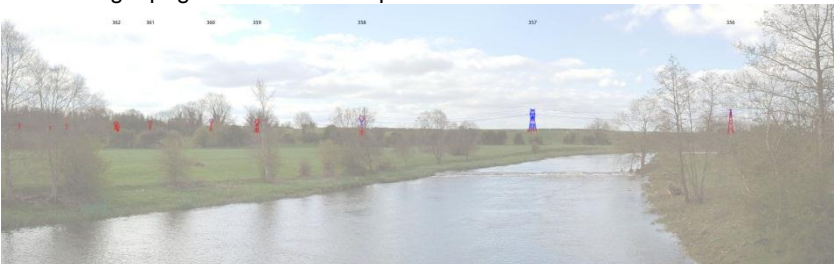
An radharc i láthair na huair

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáís seo an radharc is oscailte ar an bhforbairt a bheartaítear ó Dhroichead Bheighthí, ar amharcphointe cosanta é atá suite laistigh de thírdhreach íogair abhann.

Tionchar tírdhreacha – Déanann an togra athrú ar shaintréithe tírdhreacha an cheantair atá i ngarchomharsanacht phointe trasnaithe na habhann, agus imríonn sé tionchar ar na saintréithe tírdhreacha in áiteanna inar féidir na túir agus an abhainn a fheiceáil ag an am céanna. Cuirfidh an líne tharchuir leis an méid forbartha sa tírdhreach gleanna, áit a bhfuil bóithre, tithe, línte cumhachta agus foirgnimh feirme cheana féin. Mar gheall ar an tionchar beag a imríonn na saintréithe tírdhreacha abhann agus ar fásra fásta, beidh an tionchar tírdhreacha sa láthair seo teoranta don cheantar áitiúil. Tá tionchar níos mó ar an tírdhreach ar an mbruach theas, atá níos oscailte ná an bruach thuaidh.

Tionchar amhairc – Imríonn infheictheacht Thúr 357 ón láthair seo tionchar ar an radharc ó dheas ón amharcphointe áilleachta, áit a bhfuil líon íseal struchtúr le feiceáil. D'fhéadfaí Túr 358 a fheiceáil ó áiteanna eile ar an droichead. Ón achar seo, bheadh infheictheacht na dtúr ag brath ar dhálaí aimsire. Níl aon tionchar ar an radharc sa treo eile i dtreo Mhainistir Bheighthí. Léirítear san fhótamontáís méid na líne tarchuir atá folaithe ag fásra atá ann cheana, agus an cumas atá ann túir atá infheicthe a fholú ón láthair seo.

Fótamontáís 67 ón L2203 (Slí Thiomána Ghleann na Bóinne), thart ar 500 m siar ó dheas ó Bheighthigh, atá achar 401 m ón túr is gaire

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáís seo radharc ó chuid de Bhealach Tiomána Ghleann na Bóinne, atá beagán ó dheas ón mBóinn. Feic freisin Fótamontáís 67A, **Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS ina léirítear amharcpoinnte níos oscailte soir ó thuaidh ón mbóthar seo.

Tionchar tírdhreacha – Bhí Bealach Tiomána Ghleann na Bóinne forbartha ag Fáilte Éireann agus nascann sé suíomhanna Ghleann na Bóinne le chéile, mar shampla, suíomh Chluichí ársa Tailteann, Séipéal Dhomhnach Phádraig, Mainistir Bheighthí, Cnoc na Teamhrach agus Baile Oidhreachta Bhaile Átha Troim. Ní fhaightear radhairc oscailte ar an mBóinn ón láthair seo, ach is féidir spléachadh a fháil uirthi in áiteanna áirithe. Tá an tírdhreach an-réidh agus an-oscailte sa láthair seo agus cuimsíonn sé fálta sceach ísle agus beidh an fhorbairt a bheartaítear ina gné nua mhórscála i dtírdhreach tuaithe ina bhfuil tithe agus bonneagar fóntas atá ann cheana.

Tionchar amhairc – De bharr nádúr an-oscailte an tírdhreacha sa láthair seo, beidh pointe trasnaithe na forbartha a bheartaítear infheicthe agus ceannasach feadh cuid den bhóthar seo. Trasnaíonn an líne go hingearach agus, dá bhrí sin, tá an tionchar amhairc is suntasaí teoranta do chuid den bhóthar atá tuairim is 1 m ar fhad, agus radhairc eadrannacha fhéideartha ar feadh thart ar 1 km eile. Ní chuireann pointe trasnaithe na líne isteach ar radhairc an-tábhachtach ó Bhealach Tiomána Ghleann na Bóinne.

11.5.4.7 Aonad Tírdhreacha K – Cur síos ar an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc**Aonad Tírdhreacha K – Ísealtailte Láir****An tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc**

Is tírdhreach atá réidh agus beagán droimneach é seo, áit a bhfuil páirceanna meánmhéide agus mórmhéide agus roinnt aibhneacha beaga. Baineann an talamh ardchlár amach timpeall ar Collegeland agus Baile Aróid, áit ar féidir radhairc lánléargais a fháil ar thírdhreach áirithe saothraithe.

Mar gheall ar nádúr réasúnta réidh an tírdhreacha, tá infheictheacht oscailte ó roinnt mionbhóithre agus is féidir radhairc leathana a fháil ar an tírdhreach máguaird, fiú amháin ó cheantair atá beagáinín ardaithe. Mar sin féin, gabhann fáлта sceach feadh go leor de na bóithre agus cuireann siad teorainn lena bhfuiltear in ann a fheiceáil sa tírdhreach.

AN TIONCHAR FÉIDEARtha TÍRDHREACHA

- Beidh athruithe ar shaintréithe an tírdhreacha i ngarchomharsanacht na líne (suas le 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe), ach ní bheidh ach athrú beag ar shaintréithe an tírdhreacha mhóir.
- Beidh athrú ar shaintréithe oscailte na léaslíne i láithreacha atá suite thart ar 800 m ón líne, ina bhfuil radhairc fairsinge neamhfholaithe oscailte ar an tírdhreach.

AN TIONCHAR FÉIDEARtha AMHAIRC

- Beifear in ann gearrchuid den líne tharchuir a fheiceáil ó thithe agus ó bhóithre atá suite laistigh de suas le 1-1.5 km ón líne, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra ná topagrafaíocht san idirspás iontu. Laghdaíonn an tionchar amhairc de réir mar a théitear níos faide ar shiúl, agus tagann an tionchar is suntasaí chun cinn laistigh de 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu. Bíonn seans níos fearr ann radhairc fadraoin a fháil ó chodanna réidhe den tírdhreach nó in áiteanna inar féidir radhairc ardaithe a fháil.
- Trasnóidh an líne tharchuir an R154 ag Branganstown, áit a mbeidh túr suite in aice leis an mbóthar. Beidh tiománaithe in ann spléachadh oscailte a fháil ar an túr sin.
- Bheifí in ann na túir a fheiceáil ó achar fada ó láithreacha ardaithe in Collegeland agus i mBaile

		Aróid, agus tírdhreach áitrithe timpeall orthu.
Lonnaíochtaí	Cill Mheasáin agus tithe aonair ar fud na tuaithe agus feadh na mbóithre	<ul style="list-style-type: none"> Ní bheidh aon tionchar suntasach ar shráidbhaile Chill Mheasáin mar gheall ar an achar idir é agus an fhorbairt a bheartaítear. Sa tírdhreach mór, is féidir go mbeifear in ann an fhorbairt a bheartaítear a fheiceáil ó thithe atá lonnaithe idir 1 km agus 1.5 km ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu. Thiocfadh an tionchar radhairc ba shuntasáí chun cinn suas le 600-800 m ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra san idirspás iontu. Léirítear nádúr na hinfheictheachta ó achair fhada i Rannán 11.5.3. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu. Bíonn seans níos fearr ann radhairc fadraoin a fháil ó chodanna réidhe den tírdhreach nó in áiteanna inar féidir radhairc ardaithe a fháil.

105 Léirítear sna fótamontáisí seo a leanas an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc ag an líne tharchuir a bheartaítear laistigh d'Aonad Tírdhreacha K – Ísealtailte Láir. Tá fótamontáisí agus sreangfhrámaí lánscála le fáil i bhFíoracha Imleabhar 3D den EIS.

Fótamontáís 69 ón L22051 i mbaile fearainn Creroge, atá achar 503 m ón túr is gaire**An radharc i láthair na huaire****An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh**

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Is gnáthradharc oscailte é seo ar an bhforbairt a bheartaítear ó thart ar 500 m ón togra, áit a bhfuil bearna san fháil i dtírdhreach atá réidh.

Tionchar tírdhreacha – Is dóigh go gcuirfidh líne tharchuir isteach ar an spéirlíne in áiteanna ina bhfuil radhairc oscailte le fáil. Déanann sé sin difear do shaintréithe oscailte atá ag tírdhreach talmhaíochta den chineál seo. Fiú amháin i dtírdhreach réidh, áfach, srianann an gréasán láidir fáilta scean an tionchar sin don cheantar áitiúil.

Tionchar amhairc – De bharr nádúr ardaithe an amharcpointe, is féidir na codanna uachtair de na túir a fheiceáil in aghaidh na spéire ach níl na codanna ísle de na túir chomh sofheicthe céanna toisc go bhfeictear iad i measc an fhásra. Is suntasach a bheidh an tionchar amhairc laistigh de suas le 600-800 m in áiteanna inar féidir radhairc oscailte a fháil.

Fótamontáís 72 ón L6202 in Foxtown, atá achar 1.34 km ón túr is gaire**An radharc i láthair na huaire****An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh**

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

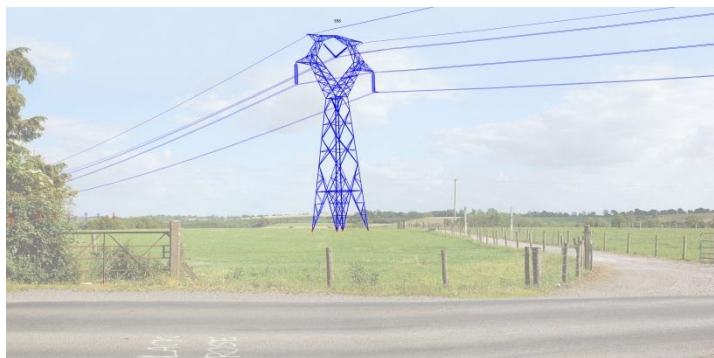
Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáís seo radharc oscailte ó níos mó ná 1 km ó ionad ardaithe i dtírdhreach réidh ina bhfuil fála scean.

Tionchar tírdhreacha – Súitear an líne tharchuir isteach sa tírdhreach mór agus ní imríonn sí aon tionchar suntasach ar shaintréithe an tírdhreacha dá bharr.

Tionchar amhairc – Cé gur féidir é a fheiceáil ó achar fada, ní bheidh amharcóir in ann an togra a fheiceáil de ghnáth de bharr an achair agus de bharr an tionchair fholaithe a imríonn an tírdhreach talmhaíochta.

Fótamontáis 73 ón L2207 ag Derrypatrick, atá achar 136 m ón túr is gaire**An radharc i láthair na huaire****An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh**

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Léirítear anseo radharc oscailte an-ghar i láthair ina bhfuil bearna sna fála sreach ar thaobh an bhóthair. Is féidir túr a fheiceáil in aghaidh na spéire.

Tionchar tírdhreacha – Is sampla é seo de thionchar áitiúil suntasach i suíomh oscailte tírdhreacha talmhaíochta. Tagann suntasacht an túir as a ghairne atá sé don bhóthar agus as an easpa ábhar folaithe atá ann. Mar sin féin, ní rud annamh é línte tarchuir a fheiceáil i measc tírdhreach tuaithe.

Tionchar amhairc – Mar gheall ar a ghairne agus ar a oscailte atá an radharc seo, tá an túr ceannasach ó thaobh amhairc de.

11.5.4.8 Aonad Tírdhreacha L – Cur síos ar an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc

Aonad Tírdhreacha L – Cnoc na Teamhrach-na Scríne

An tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc

Tá an tírdhreach san aonad seo mar chuid de dhornán ísealchnoic réidhe a chuimsíonn Cnoc na Teamhrach. A bhí le nádúr réidh an tírdhreacha máguaird, is féidir radhairc lánléargais a fháil, fiú amháin ó cheantair atá beagáinín ardaithe. Tá an tírdhreach athraithe ag an duine agus tá sé comhdhéanta de pháirceanna meánmhéide agus mórmhéide laistigh de ghréasán bóithre agus fáлта sceach. Tá líne tharchuir 220 kV agus 400 kV san aonad tírdhreacha seo cheana.

AN TIONCHAR FÉIDEARtha TÍRDHREACHA

- Beidh athruithe ar shaintréithe an tírdhreacha i ngarchomharsanacht na líne (suas le 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe), ach ní bheidh ach athrú beag ar shaintréithe an tírdhreacha mhóir.
- Beidh tionchar carnach tírdhreacha i mbaile fearainn Bogganstown, áit a nascann an líne a bheartaítear leis an líne 400 kV atá ann cheana. Tá siad suite laistigh de cheantar atá beagán ardaithe idir an R125 agus an bóthar áitiúil ag Bogganstown. Cuirfear le saintréithe seanbhunaithe an cheantair, is é sin, tírdhreach saothraithe ina bhfuil bonneagar leictreachais.

AN TIONCHAR FÉIDEARtha AMHAIRC

- Beifear in ann gearrchuid den líne tharchuir a fheiceáil ó thithe agus ó bhóithre atá suite laistigh de suas le 1-1.5 km ón líne, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra ná topagrafaíocht san idirspás iontu. Laghdaíonn an tionchar amhairc de réir mar a théitear níos faide ar shiúl, agus tagann an tionchar is suntasaí chun cinn laistigh de 600-800 m ó struchtúir neamhfholaithe. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800

		<p>m ar shiúl uathu, ach is féidir go mbeidh radhairc orthu ó achair níos faide toisc go bhfuil roinnt túr suite ar thalamh réasúnta ard.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beifear in ann an líne tharchuir a fheiceáil i ndlúthghaireacht, mar aon leis an líne 400 kV atá ann cheana, ó amharcphointí feadh an R125. • Is féidir go bhfaighfear radhairc oscailte ón R156 ar an áit a nascann an líne a bheartaítear leis an líne lasnaide 400 kV atá ann cheana. Bheadh na radhairc sin le fáil ó achar 2 km, áfach, áit nach mbeifí in ann radharc maith a fháil ar an líne agus a mbeadh línte cumhachta atá ann cheana mar chúlra aici.
Lonnaíochtaí	Tithe aonair ar fud na tuaithe agus feadh na mbóithre.	<p>Is féidir go mbeifear in ann an fhorbairt a bheartaítear a fheiceáil ó thithe atá lonnaithe idir 1 km agus 1.5 km ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra folaithe ná topagrafaíocht fholaithe san idirspás iontu. Thioctadh an tionchar radhairc ba shuntasá chun cinn suas le 600-800 m ón línebhealach, in áiteanna nach bhfuil aon fhásra san idirspás iontu, nó in áiteanna nach bhfuil an oiread sin fásra san idirspás iontu. Léirítear nádúr na hinfheictheachta ó achair fhada i Rannán 11.5.3. Bheadh sé deacair na túir a shonrú níos faide ná 800 m ar shiúl uathu, ach is féidir go mbeidh radhairc orthu ó achair níos faide toisc go bhfuil roinnt túr suite ar thalamh réasúnta ard. Bíonn seans níos fearr ann radhairc fadraoin a fháil ó chodanna neamhfholaithe réidhe den tírdhreach nó in áiteanna inar féidir radhairc ardaithe a fháil.</p>

106 Léirítear sna fótamontáisí seo a leanas an tionchar féideartha tírdhreacha agus amhairc ag an líne tharchuir a bheartaítear laistigh d’Aonad Tírdhreacha L – Cnoic na Teamhrach-na Scríne. Tá fótamontáisí agus sreangfhrámaí lánscála le fáil i bh**Fíoracha Imleabhar 3D** den EIS.

Fótamontáis 75 ón R125 i mbaile fearainn Bogganstown, ina léirítear an líne tharchuir a bheartaítear i gcomhar leis an líne 400 kV atá ann cheana, atá achar 271 m ón túr is gaire

Radharc i láthair na huairé

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo radharc oscailte ar an áit a nascann an líne tharchuir a bheartaítear leis an líne lasnairde 400 kV atá ann cheana.

Tionchar tírdhreacha – Cuireann an líne tharchuir leis na saintréithe tírdhreacha atá ann faoi láthair, saintréithe atá bunaithe ar thalmhaíocht, ar thithíocht tuaithe, ar bhóithre agus ar línte cumhachta.

Tionchar amhairc – Toisc go bhfuil siad suite ar thalamh ardaithe, beifear in ann na túir a fheiceáil laistigh de cheantar atá beagán níos leithne ná mar is gnáth i dtírdhreach mór Chontae na Mí. Feicfead iad i gcomhar leis na túir atá ann cheana, rud as a dtiocfadh tionchar carnach amhairc agus tionchar amhairc a bhfuil tábhacht áitiúil leo.

Fótamontáis 76 ón R125 i mbaile fearainn Leonardstown, ina léirítear an líne tharchuir a bheartaítear i gcomhar leis an líne 400 kV atá ann cheana, atá achar 1.73 km ón túr is gaire

An radharc i láthair na huaire

An radharc a bheartaítear, líne tharchuir san áireamh

Sreangfhráma – léirítear leis an ngorm an méid is féidir a fheiceáil, léirítear leis an dearg an méid atá folaithe ag fásra nó ag topagrafaíocht san idirspás

Cúis an roghnaithe: Léirítear san fhótamontáis seo radharc oscailte ar an bhforbairt a bheartaítear i gcomhar leis an líne lasnairde 400 kV atá ann cheana.

Tionchar tírdhreacha: Cuireann an fhorbairt a bheartaítear leis na saintréithe tírdhreacha atá ann faoi láthair sa láthair seo, saintréithe atá bunaithe ar thalmhaíocht, ar thithíocht tuaithe, ar bhóithre agus ar línte cumhachta.

Tionchar amhairc: Is féidir an líne lasnairde 400 kV atá ann cheana féin a fheiceáil sa pháirc atá in aice leis an mbóthar sa phictiúr. D'fhéadfaí cuid an-bheag den fhorbairt a bheartaítear a fheiceáil os cionn fásra i bhfad ar shiúl, ach bheadh an chuid is mó den líne tharchuir folaithe ag fásra agus ag topagrafaíocht.

11.5.4.9 Tionchar Fisiceach Tírdhreacha Féideartha

- 107 Tagann an príomhthionchar fisiceach tírdhreacha aníos as an ngá leis an bhfásra a bhaint. Beidh an méid teascadh, bearradh agus baint crann a dhéanfar ag brath ar roinnt tosca lena n-áirítear airde na dtúr, gaireacht an fháil sceach agus na dtúr agus an pointe is ísle de stang an tseoltóra agus ar topagrafaíocht. Beidh gá le sraith crann atá 74 m ar fad a bhaint i gceantair ina dtéann an línebhealach trí choillearnach. Beidh an tionchar is mó aici sin laistigh d'Eastát Brittas, ach beidh tionchar aici freisin ag láithreacha eile nach bhfuil an oiread sin tábhachta leo agus ag láithreacha eadrannacha feadh an bhealaigh (déantar mionchur síos air i **gCaibidil 6** den imleabhar seo den EIS).
- 108 Cé gur féidir gur gá fásra fáлта sceach a bhaint i limistéar oibre uasta 30 m x 30 m timpeall gach túir, athbhunófar é sin agus, dá bhrí sin, is sealadach a bheadh aon tionchar diúltach. Déanfar teascadh nó bearradh buan ar fhálta sceach eile feadh an línebhealaigh d'fhonn freastal ar na glanspásanna sábháilteachta riachtanacha. Ní dóigh go ndéanfar teascadh ar fhálta sceach atá suas le 6 m ar airde, cé go mbeidh an airde ag brath ar stang an tseoltóra. Ar athbhunú an fhásra, athchóireofar leanúnachas aon fhálta sceach nó aon chrannteorainneacha a raibh tionchar orthu, ach beidh na conairí líneacha oscailte trí choillearnach ann go fóill. Meastar nach mbeidh leagan crann riachtanach ag limistéir bhruachánacha de phointí trasnaithe na Bóinne agus na hAbhann Duibhe.

11.5.4.10 Tionchar Féideartha an chiorcaid nua 400 kV ar Thúir 402-410

- 109 Bheadh tionchar áitiúil tírdhreacha agus amhairc le linn na céime tógála. Thiocfadh an tionchar sin chun cinn óna infheicthe a bheadh rianta rochtana, innealra tógála agus feithiclí ar bhonn áitiúil sealadach. Tar éis na tógála, ní bheadh aon tionchar suntasach tírdhreacha ná amhairc.

11.5.4.11 Tionchar Féideartha na nOibreacha ar Fhostáisiún Fhearann na Coille

- 110 Bheadh tionchar áitiúil tírdhreacha agus amhairc le linn na céime tógála. Thiocfadh an tionchar sin chun cinn óna infheicthe a bheadh rianta rochtana, innealra tógála agus feithiclí ar bhonn áitiúil sealadach. Tar éis na tógála, ní bheadh aon tionchar suntasach tírdhreacha ná amhairc, toisc go bhfuil saintréithe an tírdhreacha áitiúil bunaithe faoi láthair ar an bhfostáisiún atá ann cheana.

11.5.4.12 Tionchar Féideartha na gClaontaí Eitilte Ealaí

- 111 Is é atá i **gCaibidil 6** den imleabhar seo den EIS faisnéis ar shuíomh, ar mhéid agus ar chineál na gclaontaí eitilte ealaí a theastaíonn feadh an bhealaigh. Léirítear iad ar fhótamontáisi ó achair éagsúla amhairc (feic Fótamontáisi 45, 48, 50, 55, 56, 58 agus 61).

112 Beidh claontaí eilte ealaí feistithe sna háiteanna seo a leanas:

- Idir Túr 307 agus Túr 312 ag pointe trasnaithe na hAbhann Duibhe;
- Siar ó limistéar sealgaireachta na hAbhann Buí idir Túr 291 agus Túr 295 trasna tírdhreach portaigh réidh;
- Idir Túr 279 agus Túr 283 siar ó Loch Clooney ag pointe trasnaithe an N52; agus
- Idir Túr 257 agus Túr 268 in aice le Baile Chrúis / Loch na Coille Báine ar thalamh ard siar ón loch agus go páirteach laistigh d'Eastát Brittas.

113 Is minic a chomhfhreagraíonn an gá atá le claontaí eilte ealaí do cheantair ina bhfuil an tírdhreach íogair, agus tá na cúig láthair sin íogair mar gheall ar a ghaire atá siad d'aibhneacha agus do lochanna, mar gheall go bhfuil siad suite ar chodanna arda nó ar chodanna réidhe den tírdhreach, mar gheall go bhfuil siad suite ag pointí trasnaithe ar bhóithre oscailte agus mar gheall go bhfuil siad suite go páirteach laistigh d'Eastát Brittas. Beifear in ann na claontaí eilte ealaí a fheiceáil ar na sreanga talmhaithe nuair atáthar i ndlúthghaireacht don fhorbairt a bheartaítear. Is beagnach dobhraite ó thaobh amhairc de atá an cineál claonta eilte éan a roghnaíodh lena úsáid, áfach, agus ní féidir é a fheiceáil nuair atáthar níos faide ná thart ar 500 m ar shiúl uaidh. Nuair a chuirtear scála ábhartha na forbartha a bheartaítear san áireamh, mar sin, níltear den tuairim go mbeidh tionchar suntasach tírdhreacha ná amhairc ag na claontaí eilte ealaí. Cé go gcuireann siad beagán leis an tionchar amhairc, tá tionchar na gclaontaí eilte ealaí cothromaithe leis na tairbhí a bhaineann saintréithe an tírdhreacha astu mar gheall ar an gcosaint a thugann siad d'éin.

11.5.4.13 Tionchar Féideartha na Marcálacha Eitlíochta

114 Moltar sféir mharcála eitlíochta a fheistiú i ngarchomharsanacht Aerpháirc Bhaile Átha Troim idir Túr 355 agus Túr 357.

115 Tá na sféir sin bán nó oráiste, sféarúil agus 60 cm ar trastomhas agus leagtar iad 30 m ó chéile ar an tsreang thalmhaithe.

116 Tá an láthair seo ar cheann de na láithreacha is íogaire atá sainaitheanta feadh ailíniú na forbartha a bheartaítear áit a bhfuil na túir le feiceáil ó Dhroichead Bheighthí feadh na Bóinne. Tá an ceantar ó dheas ón abhainn fíor-réidh agus oscailte agus tá sé mar chuid de Bhealach Tiomána Ghleann na Bóinn.

- 117 Is dual do sféir mharcála a bheith an-infheicthe, cé go bhfuil an spásáil 30 m eatarthu níos faide ná mar atá amhlaidh i gcás claontaí eitilte ealaí. Toisc go gcuirfidh siad lena infheicthe atá na seoltóirí, fágfaidh na sféir mharcála sa láthair seo go mbeidh an fhorbairt a bheartaítear beagán níos infheicthe ó achair ghearra. Cuirfidh siad leis an drochthionchar áitiúil ar shaintréithe tírdhreacha i dtírdhreach a aithnítear mar cheantar tábhachtach san MLCA trí bhéim a leagan ar a infheicthe atá an líne tharchuir.
- 118 Cé go mbeifí in ann iad a fheiceáil ó achar fada, áfach, ní bheifí in ann na marcálacha a shonrú i bpríomh-amharcpointí sa láthair seo – ón droichead thar an mBóinn i mBeighthigh ná ó Mhainistir Bheighthigh.

11.5.5 Céim an Díchoimisiúnaithe

- 119 Beidh an fhorbairt a bheartaítear ina cuid bhuan den bhonneagar tarchuir. Meastar go mairfidh an fhorbairt idir 50 agus 80 bliain. Bainfear é sin amach trí ghnáthchothabháil a dhéanamh ar an bhforbairt, í a athchóiriú más gá agus crua-earraí a athsholáthar nuair is gá. Níl aon phleananna leagtha amach maidir leis an líne lasnairde a dhíchoimisiúnú. Sa chás go ndéanfar cuid den bhonneagar a bheartaítear, nó an bonneagar ar fad, a dhíchoimisiúnú, bainfear gach túr, trealamh agus ábhar atá le díchoimisiúnú as an láithreán agus déanfar an talamh a atreisiú. Bheifí ag súil go mbeadh tionchair níos lú ná mar a bheadh le linn chéim na tógála agus nach mairfeadh an tionchar sin ach go gearrthéarmach.

11.6 BEARTA MAOLAITHE

- 120 Ó thaobh an tírdhreacha de, is é an beart maolaithe is fearr ná tionchar féideartha a sheachaint trí phróiseas um roghnú bealaigh a dhéanann seachaint ar thalamh ard, a dhéanann íoslaghdú ar athruithe treo agus ar a infheicthe atá an togra sa spéirlíne agus ar a ghaire atá sé do dhobharlaigh agus a dhéanann íoslaghdú nó seachaint ar a róghaire atá an togra do ghabhdóirí íogaire amhairc nó ar chur isteach iomarcach ar ghabhdóirí íogaire amhairc – ar nós bealaí áilleachta, áiteanna cónaithe, agus áiseanna agus taitneamhachtaí turasóireachta agus áineasa. Rinneadh é sin le linn an mheasúnaithe ar shrianta agus le linn an phróisis um roghnú bealaigh. Déantar cur síos air sa *Final Re-Evaluation Report (Tuarascáil Athmheasúnaithe Deiridh)* (Aibreán 2013) (feic Aguisín 1.1, **Imleabhar 3B** den EIS) agus sa *Preferred Project Solution Report (Tuarascáil um Réiteach Tionscadail Roghnaithe)* (Iúil 2013) (feic Aguisín 1.2, **Imleabhar 3B** den EIS).
- 121 Mar gheall ar chéim Roghnúcháin an bhealaigh, seachnaíodh codanna den tírdhreach a bheadh ar na codanna b'íogaire i leith líne chumhachta lasnairde. Sainithníodh na láithreacha is íogaire feadh an ailínithe a bheartaítear agus an tionchar tírdhreacha agus amhairc is suntasaí a d'imreodh líne lasnairde agus cuireadh síos orthu freisin.

- 122 Sa chás nach rabhthas in ann drochthionchar a sheachaint ar amharcpointí sainaitheanta ar leith, is féidir an tionchar sin a mhionmhaolú trí chrainn agus trí fhálta sceach a choinneáil, a shaothrú tuilleadh nó a athchur i láithreacha tábhachtacha. Baineann sé sin go háirithe le pointí trasnaithe na Bóinne agus na hAbhann Duibhe agus le hEastát Brittas, ach tá sé ábhartha maidir leis na ceantair uile feadh an ailínithe.
- 123 Beidh sé mar aidhm ag na bearta maolaithe a shonraítear i g**Caibidil 6** den imleabhar seo den EIS tionchar fisiceach tírdhreacha a laghdú an oiread agus is féidir. Seo a leanas na príomhbhearta maolaithe mar a mhionsonraítear sa rannán um Fhlóra agus Fhána i ndáil le tionchar tírdhreacha: bealaí rochtana atá ann cheana féin agus bearnaí i bhfálta sceach a úsáid; fálta sceach agus fásra talún a athbhunú (le cur den chineál céanna nó níos fearr), fásra coinnithe a chosaint, modhanna prúnála i leith fásra íogair agus monatóireacht a dhéanamh ar bhunú fásra. Déanfar fálta sceach a chothabháil lena chinntiú nach n-éireoidh fásra ar bith ard go leor le cur isteach ar na seoltóirí. Déanfar crainn a bharrscoitheadh chun crannteorainneacha a choinneáil agus chun tionchar fisiceach tírdhreacha a íoslaghdú. Déanfar monatóireacht leanúnach le linn na tógála agus na cigireachta agus, más gá, le linn an athchuir, a dhéanfar ar chur athbhunaithe thar thréimhse 24 mí.
- 124 Beidh sé mar aidhm ag na bearta maolaithe i g**Caibidil 4** den imleabhar seo den EIS an tionchar ar ithir agus ar bhunú fásra ina dhiaidh sin a laghdú an oiread agus is féidir. Seo a leanas na príomhbhearta maolaithe i ndáil le tionchar fisiceach tírdhreacha: fo-ithir agus barrithir a bhaint, a stóráil agus a athchóiriú i gceart, balcadh ithreach a sheachaint, agus ithir a bhaint agus a dhiúscairt i gcás nach mbeidh gá le hathchóiriú.

11.7 TIONCHAR IARMHARACH

- 125 Toisc go dtagann na príomhbhearta maolaithe chun cinn le linn na gcéimeanna um roghnú agus dearadh líne nuair atá líne tharchuir á pleanáil, is ionann an tionchar dosheachanta iarmharach agus é sin a ndéantar cur síos mionsonraithe air i **Rannán 11.5** den imleabhar seo den EIS.
- 126 Déantar achoimre ar shuntasacht an tionchair iarmharaigh i dTábla 11.22, **Aguisín 11.1, Aguisíní Imleabhar 3D** den EIS.
- 127 Toisc go dtéann an fásra agus na foirgnimh san idirspás i bhfeidhm go mór ar a infheicthe atá na túir, is féidir go dtiocfaidh mionlaghdú nó mionmhéadú ar nádúr áitiúil an tionchair iarmharaigh sin le himeacht ama de réir mar a fhásann an fásra, de réir mar a fhorbraítear nó a bhaintear na fálta sceach agus de réir mar a thógtar foirgnimh.

11.8 IDIRCHADREAMH IDIR TOSCA COMHSHAOIL

- 128 Cuirtear síos ar an tionchar féideartha eile ar an tírdhreach in **Imleabhar 3C** (CMSA) den EIS. Baineann na caibidlí seo a leanas den imleabhar seo den EIS leis an dóchúlacht atá ann go n-imreofar tionchar ar an tírdhreach sa CMSA: **Caibidil 4** – Daoine – Turasóireacht agus Taitneamhacht, **Caibidil 6** – Flóra agus Fána, **Caibidil 7** – Ithreacha, Geolaíocht agus Hidrigeolaíocht, **Caibidil 9** – Aer – Torann agus Creathadh agus **Caibidil 14** – Oidhreacht Chultúrtha.
- 129 Tarlaíonn idirchaidrimh idir cineálacha tionchair éiceolaíochta agus an tírdhreach in áiteanna ina bhféadfadh drochthionchar ar an éiceolaíocht agus ar an tírdhreach araon a bheith ag gabháil le gnéithe coillteacha (lena n-áirítear coillearnacha, fáлта sceach, agus crannteorainneacha) a bhaint nó a bhearradh. Laghdaíodh an tionchar ar ghnéithe coillteacha dá leithéid trí thúir a lonnú ar shiúl ó fhálta sceach agus ó limistéir eile faoi chrainn nuair ab fhéidir. Cuirfidh úsáid claontaí eiltle ealaí beagáinín le tionchar amhairc an ailínithe ó achair ghearra in áiteanna ina bhfuil siad feistithe.
- 130 Is féidir le balcadh ithreach a thagann as tógáil nó as cothabháil drochthionchar a imirt ar shaintréithe tírdhreacha áitiúil agus ar fhás fásra.
- 131 Déantar breithmheas i **gCaibidil 14** den imleabhar seo den EIS ar an tionchar féideartha ar shuíomh na láithreán sainaitheanta oidhreachta cultúrtha ar leith. Déantar breithmheas sa chaibidil seo ar an tionchar féideartha ar an oidhreacht chultúrtha leathan atá sa tírdhreach, lena n-áirítear patrúin an tionchair atá á imirt ag an duine le blianta fada. Áirítear leis an tionchar sin talmhaíocht, draenáil, iompar, fóntais agus tithíocht.
- 132 Méadaíonn marcálacha eitlíochta suntasacht sheoltóir na líne lasnairde ó achair ghearra.
- 133 Beidh an líne lasnairde le feiceáil ó roinnt codanna gearra (thart ar 2 km ar an iomlán) de Shlí Thiomána Ghleann na Bóinne, ó Dhroichead Bheighthí agus laistigh de Ghleann na hAbhann Duibhe. D'fhéadfaí féachaint air sin mar ghné a laghdódh tarraingteacht na gceantar sin le haghaidh na turasóireachta agus na taitneamhachta, cé go bhfuil an drochthionchar srianta don cheantar áitiúil.
- 134 Is féidir le torann a d'fhéadfadh tarlú i ndlúthghaireacht don líne drochthionchar a imirt ar shaintréithe tírdhreacha.

11.9 CONCLÚIDÍ

- 135 Tá an limistéar staidéir don bhreithmheas seo mar chuid d'ísealtailte torthúla talmhaíochta Chontae na Mí, atá á dhraenáil ag an mBóinn agus ag an Abhainn Dubh agus atá á áitriú agus á athrú ag an duine le fada an lá. Tá stair fhada áitreabh an duine le feiceáil i raon gnéithe agus tírdhreacha infheicthe oidhreachta tógtha, chomh maith le forbairt fhorleathan tithíochta tuaithe, foirgnimh feirme agus thráchtála, dlúthghréasán bóithre agus fála scean agus an bonneagar reatha fónas.
- 136 Aithníodh in MLCA codanna ar leith den tírdhreach mar cheantair lena mbaineann luach suntasach – go háirithe an Bhóinn agus an Abhainn Dubh agus an ceantar a dtugtar Cnoic na Teamhrach-na Scríne air. Trasnaíonn an línebhealach a bheartaítear an dá abhainn agus cuid den tírghné fairsing ardaithe laistean de Chnoic na Teamhrach-na Scríne. Sainaitníodh sa chaibidil seo freisin ceantair agus gnéithe íogaire eile, lena n-áirítear lonnaíochtaí, radhairc áilleachta, áineas, oidhrecht agus bealaí do thurasóirí agus tírdhreacha deartha stairiúla agus ardtailte Oirthear an Chabháin. Tá na láithreacha áitrithe tuaithe atá i ndlúthghaireacht don ailíniú agus do thrasbhealaigh bhóithre íogair freisin i leith na n-athruithe ar shaintréithe tírdhreacha a tharlaíonn agus líne tharchuir 400 kV á tógáil.
- 137 Is a bheag nó a mhór láidir atá tírdhreach talmhaíochta Chontae na Mí agus Oirthear Chontae an Chabháin agus tá sé faoi réir athrú leanúnach, lena n-áirítear tógáil bóithre agus tithe agus tabhairt isteach an bhonneagair fónas, ach d'éirigh leis a shaintréithe bunúsacha agus a chultúr soiléir atá forbartha le himeacht ama a chothú ag an am céanna. De bharr scála na forbartha a bheartaítear, áfach, beidh athrú suntasach ar shaintréithe tírdhreacha na gceantar atá suite i ngarchomharsanacht an ailínithe – thiofadh an t-athrú ba shoiléire chun cinn laistigh de faid suas le 600-800 m ón ailíniú.
- 138 In áiteanna nach bhfuil aon fhásra ná topagrafaíocht san idirspás iontu, nó ina bhfuil bearnaí san fhásra ar thaobh an bhóthair nó ina bhfuil an fásra ar thaobh an bhóthair níos ísle ná an meán, is féidir na túir agus an bonneagar gaolmhar a fheiceáil go soiléir nuair atáthar i ndlúthghaireacht dóibh (suas le 500 m), nó in áiteanna a bhfuil siad suite ar thalamh níos airde.
- 139 Is féidir na túir a fheiceáil go fóill i gcomhthéacs an tírdhreacha mhóir ó achair idir 500 m agus 1 km. Is níos éifeachtaí a bhíonn cumas folaithe an fhásra, na bhfoirgneamh agus na topagrafaíochta, áfach. Bíonn radhairc níos soiléire ar na túir ó na hachair sin agus iad suite ar thalamh ard, nó má bhítear ag amharc orthu ó amharcphointe ardaithe nó má fheictear an fhorbairt a bheartaítear in aghaidh na spéire.
- 140 Thar 1 km, bíonn sé deacair na túir a shonrú sa tírdhreach agus, i bhformhór na gcásanna, ní féidir na túir a fheiceáil ón achar sin. Mar sin féin, is féidir na túir a fheiceáil i bhfad uathu in

---

áiteanna a dtrasnaíonn siad talamh ard nó talamh an-réidh ina bhfuil bearna san fhásra san idirspás.

- 141 I measc an tionchair dhosheachanta iarmharaigh feadh fhad iomlán na forbartha a bheartaítear, beidh drochthionchar ar shaintréithe tírdhreacha agus ar radhairc neamhfholaithe laistigh de 600-800 m den ailíniú. Beidh tionchar suntasach laistigh de 1 km ar cheantair áirithe atá an-réidh nó an-ardaithe i gcoibhneas leis an líne. Beidh an tionchar sin an-soiléir in áiteanna a dtrasnaíonn an línebhealach bóithre ar a bhfuil fála scean ísle.
- 142 Tá na láithreacha seo a leanas i measc na láithreacha íogaire sainaitheanta ar leith feadh an ailínithe a bheidh faoi réir tionchar dosheachanta iarmharach; Gleann na Bóinne ag Beighthigh, Gleann na hAbhann Duibhe ag Tailtin agus Eastát Brittas.